

6770
686
DR SKEVOS ZERVOS

ΤΟ

ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

ΚΑΙ

ΤΑ ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΑ ΑΥΤΟΥ ΕΓΓΡΑΦΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

LA

QUESTION DU DODÉCANÈSE

ET

SES DOCUMENTS DIPLOMATIQUES

DEUXIÈME ÉDITION

ATHÈNES

IMPRIMERIE P. D. SAKELLARIOS

1926

ΤΟ
ΖΗΤΗΜΑ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ

Ο ΑΠΟ ΑΙΩΝΟΣ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΚΟΣ ΚΑΤΑΣΤΑΤΙΚΟΣ
ΧΑΡΤΗΣ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ, ΑΙ ΔΙΕΘΝΕΙΣ ΣΥΜ-
ΦΩΝΙΑΙ ΚΑΙ ΑΙ ΣΥΝΘΗΚΑΙ ΑΥΤΗΣ ΑΠΟ ΤΗΣ ΕΚΕΙ
ΑΠΟΒΙΒΑΣΕΩΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ΜΕΧΡΙ ΣΗΜΕΡΟΝ

ΜΕΤΑ 12 ΕΙΚΟΝΩΝ ΚΑΙ ΕΝΟΣ ΧΑΡΤΟΥ

LA
QUESTION DU DODÉCANÈSE

STATUT AUTONOME DU DODÉCA-
NÈSE - ACCORDS ET TRAITÉS INTERNA-
TIONAUX Y RELATIFS DEPUIS L'OCCU-
PATION ITALIENNE JUSQU' A CE JOUR

AVEC 12 PLANCHES ET UNE CARTE

ΤΩ
 ΑΞΙΟΤΙΜΩ ΚΥΡΙΩ
 ΚΥΡΙΩ ΕΜΜΑΝΟΥΗΛ ΜΠΕΝΑΚΗ
 ΚΑΙ ΤΗ ΕΡΙΤΙΜΩ ΚΥΡΙΑ
 ΒΙΡΓΙΝΙΑ ΕΜΜ. ΜΠΕΝΑΚΗ
 ΑΝΘ' ΩΝ
 ΥΠΕΡ ΤΟΥ ΕΘΝΟΥΣ ΕΠΟΙΗΣΑΝ
 ΚΑΙ
 ΚΑΘ' ΕΚΑΣΤΗΝ ΠΟΙΟΥΣΙΝ

ΕΥΛΑΒΩΣ ΑΝΑΤΙΘΗΜΙ
 ΤΟ ΠΑΡΟΝ

Ο ΓΡΑΨΑΣ
 ΔΡ ΣΚΕΥΟΣ Γ. ΖΕΡΒΟΣ

Η ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΣ ΚΑΙ Η ΜΕΣΟΓΕΙΟΣ.
 LE DODÉCANÈSE ET LA MÉDITERRANÉE.

A L' HON. MONSIEUR
EMMANUEL BENACHIS
ET MADAME
VIRGINIE EMM. BENACHIS

A TITRE D'HOMMAGE
POUR TOUT CE QU' ILS ONT FAIT
ET CONTINUENT A FAIRE
EN FAVEUR DE LA NATION HELLÉNIQUE

RESPECTUEUSEMENT
JE DÉDIE CE LIVRE

L'AUTEUR
DR SKEVOS G. ZERVOS

Ἐπιθυμῶν νὰ φωτίσω τὰς διαφόρους πλευρὰς τοῦ ζητήματος τῆς Δωδεκανήσου δημοσιεύω ἐνταῦθα ἄνευ παρατηρήσεων ἢ σχολίου τινὸς τὸν Καταστατικὸν Αὐτόνομον Χάρτην τῆς Δωδεκανήσου καὶ πάντα τὰ ἐπίσημα ἔγγραφα, ἅτινα μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων Δυνάμεων ὑπεγράφησαν περὶ Δωδεκανήσου ἀπὸ τῆς πρώτης ἐκεῖ ἀποβιβάσεως τῆς Ἰταλίας μέχρι σήμερον.

Ὁ ἀναγνώστης οὕτω μελετῶν ταῦτα θὰ δυνηθῇ ἀνεπηρέαστος καὶ ἀπὸ περιωπῆς νὰ γνωρίσῃ τὸ φλέγον ζήτημα, θὰ σχηματίσῃ μόνος σαφεῖ περὶ τούτου γνώμην καὶ θὰ διαμορφώσῃ στερεὰν καὶ ἀμερόληπτον τὴν ἑαυτοῦ πεποίθησιν περὶ τῆς Δωδεκανήσου καὶ τῶν δωδεκανησίων δικαίων.

Δρ ΣΚΕΥΟΣ Γ. ΖΕΡΒΟΣ

Dans mon désir de jeter une pleine lumière sur les divers aspects de la fameuse question du Dodécanèse, je crois devoir publier ici — sans commentaire ni observation d'aucune sorte — le Statut Organique Autonome du Dodécanèse et la série complète des Documents Officiels signés par les Puissances intéressées, et relatifs au Dodécanèse, depuis le débarquement des Italiens dans les Douze Iles jusqu' à ce jour.

L'étude de ces documents permettra au lecteur de se faire, en toute objectivité et impartialité, une idée exacte de cette question brûlante, de se prononcer à son sujet en connaissance de cause et de se convaincre du bien-fondé des revendications du Dodécanèse et du bon droit des Dodécanésiens.

Dr SKEVOS G. ZERVOS

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

Ὁ Αὐτονομιακὸς Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Δωδεκανήσου.

- Ἔγγραφον πρῶτον.* Αὐτοκρατορικὸν Φερμάνιον τοῦ Σουλτάνου Μα-
χμούτ Βου ἐν ἔτει 1835.
- Ἔγγραφον δεύτερον.* Διακοίνωσις τοῦ ἐψηλοτάτου διοικητοῦ Ῥόδου
Σουκιοῦρ Πασᾶ πρὸς τοὺς Προεστώτας καὶ κατοί-
κους τῆς Σύμης τῷ 1835.
- Ἔγγραφον τρίτον.* Ἔγγραφον τοῦ ἐψηλοτάτου Δηλαβέρ Πασᾶ, ἡγε-
μόνος Ἀνατολῆς καὶ Ῥόδου κλπ. τῷ 1836.
- Ἔγγραφον τέταρτον.* Κοινοποίησις τοῦ ἐψηλοτάτου Αὐθέντου Χα-
φῆζ Ἀχμέτ Πασᾶ, Μουχαβουζῆ τῆς Ῥόδου καὶ
τῶν Σποράδων Νήσων, πρὸς ὅλας τὰς ὑπὸ τὴν
Ῥόδον ὑποκειμένας νήσους τῷ 1838.
- Ἔγγραφον πέμπτον.* Διαβατήριον τῆς Αὐτονόμου Δωδεκανήσου. Δια-
βατήριον τῆς νήσου Πάτμου τῷ 1847.
- Ἔγγραφον ἕκτον.* Ἀνακοίνωσις τῆς Ὑψηλῆς Πύλης πρὸς τὴν Ἀγ-
γλίαν ἀναγνωρίζουσα τὰ Προνόμια τῆς Δωδεκανήσου
τῷ 1869.
- Ἔγγραφον ἑβδομον.* Ἐπιβεβαιωτικὸν ἔγγραφον τῶν Προνομίων τῶν
Δωδεκανήσων κοινοποιηθὲν αὐταῖς ὑπὸ τοῦ Ἀχμέτ
Καῖσαρλί Πασᾶ διοικητοῦ Ῥόδου τῷ 1869.
- Ἔγγραφον ὀγδοον.* Ἐπικυρωτικὸν ἔγγραφον τῶν Προνομίων τῆς
Δωδεκανήσου ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους
καὶ Βεζυριζὸν Διάταγμα τοῦ Σουλτάνου Ἀμπδὺλ
Χαμίτ Χάν τοῦ Β' τῷ 1900.

PREMIÈRE PARTIE

Statut organique autonome du Dodécanèse

- Document Ier.* Firman Impérial du Sultan Mahmoud II en
1835.
- Document IIème.* Communication du pacha de Rhodes, Meh-
met Choukiour, aux notables et autres habi-
tants de l'île de Symi en 1835.
- Document IIIème.* Document signé en 1836 par Dilaver
pacha, Gouverneur général d'Anatolie et de
Rhodes.
- Document IVème.* Communication du vali de Rhodes, Hafiz
Ahmet pacha, à toutes les îles du Dodéca-
nèse en 1836.
- Document Vème.* Passeport du Dodécanèse autonome. Passe-
port de l'île de Patmos en 1847.
- Document VIème.* Note de la Porte sur les privilèges du Dodé-
canèse, communiquée à l'Angleterre en 1869.
- Document VIIème.* Document confirmatif des privilèges du Do-
décanèse communiqué aux îles par le gou-
verneur de Rhodes, Kaïsserli Ahmet pacha,
en 1869.
- Document VIIIème.* Décision confirmative des privilèges du
Dodécanèse rendue par le Conseil d'Etat, et
Ordre Grandvéziriel sous le Sultan Abdul
Hamit Khan II en 1900.

—Ότε, τῇ 22ᾳ Ἀπριλίου 1912, ἡ Ἰταλία ἀπεβιάσθη εἰς τὴν Δωδεκά-
νησον, ὁ Καταστατικὸς τῶν νήσων τούτων Χάρτης, ἀμετάβλητος ἀπὸ ἐνὸς
περίπου αἰῶνος, ἦτο καθωρισμένος διὰ τοῦ ἐπομένου Αὐτοκρατορικοῦ
Φερμανίου ¹⁾:

Ἐγγραφον 1ον

*Φερμάνιον τῆς Α. Μ. τοῦ Σουλτάνου Μαχμουτ Β΄
τῷ 1835.*

Ἡγεμῶν τῶν ἐνδόξων ἡγεμόνων, μεγάλε τῶν μεγάλων καὶ
περικλεῶν ἐξουσιαστῶν, Κύριε, Ὑψηλότατε καὶ Λαμπρότατε κλπ.,
ὁ πλείστω ἐλέει τοῦ Ὑψίστου Παμβασιλέως τοῦ σαντζακίου τοῦ
Μεντεσὲ ἐνδοξοῦ Ὑπατος, διοριστῆς καὶ ἐξουσιαστῆς τῆς Ῥόδου,
περινούστατέ μου Σουκρὴ Πασᾶ, διαγωνιζέσθω σου ἡ εὐδαιμονία.

Ἄμα ὥς ἡθέλε φθάσει ὁ παρὼν ὑψηλὸς Ὅρισμός Μου, γνω-
στὸν ἔστω σοι ὅτι οἱ κάτοικοι τῶν ἐν τῷ Αἰγαίῳ Πελάγει εὐρι-
σκομένων νήσων, Ἰκαρίας, Πάτμου, Λέρου, Καλύμνου, καὶ πρό-
τερον μὲν ἐπεφορτίζοντο μὲ παντοειδῇ βάρῃ καὶ παιδείας, μὴ δια-
φυλαχθέντες κατὰ τὸ πρέπον, τελευταῖον δὲ πολλὰ ἔπαθον ἐκ
τῶν κακοπραγιῶν καὶ δολιοτήτων τῶν ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν
ἀναφαινομένων πλοίων τῶν κακούργων καὶ κακοποιῶν ἀνταρτῶν
καὶ πειρατῶν ²⁾.

¹⁾ Τὴν φωτογραφίαν τοῦ πρωτοτύπου ὅρα ἀντικρὺ ἐκάστου ἐγγράφου.

²⁾ Ἐννοεῖ τοὺς Ἑλληνας ναυμάχους ἐπαναστάτας τῆς Ὑδρας, τῶν Σπετσῶν καὶ
τῶν Ψαρῶν.

— Lorsque, le 22 Avril (5 Mai) 1912, l'Italie occupa le Dodéca-
nèse, le Statut Organique des Douze Iles, l'Autonomie du Dodé-
canèse, immuable depuis près d'un siècle, était fixée par le Fir-
man Impérial qui suit: ¹⁾

Document 1er.

*Firman Impérial du Sultan Mahmoud II
1835.*

Prince glorieux entre les princes, grand des grands
et illustres potentats, Altesse Sérénissime etc., par la
grâce immense du Souverain Très Haut du Monde,
Seigneur du Sandjak de Mentéché, mon glorieux lieute-
nant qui as le pouvoir d'exercer l'autorité publique
et de la déléguer, mon très illustre Chukri pacha, ton
bonheur est perpétué.

Par le présent Rescrit, que tu dois vénérer, sache que
les habitants des îles de l'Archipel, Icaria, Patmos, Lé-
ros et Calymnos, ont déjà précédemment souffert toute
espèce de maux, n'ayant pas été convenablement pro-
tégés, et dernièrement ont eu à subir de grands domma-
ges par suite de l'apparition de bateaux de malfai-
teurs, d'insurgés et de pirates. ²⁾

Tout ceci est arrivé jusqu'à mon entendement im-

¹⁾ La photographie d'original de chaque document est reproduite en regard
de sa traduction.

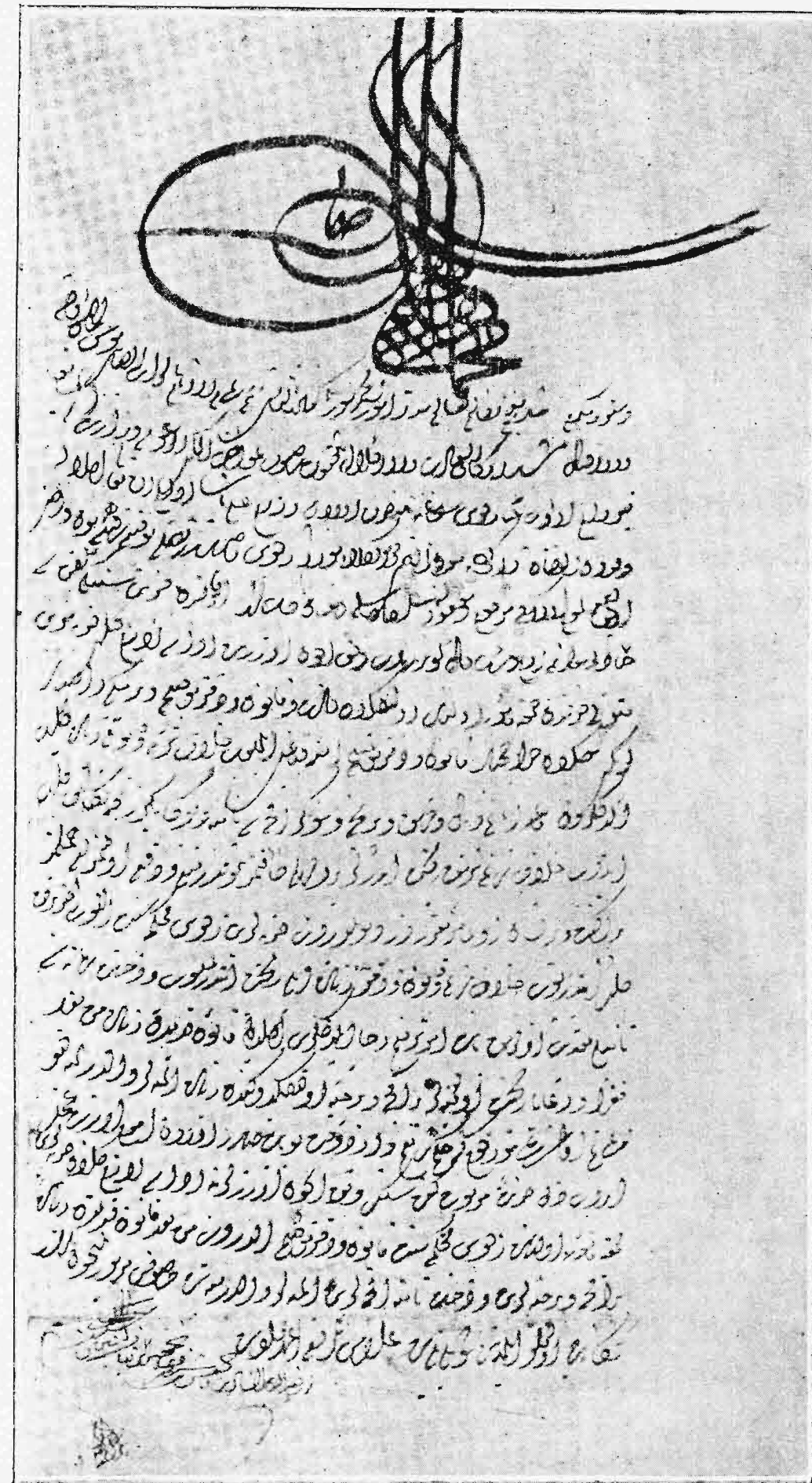
²⁾ Il désigne ainsi les insulaires grecs d'Hydra, de Spetsia et de Psara,
alors insurgés.

Ταῦτα πάντα ἔφθασαν εἰς τὰς βασιλικὰς Μου ἀκοάς· ἐπειδὴ δὲ ὅσοι τῶν ἐν τῇ ὑψηλῇ Μου Βασιλείᾳ ῥαγιαδῶν δεικνύουσιν ἀφοσίωσιν καὶ εἶναι στερεοὶ ἐν τῇ ὑπακοῇ καὶ ὑποταγῇ εἰς τὸ βασιλικόν Μου Κράτος, καθὼς οἱ κάτοικοι τῶν πτωχῶν τούτων καὶ ξηρῶν νήσων, οἱ τοιοῦτοι πρέπει ν' ἀναπαύωνται ἡσύχως εἰς τὰς στρωμνὰς αὐτῶν ὑπὸ τὴν Αὐτοκρατορικὴν Μου εὐεργετικὴν σκέπην, διαφυλαττόμενοι ἀπὸ πάσης ἀδικίας καὶ καταπίεσεως κατὰ τὴν πανεύφημον ἀγαθοποιὸν βασιλικὴν Μου ἀπόφασιν, καὶ ἐπειδὴ εἶναι φανερόν ὅτι αἱ νῆσοι αὗται, ὑποκείμεναι ἔκπαλαι ὑπὸ τὴν Ῥόδον, διατελοῦσι τῷ ὄντι πισταὶ καὶ ἀφωσιωμένοι ὑποτελῶς τῷ ὑπερόχῳ Μου Κράτει, διὰ ταῦτα δίκαιον εἶναι ν' ἀξιωθῶσι τῆς βασιλικῆς Μου εὐσπλαγχνίας καὶ μεγαλοδορίας πρὸς ἀνάπαυσίν των.

Εἰς βεβαίωσιν λοιπὸν τῶν προτέρων αὐτῶν δικαιωμάτων διατάττω ἵνα τοῦ λοιποῦ πληρῶνωσιν ἐτησίως εἰς τὴν πρέπουσαν ποσότητα τὸν φόρον αὐτῶν κατ' ἀποκοπὴν, χωρὶς νὰ ἐνοχλῶνται ἀπὸ κανέν ἑτερον βάρος, διαφυλαττόμενοι δὲ καὶ ἀπὸ πᾶν ἄλλο βάρος καὶ ἐνόχλησιν, καθὼς καὶ ἀπὸ τὰς κακουργίας καὶ δολιότητας τῶν κακούργων ἀνταρτῶν καὶ πειρατῶν, τοῦθ' ὅπερ εἶναι ἀπὸ τὰ χρειώδη.

Οὕτω δέ, βεβαιωθέντων τῶν προτέρων αὐτῶν δικαιωμάτων τῶν εἰρημένων νήσων, οἱ ἐν αὐταῖς κατοικοῦντες, ἐφ' ὅσον διατελοῦσι στερεοὶ ἐν τῇ εὐπειθείᾳ καὶ ὑποταγῇ, θέλουσι πληρῶναι ἐτησίως φόρον κατ' ἀποκοπὴν δι' ὅλα ἐν γένει 80,000 γρόσια· τὴν ποσότητα δὲ ταύτην θέλουσι διαμοιρασθῇ ἀληθῶς καὶ δικάίως, ἀναλόγως τῆς καταστάσεως καὶ τῆς δυνάμεως ἐκάστης νήσου, καὶ ἀπὸ τῆς πρώτης Μαρτίου αἰσίου τρέχοντος ἔτους θέλουσι στέλλει αὐτὸν εἰς δύο δόσεις πρὸς τοὺς κατὰ καιρὸν ἐξουσιαστὰς τῆς Ῥόδου, οἵτινες ἔχουσι καθήκον νὰ προφυλάττωσιν αὐτοὺς ἀπὸ πάσης κακοπραγίας, πίεσεως καὶ δολιότητος.

Ἐπίσης διὰ τοῦ ὑψηλοῦ Μου τούτου Ὁρισμοῦ γνωστοποιῶ, ὅτι οἱ ἐξουσιασταὶ τῆς Ῥόδου καὶ εἴ τις ἄλλος δὲν ἔχουσι τὸ δικαίωμα νὰ ἐπεμβαίνωσιν εἰς τὰ πράγματά των, ἀλλ' αἱ συμπίπτουσαι κοινὰ καὶ ἰδιωτικά ὑποθέσεις των θέλουσιν ἐξετάζε-

périal. Et comme tous ceux des sujets de Mon auguste Empire qui montrent fidélité et obéissance, tels les habitants de ces îles pauvres et arides, doivent reposer tranquillement dans leurs lits, sous mon égide, protégés contre toute injustice et oppression, selon Ma louable et bienfaisante décision impériale; et attendu que ces îles ont été de tout temps dans le ressort de Rhodes et qu'elles sont demeurées fidèles et dévouées à Mon Empire, il est juste pour cela qu'elles soient gratifiées de Mon impériale pitié et clémence.

Aussi, en confirmation de leurs droits, J'ordonne que dorénavant elles paieront annuellement pour tout impôt une somme équitablement fixée, sans être autrement inquiétées; qu'elles seront protégées contre toute charge et molestation et contre les crimes des malfaiteurs, insurgés et pirates, ce qui est urgent.

En conséquence, aussi longtemps que les habitants des susdites îles resteront fidèlement soumis et obéissants, ils paieront au lieu de tout impôt, en tout et pour tout, une somme annuelle de 80,000 piastres. Cette somme, ils la répartiront entre eux, selon leurs forces, en proportion équitable et, à partir du 1er Mars de l'année courante, ils l'enverront aux autorités de Rhodes qui ont le devoir de les protéger contre tout crime, toute oppression ou ruse.

J'ordonne également par le présent Rescrit que ni les autorités de Rhodes, ni personne d'autre, n'auront le droit d'intervenir dans leurs affaires; mais que les affaires criminelles et privées qui pourraient surgir seront réglées selon leur opinion et leur gré et conformément aux coutumes locales. En même temps ils enverront à Rhodes des représentants choisis par eux-mêmes, des hommes fidèles et loyaux, pour défendre leurs affaires. A cet effet, a été promulgué le présent glorieux

σθαι καὶ τελειοῦσθαι μὲ τὴν γνώμην καὶ τὴν βουλήν των κατὰ τὰ τοπικά των ἔθιμα. Ταυτοχρόνως θέλουσι στέλλει ἀντιπροσώπους των εἰς Ῥόδον, ἐκλελεγμένους ὑπὸ τῶν ἰδίων ὑπηκόων τῆς κραταιᾶς Μου βασιλείας, ἄνδρας ἐμπιστευμένους καὶ καλοκαγάθους, διὰ νὰ ἴστανται καὶ διατρίβωσιν ἐκεῖ καὶ συμβιβάζωσι τὰς συμπιπτούσας ὑποθέσεις των. Ἐπὶ τούτῳ ἐξεδόθη ὁ εὐκλεὴς κεκοσμημένος Αὐτοκρατορικός Μου Ὅρισμός οὗτος καὶ διατάττω νὰ ἐνεργήσῃ καὶ κινηθῇ σύμφωνα πρὸς αὐτόν.

Σὺ λοιπόν, ἔνδοξέ μου Πασᾶ, γίνωσκε ὅτι, ἐφ' ὅσον οἱ προμνησθέντες νησιῶται δὲν εὐρίσκονται εἰς ἐνάντια κινήματα, ἀλλὰ μένουσι πιστοὶ εἰς τὸ ἐκ προγόνων ῥαγιαλίκιον καὶ τὴν ὑποταγήν, θέλουσι πληρῶναι ἐτησίως εἰς δύο δόσεις τὸν φόρον αὐτὸν κατ' ἀποκοπὴν (Μακτοῦ), παραδίδοντες αὐτὸν ἐγκαίρως πρὸς σέ. Οὐδεμία δὲ ἑτέρα ἐνόχλησις δύναται νὰ γίνῃ πρὸς αὐτοὺς μήτε ἐκ μέρους σου μήτε ἐκ μέρους κανενὸς ἄλλου, ἀλλὰ μόνον ὑπεράσπισις, προστασία καὶ διαφύλαξις ἀπὸ τοῦ κακοποιοῦς κουρσάρους.

Γίνωσκε ταυτοχρόνως ὅτι αἱ συμπίπτουσαι αὐτῶν ὑποθέσεις θέλουσι τελειοῦσθαι τῇ ἰδίᾳ αὐτῶν βουλήσει ὑπὸ τῶν ἐτησίως ἐν δημοσίᾳ συνελεύσει ἐκλεγομένων ὑπ' αὐτῶν, περὶ ὧν θέλουσι σὲ εἰδοποιεῖ, καὶ ὑπὸ τῶν ἐν Ῥόδῳ μελλόντων νὰ ἴστανται Ἐπιτρόπων. Γενέσθωσαν δὲ ἀντίγραφα δεύτερα καὶ δοθῇτωσαν εἰς χεῖρας τῶν προμνησθέντων πιστῶν ῥαγιάδων Μου, ἵνα καὶ αὐτοὶ ἔχωσι γνῶσιν τοῦ Ὑψηλοῦ Αὐτοκρατορικοῦ καὶ εὐεργετικοῦ Μου Ὅρισμοῦ. Αὕτη εἶναι ἡ ἀπόφασις καὶ Αὐτοκρατορικὴ Μου θέλησις. Γίνωσκε λοιπόν ταύτην καὶ ἐνέργει συμφώνως, ἀφιστάμενος πάσης ἐναντιότητος.

Ἐπὶ τούτῳ ἐξεδόθη τὸ παρὸν ἱερὸν Μου Θέσπισμα καὶ διατάττω, ἵνα, ὅπου καὶ ἂν ἤθελε φθάσει, ὑπακούωσιν εἰς αὐτό. Οὕτω γίνωσκε καὶ εἰς τὸ βασιλικὸν καὶ ἱερὸν Μου Σημεῖον πείθου. Ἐγράφη ἐν τῇ Ἐδρᾷ τῆς εὐδαιμονίας Μου εἰς τὰ μέσα τοῦ μηνὸς Τζεμάζ-οὐλ-ἔββέλ 1251 (1835).

magnifique Rescrit Impérial et Je t'ordonne d'agir en conformité.

Aussi, sache mon glorieux vézir, que les susdits insulaires n'ayant pas participé à des mouvements contre l'Empire et étant restés fidèles et soumis, paieront annuellement, en deux versements fixés une fois pour toutes (Maktou), leur tribut, qu'ils verseront à temps entre tes mains. Aucune autre réclamation ne peut leur être faite ni de ta part, ni de la part d'aucun autre, mais vous les défendrez contre les malfaisants corsaires.

Sache en même temps que leurs affaires seront réglées et terminées selon leur gré par les hommes qu'ils désigneront eux-mêmes tous les ans en assemblée publique et dont ils te notifieront les noms, ainsi que par ceux de leurs commissaires qui résideront à Rhodes. Que cela soit fait en double expédition et remis entre les mains de mes susdits fidèles rayas, afin qu'ils prennent, eux aussi, connaissance de Mon auguste et bienfaisant Rescrit. Telle est Ma décision et Ma volonté Impériale. Sache-le donc et agis en conformité, évitant tout acte contraire.

A cet effet a été publié le présent saint Rescrit et J'ordonne que tous lui obéissent. Sache qu'il en est ainsi et sois convaincu devant Mon Seing sacré.

Fait au Siège de la Félicité, (c'est à dire à Constantinople) le 15 Djémazi-ul-ével 1251 (1835).

— Ἀπὸ τοῦ 1523 ὑπῆρχεν ἔναντι μικροῦ φόρου μία πλήρης αὐτοδιοίκησης, μία πλήρης καὶ τελεία διοικητική, οἰκονομική καὶ δικαστική αὐτονομία τῆς Δωδεκανήσου. Καθ' ὅλα τὰ φαινόμενα ὁ Σουλτάνος Σουλεϊμὰν οὐδὲν ἄλλο ἔπραξε μετὰ τὴν κατάληψιν τῆς Δωδεκανήσου εἰμὴ νὰ ἐξακολουθήσῃ τὸ ὑπὸ τῶν Ἰπποτῶν τῆς Ῥόδου δεκτὸν γενόμενον καί, ὥς φαίνεται, ἐκ τοῦ τῶν Βυζαντινῶν ἀντιγραφέν σύστημα. Καὶ τοῦτο ἀνε- νέωσε διὰ τοῦ παρόντος φερμανίου Μαχμοῦτ ὁ Β', ἐπιβεβαιῶν τὰ πρό- τερα δικαιώματα τῶν Δωδεκανήσων.

Ἄμα τῇ ἐκδόσει τούτου πᾶσαι αἱ λοιπαὶ νῆσοι τοῦ Δωδεκανησιακοῦ Ἀρχιελάγου ἀπέστειλαν ἀντιπροσώπους εἰς τὴν Ῥόδον, διὰ τῶν ὁποίων ἐζήτησαν παρὰ τοῦ Γενικοῦ Διοικητοῦ τῶν Δωδεκανήσων Μεχμέτ Σου- χιοῦρ Μπέη καὶ τοῦ διαδόχου αὐτοῦ Δηλαβέρ Πασᾶ νὰ ὁρισθῇ ἡ ἐτη- σία φορολογία ἐκάστης νήσου κατ' ἀποκοπὴν καὶ ν' ἀναγνωρισθῶσιν εἰς αὐτὰς τὰ προνόμια τῆς Μακτοῦ, ὅπως καὶ διὰ τὰς ἀδελφὰς τῶν τέσσαρας νήσους, ὥς καὶ πρότερον.

Τοῦτο ὄντως ἐπετεύχθη μετὰ τινος μῆνας καὶ ἐνταῦθα παρατιθέμεθα πάντα τὰ σχετικὰ ἐπίσημα ἔγγραφα μετὰ τῶν φωτογραφιῶν αὐτῶν.

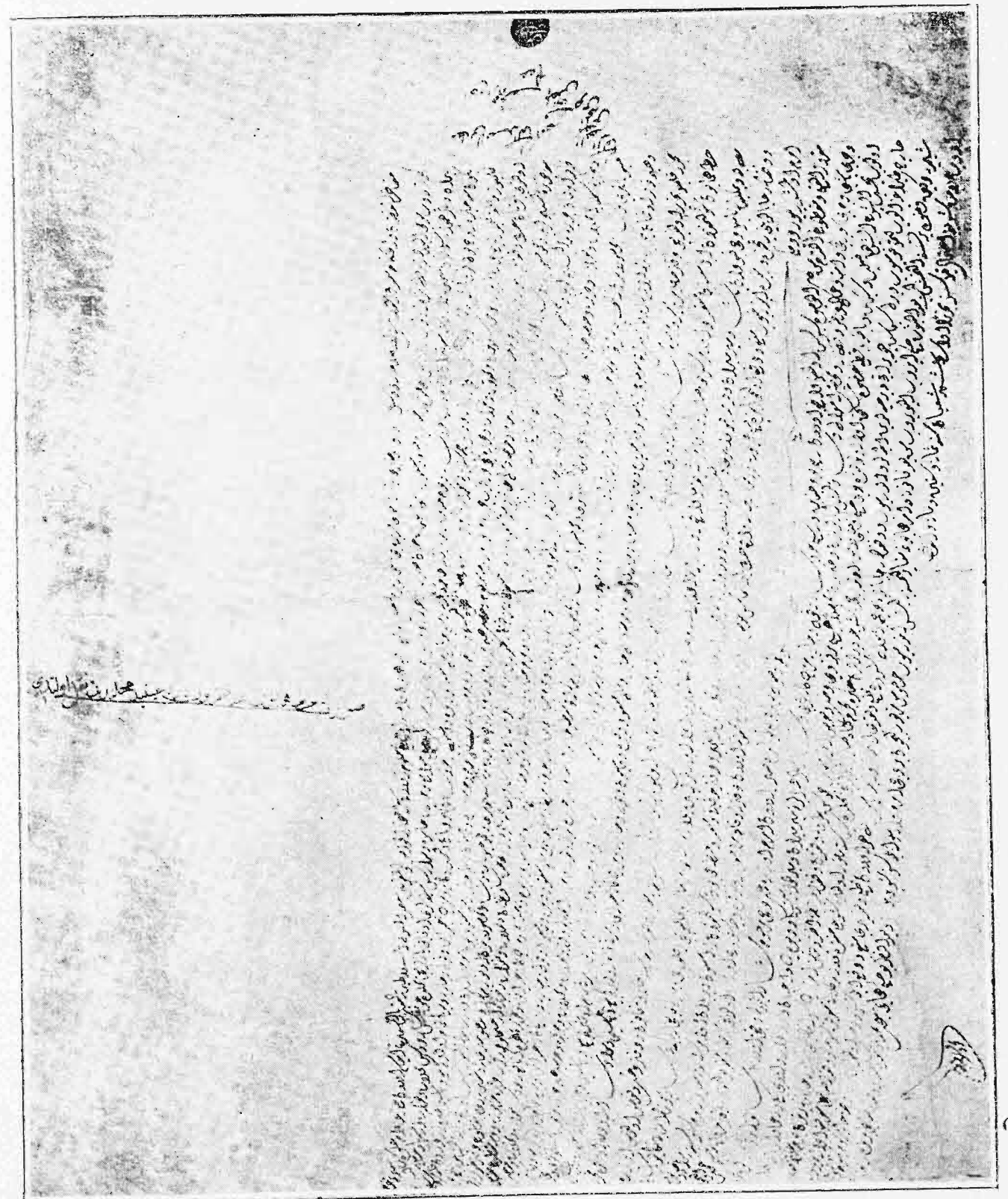
— D'ailleurs, depuis 1523, contre un faible tribut, le Dodé- canèse jouissait déjà de l'entière autonomie administrative, financière et judiciaire. Selon toute apparence, après l'occu- pation du Dodécanèse, Soliman n'avait fait que maintenir le système adopté par les Chevaliers de Rhodes et copié, sem- ble t-il, sur celui des Byzantins. C'est ce système que renouve- lait le Firman précité de Mahmoud II. Dès sa promulgation, tou- tes les autres îles envoyèrent à Rhodes, auprès du Gouverneur Général (Vali) du Dodécanèse, Mehmed Choukiour pacha, et au- près de son successeur, Dilaver pacha, des délégués ayant pour mission de demander pour chacune des îles, la reconnaissance du privilège du *maktou* (impôt fixé à forfait) et la détermina- tion de l'impôt annuel, ainsi qu'il avait été fait auparavant pour les quatre autres îles, leurs sœurs.

Ceci fut, en effet, obtenu quelques mois plus tard. Nous citons ici tous les documents y relatifs avec une reproduction phototypique.

Ὁ Ὑψηλότατος Μεχμέτ Σουκιούρ Πασᾶς
πρὸς τοὺς προεστῶτας καὶ λοιποὺς κατοίκους
τῆς νήσου Σύμης.

Καὶ προηγουμένως σᾶς ἐγράψαμεν μὲ ἄλλο μας ἀπὸ 25 Αὐγού-
στου, ὅπερ σᾶς ἐστείλαμεν μὲ ἐπίτηδες ἀξιωματικόν μας ἀνθρώ-
πον, τὸν Ἀλῆ Καβάξην, προσκαλοῦντές σας νὰ ἔλθητε εἰς τὴν
Καθέδραν, κατὰ τὴν ἀρχαίαν συνήθειαν καὶ νὰ πραγματευθῆτε
προφορικῶς τὴν ἡσυχίαν καὶ τὴν ἀσφάλειαν τοῦ τόπου σας. Πλὴν
σεῖς μὲ τόσῃν ἀδιαφορίᾳ καὶ ἀψηφησίᾳ ἐφέρθητε, ὥστε οὔτε
ἀκρόασιν οὔτε ἀπόκρισιν μᾶς ἐδώκατε, τὸ ὁποῖον καὶ τοῦτο σᾶς
συγχωροῦμεν καὶ παραβλέπομεν. Ἦδη πάλιν γράφοντές σας ἐκ
νέου τὸ παρὸν σᾶς προτρέπομεν καὶ συμβουλεύομεν πατριζῶς
νὰ ἔλθητε ὅσονοῦπω ἐν τάχει εἰς ἀντάμωσίν μας νὰ ὁμιλή-
σωμεν καὶ σκεφθῶμεν τὰ συμφέροντα τῆς Νήσου σας, ἐπειδὴ καὶ
σήμερον ἐδέχθημεν τὸ Βασιλικὸν προσκυνητὸν Φερμάνι μὲ τὸν
ἰδικόν μας Δερβήσαγαν, τὸ ὁποῖον διαλαμβάνει καὶ αὐθις ῥη-
τῶς τὴν ὑποταγὴν σας εἰς τὴν Ῥόδον, καὶ μὲ τὸν ἐρχομόν σας
ἔχετε τὸ ἐλεύθερον νὰ προτείνητε τὰ προβλήματα σας, ἂν θέ-
λητε νὰ δεχθῆτε διοικητὴν ἐκ μέρους μας ἢ νὰ δεχθῆτε τὸ
νησὶ ἐπάνω σας διὰ λογαριασμόν σας, πληρῶνοντες τὸν καθ’
ἑκαστον χρόνον ἐν ποσὸν διωρισμένον καὶ προσυμφωνημένον
μεταξύ μας. Εἰς τὸ ἐναντίον ὅμως καὶ ταύτην τὴν φορὰν ἀδιαφο-
ρήσητε καὶ ἀποσιωπήσητε, γινώσκετε ὅτι αἱ Βασιλικαὶ προστα-
γαὶ εἶναι δραστήριαι, θέλει φερθῶμεν ἡγεμονικῶς καὶ θέλετε τὸ
μετανοήσει ἀνωφελῶς. Ἐστω πρὸς εἴδησίν σας καὶ περιμένοντες
τὴν ἀπόκρισίν σας ἔγγραφον μένομεν.

Ῥόδος τῇ 27 Σεπτεμβρίου 1835 ἀπὸ τοῦ Διβάνι.

*Office du pacha de Rhodes Mehmed Choukiour
aux
notables et autres habitants de l'île de Symi.*

Par un précédent office daté du 25 Août et qui a été transmis par un officier envoyé spécialement, Ali Cavazi, nous vous avons invités à venir au chef-lieu, conformément à l'ancienne coutume, pour discuter verbalement la question de la tranquillité et de la sécurité de votre pays. Mais vous vous êtes conduits avec tant d'indifférence et de dédain que vous ne nous avez pas même donné de réponse, ce que nous vous pardonnons et laissons de côté. Aujourd'hui, vous écrivant de nouveau ces présentes, nous vous exhortons et invitons paternellement à venir au plus tôt nous trouver, pour causer et délibérer avec nous sur les intérêts de votre île. Et comme nous avons reçu aujourd'hui par notre Dervich-agma le firman impérial adoré qui contient de nouveau formellement votre dépendance de Rhodes, vous êtes, en venant, libres de présenter vos demandes, à savoir si vous voulez accepter un gouverneur nommé par nous ou prendre l'île pour votre compte en nous payant annuellement une somme fixée et convenue entre nous. Mais dans le cas où, cette fois encore, vous montreriez de l'indifférence et vous vous tairiez, sachez que les ordres impériaux sont formels. Nous nous conduirions en maître et vous vous en repentiriez inutilement. Que cela soit à votre connaissance et nous attendons votre réponse écrite.

Rhodes, le 27 Septembre 1835. Du Divan.

Ὁ Ὑψηλότατος Δηλαβέρ Πασιᾶς
Ἡγεμὼν Ἀνατολῆς καὶ Ῥόδου κτλπ.
Πρὸς

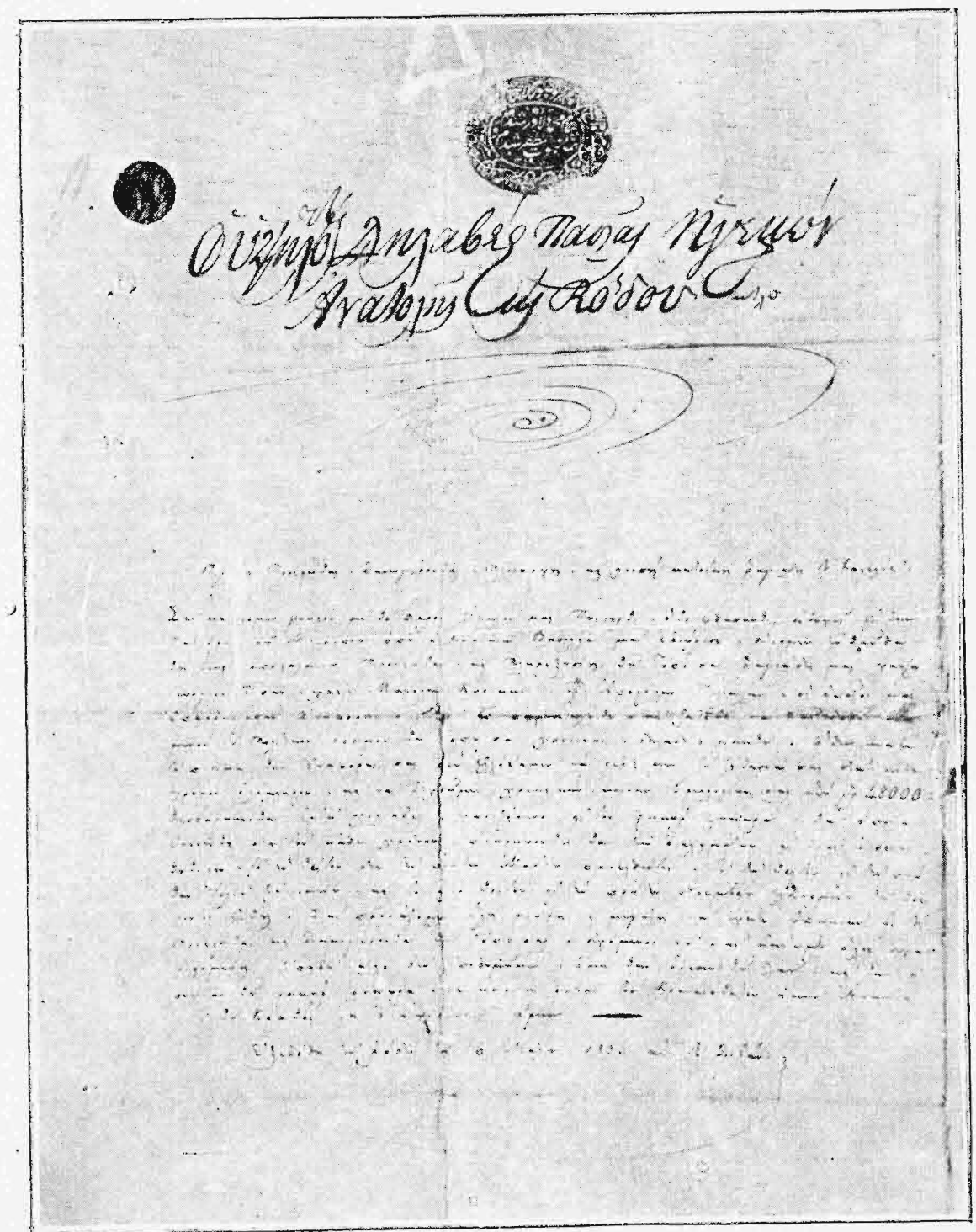
τοὺς Προεστῶτας, Δημογέροντας, Πλοιάρχους
καὶ λοιποὺς κατοίκους ῥαγιάδες τοῦ Καστελλορίζου.

Σᾶς κάμνομεν γνωστὸν μετὸ παρὸν ὑψηλὸν μας πουγιουρτί¹⁾,
ὅτι φθάσαντες εὐτυχῶς εἰς τὴν καθέδραν τοῦ μανσουπίου²⁾ ὁποῦ ἡ
Κραταιὰ Βασιλεία μᾶς ἐδιώρισεν, εὔρομεν ἐνταῦθα τοὺς νεωστὶ
ἀπεσταλμένους Προεστῶτας καὶ Πληρεξουσίους τοῦ τόπου σας
ῥαγιάδες μας Χατζῆ Γεώργιον Πισσᾶν, Χατζῆ Μανώλιν Κυριακοῦ,
Χατζῆ Ἀποστόλιν Πεγκλῆν, οἱ ὅποιοι μᾶς ἐπαρρησίασαν ἀναφωρᾶν
σας, δι' ἧς παρακαλεῖτε καὶ ζητεῖτε νὰ σᾶς δοθῇ κοιμόμενον τὸ πολι-
τικὸν δόσιμον τοῦ τόπου σας χρονικῶς, δηλαδὴ Μακτοῦ. Ὅθεν
κατὰ τὸ πνεῦμα τῆς ἀναφορᾶς σας δὲν ἐλείψαμεν νὰ στέρξωμεν
τὸ ζήτημά σας διὰ ἓνα χρόνον ὁλόκληρον καὶ νὰ δεχθῶμεν χρεω-
στικὴν κοινὴν ὁμολογίαν σας ἀπὸ γρόσια 48,000, τεσσαράκοντα
ὀκτὼ χιλιάδας, χαριζόμενοι εἰς τὸν φακῆρ φουκαῶ³⁾, τὰ ὅποια
ἐννοοῦνται διὰ τὸν κάθε χρόνον, πληρώνοντές τα ἐκ διαλειμματικῶν
εἰς τρεῖς διορίας, τουτέστι τὸ ἓν τρίτον διὰ τὴν πρώτην Μαρτίου
παρελθόντος, τὸ ἓν τρίτον εἰς τὴν πρώτην Ἰουλίου ἐρχομένου
καὶ τὸ ἄλλο τρίτον εἰς τὴν πρώτην Νοεμβρίου ἐλευσομένου τοῦ
τρέχοντος ἔτους.

¹⁾ Πουγιουρτί, ἡ νομαρχιακὴ διαταγή.

²⁾ Μανσούπιον, τὸ ἀνώτερον ἀξίωμα, ὁ ἀνώτερος βαθμὸς, εἰς ὃν διορίζεται зу-
βερνητικός τις ὑπάλληλος.

³⁾ Φακῆρ φουκαῶς, ἡ πτωχολογία.

Document IIIème

*Son Altesse Dilaver pacha, Seigneur d'Anatolie
et de Rhodes,*

aux

*Primats, Démogérontes, capitaines et autres rayas
de Castellorizo.*

Nous vous faisons assavoir par notre présent bouyourouldou (ordre) sublime qu'arrivés au siège du mansoub (dignité supérieure) où le Gouvernement Impérial nous a nommé, nous avons trouvé ici les Primats-dé-légués, nouvellements envoyés, de votre pays, savoir nos rayas Hadji Georghis Pissas, Hadji Manolis Kyriakou, Hadji Apostolis Penglis, lesquels nous ont présenté votre pétition par laquelle vous priez que la redevance civile de votre pays soit fixée à forfait c'est-à-dire *maktou*. En conséquence et selon l'esprit de votre supplique, nous n'avons pas manqué d'accorder notre grâce aux *fakir-foukara* (pauvres entre les pauvres) et d'accepter votre obligation commune par laquelle vous reconnaissez une dette de quarante-huit mille (48,000) piastres. Il est bien entendu que vous aurez à payer cette somme en trois versements, soit un tiers échu le 1er Mars dernier, un tiers le 1er Juin et le dernier tiers le 1er Novembre de l'année courante.

Σᾶς προστάζομεν ὅλους μικροὺς καὶ μεγάλους νὰ ἔχητε ὑπακοὴν εἰς τοὺς Προεστώτας καὶ Δημογέροντας τοῦ τόπου σας, εὐχόμενοι νὰ σᾶς ἀκούωμεν ὅλους εὐχαριστημένους, ἐπειδὴ ἄλλο δὲν ἐπιθυμοῦμεν εἰμὴ τὴν ἄνεσιν τοῦ λαοῦ καὶ τὴν ἡσυχίαν τοῦ φακίρ φουκαρᾶ νὰ κάμνουν δουβᾶν (δείσεις) διὰ τὸν κραταιότατον ἡμῶν Ἀνακτα, Οὗ τὸ κράτος εἴη διαιωνίζον. Ἀμήν.

Ἐξεδόθη ἐν Ῥόδῳ τῇ 16 Μαρτίου 1836 ἀπὸ τοῦ Διβάνι.

Nous vous engageons tous, grands et petits, à obéir aux Primats et Démogérontes de votre pays et souhaitons d'apprendre que vous êtes tous contents, car nous ne désirons autre chose que le repos du peuple et la tranquillité de tous ces malheureux (*fakir-foukara*), afin qu'il fassent des prières pour notre Très Puissant Souverain Dont le pouvoir soit éternel.

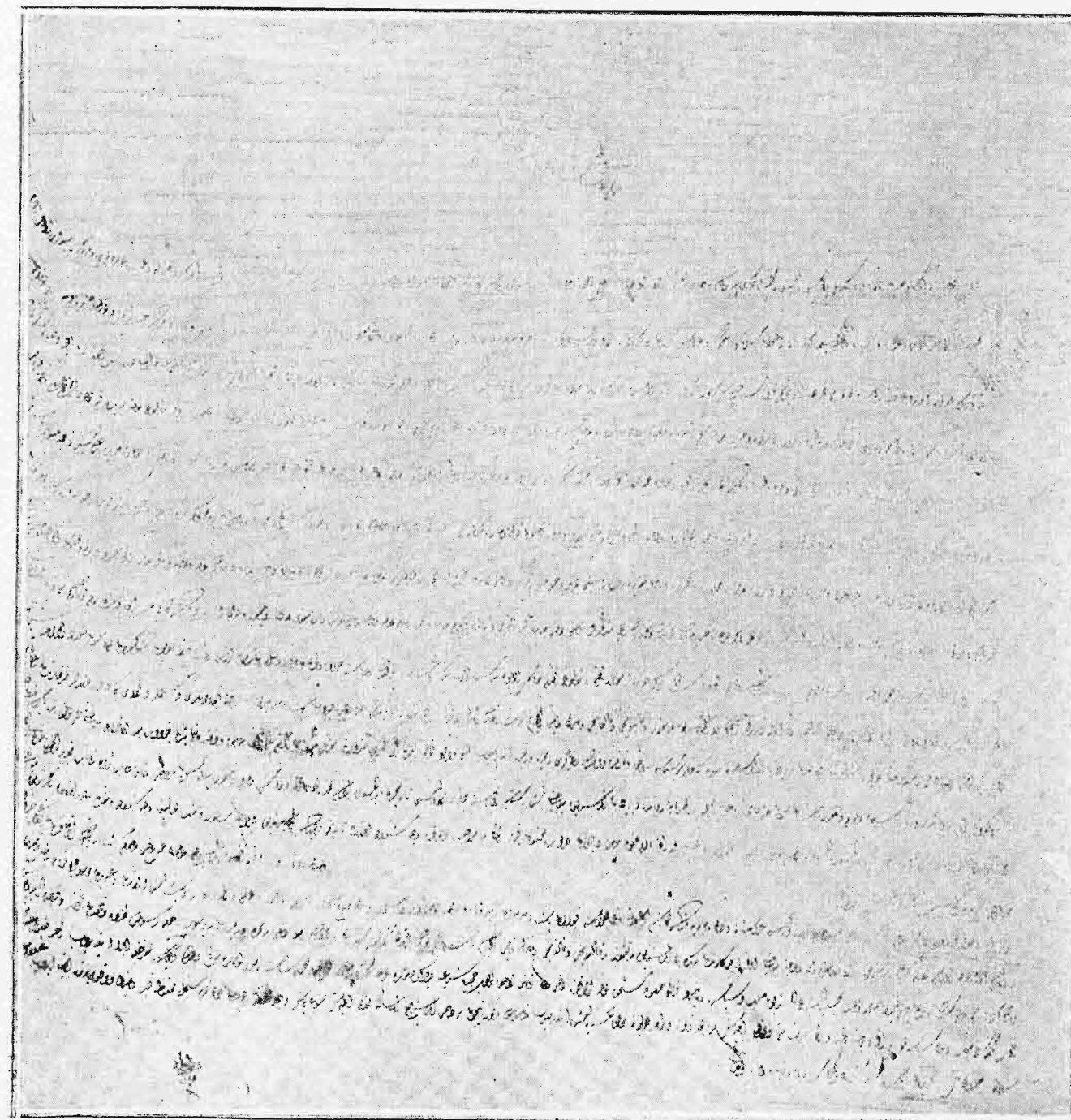
Fait à Rhodes, le 16 Mars 1836. Du Divan.

Ὁ Ὑψηλότατος Αὐθέντης Χαφίζ Ἀχμέτ Πασᾶς, Μου-
χαβουζῆς τῆς Ῥόδου καὶ τῶν Σποράδων Νήσων,
πρὸς ὅλας τὰς ὑπὸ τὴν Ῥόδον ὑποκειμένας νήσους,
πρὸς τοὺς ἡμετέρους αὐτῶν Ζαπίτας, πρὸς τοὺς Δημο-
γέροντας, προεστῶτας καὶ λοιποὺς ἐγκατοίκους ῥαγιάδες
μικροὺς τε καὶ μεγάλους.

Διὰ τοῦ παρόντος ἡμῶν ὀρισμοῦ σᾶς κάμνομεν γνωστὸν ὅτι
κατ' αὐτὰς διηύθυνε πρὸς ἡμᾶς διὰ μέσου τοῦ Καποῦ Κεχα-
γιαῖ μας ὁ Γαληνότατος καὶ Εὐσπλαγχνικότατος ἡμῶν Βασιλεὺς
Σουλτάν Μαχμοῦτ Χάν Ἐφέντης ἐν Ὑψηλὸν προσκυνητὸν
Χάττι-Χουμαϊοῦν, ἐπικεκυρωμένον τῇ ἰδίᾳ Αὐτοῦ δικαίᾳ χειρὶ
καὶ ἡντρεπισμένον, ὥς θέλετε τὸ ἰδεῖ, τὸ ὁποῖον ἐμεταφράσαμεν
εἰς τὴν κοινὴν ὑμῶν διάλεκτον κατὰ τὸν ὑψηλὸν προσκυνητὸν
Ὅρισμὸν τῆς Α. Α. Μ. καὶ σᾶς τὸ διευθύνομεν ἤδη μὲ τὸν πα-
ρόντα ἄνθρωπόν μας.

Ἀμέσως δὲ ὅπου λάβετε τὴν εἶδησιν τοῦ ἐρχομοῦ του εἰς
τὰ αὐτόθι, πρὶν ἐξέλθῃ τοῦ πλοίου, θέλετε τὸ προὔπαντήσῃ
μὲ ὅλον τὸ προσῆχον σέβας ὅλοι μικροί τε καὶ μεγάλοι καὶ
λαβόντες αὐτὸ θέλετε προσκυνήσῃ καὶ ἀσπασθῇ, ὥς νὰ εἶναι
τὸ πρωτότυπον, καὶ οὕτω θέλετε τὸ ἀναγνώσῃ εἰς ἐπήκοον
πάντων χουσιμέτι δὲ δὲν θέλετε πληρώσῃ ὀβολόν. Οὕτω ποιήσατε,
ὥς ὑμῖν ἐντελλόμεθα ἐξ ἀποφάσεως.

1838 Σεπτεμβρίου 25 ἀπὸ τὸ Διβάνι.

*L'illustre Seigneur Hafiz Ahmed pacha,
commandant militaire (mouhafiz) de Rhodes
et des îles Sporades*

à

*toutes les îles relevant de Rhodes, à nos officiers (Zabit)
dans ces îles, aux Démogérontes et Primats et aux
autres habitants « rayas », grands et petits.*

Nous vous faisons assavoir par notre présent commandement que notre Sérénissime et Très Miséricordieux Souverain, le Sultan Mahmoud Khan, notre Seigneur et Maître, nous a adressé, ces jours derniers, un illustre et vénéré Rescrit Impérial (Hatti-Houmayoun), ratifié de sa main équitable et richement orné, ainsi que vous allez le voir.

En conformité de l'ordre sublime et vénéré de S.M.I. nous avons fait traduire ce Rescrit Impérial en votre langue commune et nous vous l'adressons maintenant par l'entremise de notre homme qui en est le porteur.

Dès que vous aurez la nouvelle de son arrivée chez vous, vous irez tous, grands et petits, au devant de lui avec tout le respect dû et, recevant ce hattî-houmayoun, vous aurez à le baiser et à le vénérer respectueusement, comme si c'était l'original et vous en donnerez lecture en présence de tous. Vous n'aurez pas à payer une seule obole à titre de *hizmet* (service). Nous vous engageons à faire ainsi conformément à la décision prise.

1838 le 25 Septembre, du Divan.

Διαβατήριον τῆς Αὐτονόμου Δωδεκανήσου.

Διαβατήριον τῆς Πάτμου.

Ἀριθ. 175.

Η ΔΗΜΑΡΧΙΑ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΠΑΤΜΟΥ

Πιστοποιεῖ

Ὅτι ὁ ἐπιφέρων τὸ παρὸν ἐνδεικτικὸν Δημήτριος Χατζῆ Παυλῆ Καστελλοριζὸς εἶναι κάτοικος τῆς νήσου ταύτης. Ὁ αὐτὸς βουλόμενος ν' ἀπέλθῃ διὰ Ῥόδον, δι' ὑπόθεσίν του, τὸ παρὸν ἐξήτησεν ἐνδεικτικὸν ἀπὸ τὴν ἐνεστῶσαν Δημαρχίαν. Καὶ δὴ αὕτη κατὰ χρέος πατριωτικὸν ἐφοδιάζουσα τοῦτον παρακαλεῖ τοὺς κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν Ὑπουργοὺς τῆς Ὑψηλῆς Ὀθωμανικῆς Πόρτας ὅχι μόνον ν' ἀφήσωσι τὴν διάβασιν αὐτοῦ ἐλευθέραν, ἀλλὰ τυχούσης χρείας νὰ παρέξωσι τὴν ἐνδεχομένην ὑπεράσπισιν καὶ ἀζημίωτον βοήθειαν.

Ἐπὶ τούτῳ ἐδόθησαν τὰ παρόντα ἔγγραφα μας ἐσφραγισμένα καὶ μὲ τὴν δημοσίαν σφραγίδα.

Ἰσχύει δι' ἓν ἔτος.

Ἐν Πάτμῳ τῇ 28 Αὐγούστου 1847.

Ὁ Δήμαρχος

(Τ. Σ.)

ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ

ΙΩΑΝ. ΑΛΕΞΑΝΔΡΟΥ

Ἐλεύθερος διὰ Ῥόδον

Ἐν Πάτμῳ τῇ 31 Αὐγούστου 1847

Ὁ Ὑγειονόμος

(Τ. Σ.)

Σ. ΣΤΑΥΡΟΣ.

Αριθ. 175

Ἡ Δημαρχία τῆς Νήσου Πάτμου Πιστοποιεῖ.

Ὅτι ὁ ἐπιφέρων τὸ παρὸν ἐνδεικτικὸν Δημήτριος Χατζῆ Παυλῆ Καστελλοριζὸς εἶναι κάτοικος τῆς νήσου ταύτης. Ὁ αὐτὸς βουλόμενος ν' ἀπέλθῃ διὰ Ῥόδον, δι' ὑπόθεσίν του, τὸ παρὸν ἐξήτησεν ἐνδεικτικὸν ἀπὸ τὴν ἐνεστῶσαν Δημαρχίαν. Καὶ δὴ αὕτη κατὰ χρέος πατριωτικὸν ἐφοδιάζουσα τοῦτον παρακαλεῖ τοὺς κατὰ ξηρὰν καὶ θάλασσαν Ὑπουργοὺς τῆς Ὑψηλῆς Ὀθωμανικῆς Πόρτας ὅχι μόνον ν' ἀφήσωσι τὴν διάβασιν αὐτοῦ ἐλευθέραν, ἀλλὰ τυχούσης χρείας νὰ παρέξωσι τὴν ἐνδεχομένην ὑπεράσπισιν καὶ ἀζημίωτον βοήθειαν.

Ἰσχύει δι' ἓν ἔτος.

Ἐν Πάτμῳ τῇ 28 Αὐγούστου 1847.

Ὁ Δήμαρχος = ὁ Ὑγειονόμος
ΠΕΤΡΟΣ ΣΤΑΜΑΤΙΟΥ
Σ. ΣΤΑΥΡΟΣ

PASSEPORT DU DODÉCANÈSE AUTONOME

Passeport de l'île de Patmos.

No 175.

La Municipalité de l'île de Patmos

certifie que

le porteur de ces présentes, DEMETRIOS HADJI PAVLIS de Castellorizo, est un habitant de cette île, lequel, désirant se rendre pour ses affaires à Rhodes, a demandé le présent certificat à cette Municipalité.

Celle-ci, lui procurant, selon son devoir patriotique, le certificat demandé, prie les autorités de la Sublime Porte sur terre et sur mer non seulement de le laisser passer librement mais aussi de lui prêter au besoin aide et protection à titre gracieux.

EN FOI DE QUOI ont été émises ces présentes revêtues du Sceau Public.

Valable pour un an. Patmos, le 28 Août 1847.

Le maire

Signé: *Pétros Stamatiou*

Jean Alexandrou.

Bon (libre) pour Rhodes

Patmos, le 31 Août 1847.

Le chef du service sanitaire

Signé: *S. Stavros*

—Τῷ 1867 ἡ Κρήτη διεξήγαγε μίαν τῶν σπουδαιοτέρων αὐτῆς ἐπαναστάσεων, εἰς τὴν ὁποίαν ἡ ἐκ τῶν Δωδεκανήσων πλησιέστερα πρὸς αὐτὴν νῆσος Κάσος προσέφερε διὰ τοῦ στόλου τῆς σημαντικωτάτην βοήθειαν. Καὶ ἡ Τουρκία φοβηθεῖσα ὅτι τὸ παράδειγμα τῆς Κάσου θὰ ἐμμοῦντο καὶ ὅλοι αἱ λοιπαὶ ἑνδεκα ἀδελφαί τῆς ἐπενέβη ἄνευ ἀφορμῆς τινος καὶ ἐζήτησε νὰ καταργήσῃ τὰ προνόμια αὐτῶν καὶ τὴν αὐτονομίαν τῶν, ἀποστείλασα κατ' αὐτῶν τὸν Ἀχμέτ Καϊσαρλί Πασᾶν μὲ στρατὸν καὶ ἑν πολεμικὸν πλοῖον.

Οἱ Δωδεκανήσιοι κατάπληκτοι διεμαρτυρήθησαν πάραυτα, ἀνεφέρθησαν εἰς τὰς Προστάτιδας Δυνάμεις καὶ ἔστειλαν πληρεξουσίους εἰς τὸ Λονδῖνον. Ἡ Ἀγγλία συγκινηθεῖσα ἐπενέβη ἐνεργῶς, ὁ δ' ἐκτελέσας τὴν κατὰ τῶν Δωδεκανήσων ἐπίθεσιν Πασᾶς, οἱ στρατιῶται αὐτοῦ καὶ τὸ πολεμικὸν ἀνεκλήθησαν.

Δύο ὅμως ἔτη βραδύτερον, τῷ 1869, ὁργανώθη ὑπὸ τῆς Πύλης ἀληθῆς ἐκστρατεία πρὸς κατάκτησιν τῶν Δωδεκανήσων. Τὴν ἀρχηγίαν αὐτῆς ἀνέλαβεν ὁ αὐτὸς Ἀχμέτ Πασᾶς, ὅστις φέρων ἰσχυρὸν στόλον ἐκ δεκαεσσάρων πολεμικῶν καὶ ἰσχυρὰ ἀποβατικὰ ἀγῆματα ἐνεφανίσθη πρὸ τῶν Δωδεκανήσων, ἀπεβίβασε τὸν ἱστρατὸν του καὶ συνάψας μάχας πρὸς τὸν ἐπὶ τῶν ἠψωμάτων τῆς Καλύμνου ἀποσυρθέντα λαὸν συλλαμβάνει τοὺς προκρίτους, τινὰς τῶν ὁποίων ἀπαγχονίζει, ἄλλους τουφεκίζει εἰς τὰ πλοῖα του καὶ ἄλλους ἀλυσιδέτους βασανίζει καὶ φυλακίζει εἰς τὴν Ῥόδον. Τὸ αὐτὸ ἐκτελεῖ παντοῦ τῆς Δωδεκανήσου, ὅπου συνήντησεν ἀντίστασιν, καὶ οὕτω τρομοκρατικῶς κατακτᾷ ἐκ νέου αὐτάς, μὴ βοηθηθείσας παρ' οὐδενός. Μόνον ἡ Ἀγγλία ἐπενέβη καὶ πάλιν, ἀλλ' οὐχὶ ἐνεργῶς πλέον ὥς ἄλλοτε, διότι ὁ Λόρδος Κλαρεντὼν ἠρκέσθη εἰς τὴν διαβεβαίωσιν τοῦ τότε Μ. Βεζύρου Ἀλὶ Πασᾶ, καθ' ἣν:

—Lorsqu'en 1867 l'île de Crète eut à soutenir une de ses plus importantes insurrections à laquelle une des îles du Dodécanèse, Cassos, portait une aide très efficace, la Turquie, craignant que les autres onze îles n'imitassent cet exemple, intervint et, sans aucune raison, voulut abolir leurs privilèges et leur autonomie. En même temps pour les intimider elle y envoya, sous le commandement de Kaïsserli Ahmed pacha, une puissante armée et une unité navale.

Emus de cette attitude hostile, les Dodécanèsiens s'étaient adressés aux Puissances Protectrices et avaient envoyé des plénipotentiaires à Londres. L'Angleterre fit des démarches énergiques qui eurent pour résultat le rappel du pacha, de son armée et de l'unité navale.

Cependant deux ans plus tard, en 1869, une nouvelle expédition est organisée par la Sublime Porte pour mener à bonne fin la soumission du Dodécanèse. Le même pacha est à la tête de cette expédition qui comprenait 14 navires de guerre et une importante force de débarquement. Arrivé au Dodécanèse, il débarque son armée et, après de durs combats sur les collines de Calymnos, il fait prisonniers les notables de l'île. Il fait pendre ou fusiller les uns, tandis qu'il envoie les autres, chargés de chaînes, dans les prisons de Rhodes. Le pacha procède de la même façon partout où il rencontre la moindre résistance et parvient ainsi à reconquérir les îles auxquelles personne n'était venu en aide. Seule l'Angleterre intervint de nouveau, mais sans montrer la même fermeté qu'auparavant. Lord Clarendon se montra satisfait des assurances du Grand Vézir, Ali Pacha, qui prétendit que :

Ἔγγραφον 6ον

«Τὰ μέτρα ταῦτα ἀποκλειστικὸν σκοπὸν εἶχον τὴν βελτίωσιν τοῦ διοικητικοῦ τῶν Νήσων συστήματος, ἀλλ' ὅτι τὸ ἀφορῶν τὰ Προνόμια αὐτῶν καθεστὼς δὲν θὰ μετεβάλλετο».

—Σχετικὸν εἶναι καὶ τὸ ἐπόμενον ἔγγραφον τοῦ ἰδίου Ἀχμέτ Καϊσαρλί Πασᾶ.

Document VIème

« Ces mesures avaient comme but unique l'amélioration du régime administratif des îles et ne portaient aucune atteinte à leurs privilèges et statuts administratifs ».

—V. aussi le document suivant du même Kaïsserli Ahmed pacha :

Διάταγμα Ἀχμέτ Πασᾶ

κοινοποιηθὲν εἰς τὰς Δώδεκα Νήσους.

Ὡς ἐπληροφορήθημεν, οἱ κάτοικοι τῶν νήσων κατελήφθησαν ὑπὸ φόβου μήπως ἡ ἐφαρμογὴ τοῦ νέου διοικητικοῦ συστήματος παραβλάψῃ δῆθεν τοὺς κατ' ἀποκοπὴν φόρους αὐτῶν (Μακτοῦ), ἐνῶ τὸ περὶ οὗ ὁ λόγος σύστημα ἀφορᾷ μόνον τὴν ἀλλαγὴν τοῦ προηγουμένου διοικητικοῦ συστήματος καὶ τὴν ἀφομοίωσιν αὐτοῦ μὲ τὸ καθ' ἅπασαν τὴν Αὐτοκρατορικὴν Ἐπιζράτειαν ἐφαρμοσθὲν διοικητικὸν σύστημα. Ὅπως δὲ γνωρίσωσιν οἱ διαληφθέντες κάτοικοι ὅτι ἡ ὥς εἴρηται ἐφαρμογὴ ποσῶς δὲν παραβλάπτει τὸν κατ' ἀποκοπὴν φόρον καὶ ἐπομένως οὐδεμία ὑπάρχει περὶ τούτου ἀνωτέρα διαταγή, ἐκδίδεται τὸ παρὸν Διάταγμα ἐκ τοῦ Βιλαετίου τῶν Νήσων τοῦ Ἀρχιπελάγους καὶ ἐπαφίεται εἰς χεῖρας αὐτῶν πρὸς γνῶσιν τῶν.

Τῇ 20 Σελίνης Ζηλχιτζέ 1285
(22 Μαρτίου 1869).

*Ordonnance du vali de Rhodes Ahmed pacha,
communiquée aux Douze Iles (Dodécanèse).*

Nous avons été informés que les habitants des îles redoutent que l'application du nouveau système administratif ne porte préjudice au Maktou, tandis que le système en question n'a pour but que la modification de leur ancien mode d'administration et l'assimilation des îles au système administratif appliqué dans tout l'Empire. Afin que les susdits insulaires sachent que l'application du susdit système ne porte aucun préjudice au Maktou et qu'il n'y a à ce sujet aucun ordre supérieur, la présente ordonnance a été rendue par le vali des îles de l'Archipel et copie leur en est laissée pour qu'ils en prennent connaissance.

*Le 20 de la lune de Zilhizé 1285
(22 Mars 1869).*

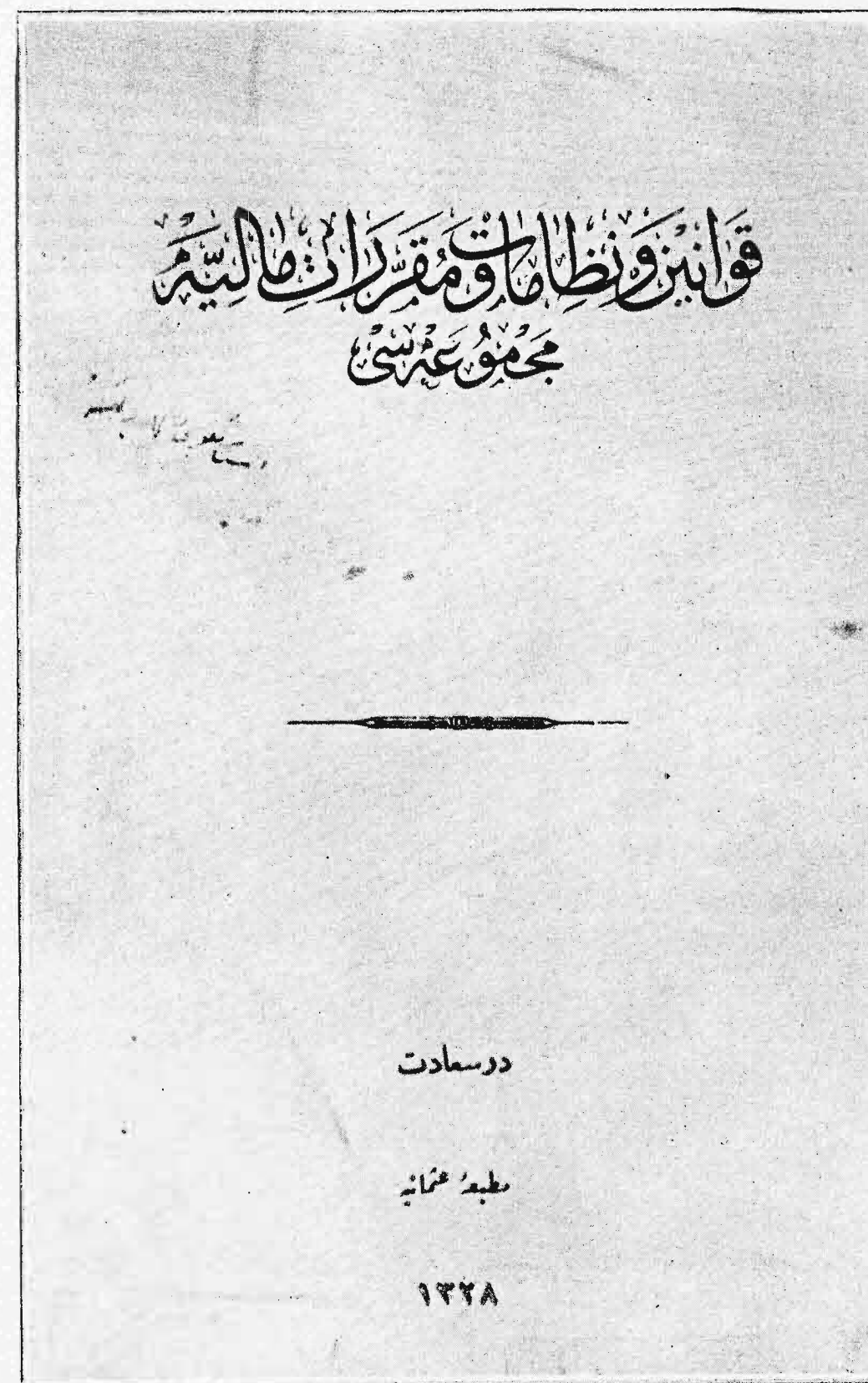
Πρακτικὸν τοῦ Οἰκονομικοῦ Τμήματος τοῦ Συμβουλίου τοῦ
Κράτους ὑπ' ἀριθ. 2688 περὶ τῆς κατ' ἀποκοπὴν
εἰσπράξεως τῶν φόρων τῶν νήσων Ἰκαρίας, Καλύμνου,
Λέρον καὶ Πάτμου.

Ὁ Ἰωάννης Γιακλῆς, πληρεξούσιος τῶν κατοίκων τῆς νήσου
Ἰκαρίας, ὑπαγομένης εἰς τὴν Διοίκησιν Χίου, ὑπέβαλεν αἴτησιν
φέρουσιν τὴν ὑπογραφήν του, ἐκθέτων τὰ ἑξῆς:

Καίτοι δυνάμει Ὑψηλοῦ Φερμανίου ἡ νῆσος αὕτη, ὑπὸ
τὸν ὅρον νὰ πληρῶνῃ κατ' ἀποκοπὴν τὸ ποσὸν εἴκοσι καὶ
ἑπτὰ χιλιάδων γροσίων, εἶναι ἀπηλλαγμένη παντὸς ἄλλου φόρου
καὶ δικαιώματος, ὁ ὑποδιοικητὴς τοῦ τόπου ἐναντίον τῆς μέχρι
τοῦδε ἐφαρμοζομένης διατυπώσεως ἐγνωστοποίησεν, ὅτι προκει-
μένης οἰκοδομήσεως ἀκινήτων δέον νὰ καταβάλλωνται τὰ σχε-
τικὰ δικαιώματα, νὰ προκαλῆται ἔκδοσις Αὐτοκρ. Διατάγματος
καὶ ἐν ταῖς ὑποθέσεσι ταῖς σχετιζομέναις πρὸς ἀκίνητα οἱ ἐν-
διαφερόμενοι ν' ἀπευθύνωνται εἰς τοὺς ἐπὶ τῶν τίτλων ιδιοκτησίας
(Ταποῦ) ὑπαλλήλους καὶ νὰ λαμβάνωσι τίτλους ιδιοκτησίας.

Ὁ ὡς ἄνω πληρεξούσιος, ἐκθέτων ταῦτα ἐν τῇ σχετικῇ αἰ-
τήσει, ἠτεῖτο τὴν παρεμπόδισιν τῆς οὕτω γενομένης ἐπεμβάσεως.

Εἰς γενομένην κοινοποίησιν ἐκ μέρους τῆς Μεγάλης Βεζυ-
ρείας, εἰς τὴν ὁποίαν ἐσωκλείετο ἡ αἴτησις, τὸ Ὑπουργεῖον
τοῦ Κτηματολογίου (Τεφτερχανέ) ἀπήντησε διὰ γράμματος ὑπὸ
ἡμερ. 22 Δεμαζήλ-οὐλ-ἐβέλ 1317 (1898) καὶ ὑπ' ἀριθ. 75,
ὅπερ μετὰ τῶν σχετικῶν ἐγγράφων ἀνεγνώσθη ἐν τῷ Οἰκονο-
μικῷ Τμήματι.

*Procès-verbal de la Section Financière
du Conseil d'Etat sub N° 2688 au sujet de la perception
forfaitaire des impôts des îles Icaria (Nicaria),
Calymnos, Léros et Patmos (du Dodécanèse).*

Le sieur Jean YAKILIS, délégué des habitants de l'île d'Icaria (Nicaria), relevant du sandjak de Chios, a soumis une demande portant sa signature et dans laquelle il est dit ce qui suit :

Bien qu'en vertu d'un Firman Impérial, cette île, à charge de payer à forfait, la somme de vingt sept mille piastres, soit affranchie de tous autres impôt et taxe, le caïmakam (sous gouverneur) de cette île contrairement à la règle appliquée jusqu'à présent, a fait connaître que, toutes les fois qu'il s'agirait de faire construire des immeubles, il faudrait verser les droits y relatifs et faire promulguer un Décret Impérial et que, de plus, dans les affaires ayant trait à des propriétés immobilières, les intéressés devraient s'adresser aux fonctionnaires préposés aux titres de propriété (tapou), afin de recevoir des titres de propriété.

En exposant ce qui précède le délégué ci-dessus nommé demandait qu'il fût mis fin à cette ingérence.

Or, la Direction Générale du Cadastre (Defterhané), donnant suite à un tezkéré grandvéziriel auquel était annexée la demande en question, a répondu par un tezkéré en date du 22 Djémazi-ul-ével 1317 (1898) sub N° 75, lequel tezkéré avec les pièces y afférentes a été lu à la Section Financière.

Τὸ περιεχόμενον τοῦ γράμματος εἶχεν ὡς ἑξῆς: Ἡ ῥηθεῖσα νῆσος ἔκπαλαι ἀνήκεν εἰς τὰς φορολογουμένας γαίας, οἱ δὲ φόροι κατεβάλλοντο εἰς τὸ Κυβερνητικὸν Ταμεῖον.

Ἐπίσης εἰς τὸ αὐτὸ Ταμεῖον ἡ νῆσος Πάτμος κατέβαλλε κατ' ἀποκοπὴν 31,000 ἄσπρων (τὸ ἄσπρον ἴσον $\frac{1}{3}$ τοῦ παρᾶ) ἀπέναντι δεκάτης καὶ λοιπῶν φόρων. Ἡ νῆσος Κάλυμνος 31,000 καὶ ἡ Λέρος 32,000 ἄσπρων ὡς φόρον κατ' ἀποκοπὴν.

Πάντα δὲ ταῦτα τὰ ποσὰ εἶχον ἐκχωρηθῇ καὶ ἀφιερωθῇ εἰς τὸ Βακούφιον τοῦ Σουλτάνου Σουλεϊμάν: Κατὰ τὸ ῥηθὲν Ὑψηλὸν Φερμάνιον κατὰ τὸ ἔτος 1251 εἶχον ἐκ νέου ὑπαχθῇ εἰς ἐτήσιον φόρον.

Ἐν τούτοις, καίτοι κατὰ τὴν δημοσίευσιν τοῦ περὶ δεκάτης νόμου τῷ 1291 (1875) ἐπὶ τι χρονικὸν διάστημα ἡ δεκάτη ἐπωλήθη διὰ δημοπρασίας, ὡς δηλοῦται ἐν τῷ ἐπισυνημμένῳ σημειώματι τοῦ Ὑπ. τῶν Οἰκονομικῶν, κατόπιν ὅμως σχετικῆς ἀλληλογραφίας ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἐλήφθη γράμμα παρὰ τοῦ Ὑπουργ. τῶν Οἰκονομικῶν. Κατὰ τὸ γράμμα τοῦτο, συμφώνως πρὸς τὸ Ὑψηλὸν Φερμάνιον χρονολογούμενον ἀπὸ τῶν μέσων τοῦ μηνὸς Δεμαζήλ οὐλιᾶ 1251, διὰ τὰς νήσους Ἰκαρίαν, Πάτμον, Λέρον καὶ Κάλυμνον εἶχεν ὁρισθῇ φόρος κατανεμηθεὶς μεταξὺ τῶν τεσσάρων τούτων νήσων, ὁ ὁποῖος καὶ μετὰ τὸ Τανζιματ¹⁾ εἰσεπράττετο ἐτησίως κατὰ δόσεις καὶ συμφώνως πρὸς τὸ κατ' ἀποκοπὴν ὁρισθὲν σύστημα.

Ὡς πρὸς τὰ ἐκ τῆς δεκάτης εἰσοδήματα τῶν νήσων τούτων, τὰ ὁποῖα δὲν συμπεριλαμβάνοντο εἰς τοὺς ῥηθέντας φόρους, κατόπιν προηγηθείσης σχετικῆς ἀνακοινώσεως, τὸ καταργηθὲν Ἐσωτερικὸν Τμῆμα τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους ἀπεφάσισεν ὅτι, καίτοι κατὰ νόμον καὶ κατὰ τὴν ἐπικρατοῦσαν τάξιν εἶναι ἀνάγκη νὰ εἰσπράττωνται ἐξ ὅλων τῶν νήσων τούτων τὰ κυβερνητικὰ δικαιώματα, ἐπειδὴ ὅμως αἱ νῆσοι αὗται εἶναι πετρώδεις καὶ ἐπομένως στεροῦνται προϊόντων ἐξασφαλι-

قاریوط ولیموز ولریوز و باطنوز اطهری ویرکولرینک مقطوعاً
استیفای حقنده شورای دولت مالیه دائره سنک
۲۶۸۸ نومرولو مضبوطه سی

ساقز سنجاغنه تابع قاریوط جزیره سنک با فرمان عالی مقطوعاً بکرمی بی
بیک غروش اعطا ایتک اوزره تکالیف ورسوم سائرهن معفو بولدینی
حاله اوراجه شمدی به قدر جریان ایدن معامله به مخالف اوله رق بعدما
ایته انشاندن رسوم و اصول مقضیه نک ایفا و اراده سنیه استحصال ایله
اموال غیر منقولیه به متعلق خصوصاً طابو مأمورلرینه مراجعت و طابو
سندی اخذ اولنسی لزومی محلی قائم مقاملندن بیلدیرلدیکندن بخله مداخله
واقعه نک منعی استندعاسنی حاوی جزیره مذکوره اهل سنک و کلی طیب
یوان یاقیلی امضاسیله تقدیم اولنان عرضحاک لقیله مقتضاسنک ایفا و انبای
حقنده سبق ایدن تبلیغ سامی به جواباً دفتر خاقانی نظارتندن بالتقدیم
شورای دولته حواله بیوریلان ۲۲ جمادی الاولی سنه ۱۳۱۷ تاریخلی و ۷۵
نومرولو تذکره اوراق متفرعه سیله برابر مالیه دائره سننده قرائت اولندی
مأئنده جزیره مذکوره اساساً اراضی خراجیه دن اوله رق جانب میری به
و باطنوز جزیره سنک اعشار و رسومات مقابلی اوتوز بر بیک ایچه بر مقطوع اعطا
ایتک اوزره کذلک جانب میری به و قالمینوز جزیره سنک اوتوز بر بیک ولریوز
جزیره سنک اوتوز ایکی بیک ایچه مقطوعه سیلر دخی سلطان سلیمان حضر تلی
وقفنه ترک و تخصیص قلندینی آکلاشلدینی و مذکور فرمان عالی موجبجه
(۱۲۵۱) تاریخنده مجدداً ویرکوی سنوی به ربط اولنشی اولدینی حالده
اعشار نظامنامه سنک نشرنده - ۹۱ تاریخنده - بر آده لقی اعشاری بالمزایده
فروخت اولندینی خزینة مالیه دن ربط اولنان پوصله ده مندرج ایسه ده
بو بایده بالخابره مالیه نظارتندن آلمان تذکره ده مذکور قاریوط و باطنوز
ولریوز و قالمینوز جزیره لرینک اواسط جمادی الاولی سنه ۱۲۵۱ تاریخلی
فرمان عالی موجبجه تعیین و مذکور درت جزیره بیننده تقسیم ایدیلان
ویرکولری تنظیماتدن صکره دخی بوجه تخصیص مقطوعیت وجهله هر سه

¹⁾ Τὸ γνωστὸν μεταρρυθμιστικὸν φερμάνιον τοῦ Σουλτάν Μετζήτ.

Voici le contenu de ce tezkéré: L'île d'Icaria faisait de tout temps partie des terres imposables et les impôts étaient versés à la Caisse de l'État.

De même l'île de Patmos versait à la même Caisse une somme forfaitaire de 31,000 aspres (un aspre étant égal à $\frac{1}{3}$ de para) pour la dîme et pour d'autres impôts. L'île de Calymnos payait 31,000 aspres et l'île de Léros 32,000 aspres à forfait.

Toutes ces sommes avaient été affectées et dédiées au Vakouf du Sultan Suleyman. Aux termes du Firman précité, en 1251, les îles en question avaient été, de nouveau, soumises à un tribut annuel.

Lors de la promulgation de la Loi sur la Dîme en 1291 (1875) la dîme avait été, pour quelque temps, vendue aux enchères, ainsi qu'il est dit dans une notice-annexe du Ministère des Finances. Mais à la suite d'une correspondance échangée à ce sujet, il nous est parvenu un tezkéré du Ministère des Finances d'après lequel, en conformité d'un Firman Impérial en date de la mi-Dzemazi-ul-ével 1251, un tribut a été fixé pour les îles Icaria, Patmos, Léros et Calymnos, tribut qui fut réparti entre les quatre îles. Ce tribut était perçu, après le Tanzimat ¹⁾, tous les ans, en plusieurs versements et selon le système forfaitaire qui fut arrêté.

Quant aux revenus de la dîme de ces îles, revenus qui n'étaient pas compris dans le dit tribut, la Section Intérieure du Conseil d'Etat, abolie depuis, avait, après une notification y relative, décidé qu'en vertu de la loi et selon la règle en vigueur, il fallait, il est vrai, appliquer les mêmes droits et taxes qu'aux autres îles, mais attendu que ces îles sont rocheuses et, par conséquent, manquent de produits pouvant assurer

¹⁾ Le firman réformateur bien connu du Sultan Medjid.

ζόντων εἴσπραξιν δεκάτης, αἱ σχετικαὶ ἀρχαὶ δεόν νὰ μὴ εἰσπράττωσι δεκάτην καὶ νὰ ἐφαρμόζονται αἱ προηγούμεναι διατυπώσεις.

Τὸ Ὑπουργ. τῶν Ἑσωτερικῶν ἐγνωστοποίησε τὴν ἀπόφασιν ταύτην τῇ 18 Μαΐου 1301 (1885) εἰς τὴν Νομαρχίαν τῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους. Πλὴν τούτου, κατόπιν προηγουμένως αἰτηθεισῶν διασαφίσεων, ἐκοινοποιήθη ἐπίσης εἰς τὸ Τμήμα Κτηματολογίου τῆς νήσου Χίου, ὅτι αἱ ὑψηλαὶ διατάξεις τοῦ ὑπὸ ἡμερ. 1310 Ὑψηλοῦ Αὐτοκρ. Διατάγματος αἱ ἀναφερόμεναι εἰς τὰς διατυπώσεις αἱ ὁποῖαι ἐφαρμόζονται ἐπὶ τῶν οἰκοδομῶν τῶν ἀνεγερθησομένων ἐπὶ δημοσίων καὶ βακουφικῶν γαιῶν δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρμοσθῶσι καὶ ἐπὶ τῶν εἰς φορολογίαν ὑποκειμένων γαιῶν, οὐδὲ ὁ καθορισμὸς ἀντιτίμου δεκάτης ἐπιτρέπεται.

Κατὰ τὴν σχετικὴν σημείωσιν τοῦ Γραφείου τοῦ Αὐτοκρ. Λιβανίου, εἶναι μὲν ἀληθές, ὅτι, ὡς ἐκ τῶν Ἀρχείων ἐξάγεται, εἶχεν ἀποσταλῇ ὑπὸ χρονολογίαν μέσων Δεμαζιῆλ. οὐλῆα 1253 εἰς τὴν Διοίκησιν τῆς Ῥόδου Ὑψηλὴ Διαταγή, ὅπως αἱ ἐν τῇ Αἰγαίῳ Πελάγει εὐρισκόμεναι τέσσαρες νῆσοι, Ἰκαρία, Πάτμος, Λέρος καὶ Κάλυμνος, τηρουμένης τῆς ἐξαρθήσεως αὐτῶν ἐκ τῆς Ῥόδου, ὡς καὶ πρότερον, ὑπαχθῶσιν εἰς τὴν πληρωμὴν φόρου κατ' ἀποκοπὴν ἐκ γροσίων 80,000. Οὐδεμία ὁμως ἄλλη σημείωσις ἢ πληροφορία εὐρέθη εἰς τὰ Ἀρχεῖα τοῦ Αὐτοκρ. Λιβανίου ἐν σχέσει πρὸς τὰς διατυπώσεις τὰς ἀποκασισθείσας καὶ ἐκτελεσθείσας προηγουμένως ἢ καὶ μετὰ ταῦτα διὰ τὰς ῥηθείσας νήσους.

Συζητήσεως γενομένης ἐπὶ τῆς ὑποθέσεως, ἐν τῶν μελῶν ἐξέφρασε τὴν γνώμην ὅτι: Ἐπειδὴ εἶναι δυνατόν νὰ γίνῃ σκέψις ἐν σχέσει πρὸς τμήματά τινα τῆς χώρας, ἐφ' ὧν ἐκ νέου ἐφαρμόζονται αἱ διατάξεις τῆς εὐνομίας καὶ τῆς καλῆς διοικήσεως, ὅπως τύχωσιν ἐξαιρετικῶν μέτρων, ὡς ἡ ἀσυνδοσία διὰ τινὰς φόρους καὶ δικαιώματα, εἶναι ἀνάγκη, ὅπως καταργηθῶσι πάνθ' ὅσα ἀποτελοῦσι προσκόμματα τοπικὰ καὶ συμπληρωθῶσι πάντα ἐκεῖνα τὰ μέτρα τὰ ἐξασφαλίζοντα τὴν καλὴν διεξαγωγὴν τῶν νομίμων διατυπώσεων. Ἐν τού-

2.

۱۸۸۴

مقطاً استیفا قلمندة اولوب بو وبرکولر میانده داخل اولیان جزایر مذکورہ نك واردات عشریہ سی حقندہ مقدما واقع اولان اشعار اوزرینہ بو جزیرہ لرك عمومندن قانوناً وقاعدۂ حقوق امیریہ نك استیفا سی لازم کلورسده مذکور اظہار سنکستان اولہرق عشرندن انتفاع قابل اولہجی حاصلندن عاری اولسنیلہ اداره لرحہ عشر استیفا اولنیموب سابقی وجہلہ معاملہ ایفا سی شورای دولت ملقا داخلہ دائرہ سنجہ قرارلشدیرلہرق کیفیک داخلہ نظارتجہ ۱۸ مایس سنہ ۳۰۱ تاریخیلہ جزایر بحر سفید ولایتہ تبلیغ قلمش ایدوکی بیلدیرلش اولدینی کی اراضی امیریہ وموقوفہ اوزرینہ انشا قلمہ جی ابنہ حقندہ کی معاملہ دائر (۳۱۰) تاریخلی شرفتملق بیوریلن ارادہ سنہ حکم نیفک اراضی خراجیہ تطبیق قابل ویدل عشر تقدیری دہ جائز اولہمہ جی دخی اولجہ وقوعبولان استیضاحہ جواباً ساقز دفتر خاقانی مأموریتہ تبلیغ ایدلیدی کوسترلش و اولبادہ دیوان ہایون قلمندن یازیلان درکنارده بحر سفیدہ واقع قاریوط و باطنوز و لریوز و قلمنوز نام درت اظہارک کاکان ردوس جزیرہ سنہ مربوط اولقی اوزرہ بروجہ مقطوع سکسان بیک غروش ویرکویہ ربطی و تقررات سائرہ سنک اجراسی حقندہ اواسط جمادی الاولی سنہ ۲۵۱ تاریخیلہ ردوس متصرفقلمہ خطاباً برقطہ امرحالی اصدار بیورینی قیداً اکلاشلش ایسہمہ یونندن اول وصرہ جزایر مذکورہ حقندہ اتخاذ واجرا بیوریلان معاملہ دائر دیوان ہایون قلمنجه هیچ بلاکونہ قید و معلومات بولنہمیش ایدوکی اتیان اولنشدیر .

اقتضای مصلحت لدى المذاکرہ بعض رسوم و تکالیف مصافیت کی استثنایت ایچون یکیدن انضباط و انتظامہ آلفقندہ اولان قطعات حقندہ تصور اولہ بیلہ جکندن محذور علی تشکیل ایدن حاللک رفیقہ اصول نظامیہ نك تأمین حسن جریان اسبابنک استکمالی لزومی بر رأی طرفندن درمیان اولنمش ایسہمہ صورت اشعار و اوراق موجودہ مندرجاتہ کورہ موضوع بحث اولان قاریوط اطہسیلہ اسبورات اظہارندن لریوز و قلمنوز و باطنوز اطہلری ایچون مار الذکر الی بر تاریخلی فرمان عالی موجبنجہ

la perception de la dîme, les autorités compétentes ne devaient pas percevoir la dîme, mais étaient tenues d'observer les formalités précédentes.

Le Ministère de l'Intérieur a fait connaître à la date du 18 Mai 1301 (1885), cette décision au Vilayet (Gouvernement Général) des îles de l'Archipel. De plus, à la suite des explications demandées précédemment, il a été notifié à la section du Cadastre de l'île de Chios que les dispositions du Firman Impérial de l'année 1310, relatives aux formalités appliquées sur les bâtisses élevées sur les terres Vakoufs et domaniales, ne peuvent être appliquées sur les terres imposables et il n'est pas, non plus, permis de fixer un prix pour la dîme.

Aux termes d'une notice y relative du Divan Impérial, il est bien vrai qu'à ce qui ressort des Archives, un ordre grandvéziriel, en date de la mi-Dzemazi-ul-ével 1253, avait été transmis au sandjak de Rhodes portant que les quatre îles de l'Archipel, savoir Icaria, Patmos, Léros et Calymnos, à condition qu'elles continuent à relever de Rhodes, devaient être assujetties à un impôt forfaitaire de 80,000 piastres, mais aucune autre notice ni information n'avait été trouvée dans les archives du Divan Impérial relativement à la procédure décidée et mise en exécution précédemment ou ultérieurement à l'égard de ces îles.

L'affaire ayant été mise en discussion, un des membres du Conseil d'Etat a opiné que: Attendu qu'on peut songer à appliquer des mesures extraordinaires telles que la franchise de quelques impôts et taxes à l'égard de certaines parties de l'Empire dans lesquelles sont, à nouveau, appliquées les principes de la bonne administration et de l'équité, il importe de supprimer tout ce qui constitue un empêchement local et de compléter toutes les mesures assurant l'accomplissement

τοῖς, ἐπειδὴ κατὰ τὴν ἔννοιαν τῆς γενομένης ἀνακοινώσεως καὶ τὸ περιεχόμενον τῶν σχετικῶν ἐγγράφων διὰ τὴν περὶ ἧς πρόκειται νῆ-
σον Ἰκαρίαν καὶ τὰς ἐκ τῶν Σποράδων Λέρον, Κάλυμνον καὶ Πά-
τιμον ὁ κατὰ τὸ ῥηθὲν Ὑψηλὸν Φερμάνιον ὑπὸ ἡμερομηνίαν
1251 ὁρισθεὶς φόρος εἰσεπράττετο καὶ μετὰ τὸ Τανζιματ κατ'
ἀποκοπήν·

Ἐπειδὴ τὸ Συμβούλιον τοῦ Κράτους εἶχεν ἤδη προηγου-
μένως ἀποφασίσαι, ὅτι οὐ μόνον τὸ Δημόσιον Ταμεῖον δὲν
δύναται νὰ καρπωθῇ ὠφέλειάν τινα ἐκ τῆς δεκάτης αὐτῶν, ἀλλ'
οὐδὲ εἶναι πρέπον καὶ ἀρμόζον, ὅπως εἰσπράττωνται ἐξ αὐτῶν
δεκάτη καὶ ἄλλοι φόροι καὶ γίνῃ καταγραφὴ καὶ ἐκτίμησις τῶν
ἀκινήτων καὶ ἐπομένως δεόν νὰ ἐφαρμόζονται αἱ προηγούμεναι
διατυπώσεις·

Ἐπειδὴ, καίτοι δυνάμει Αὐτοκρ. Διατάγματος εἶχεν ἀποφα-
σισθῇ, ὅπως τεθῇ κατὰ μέρος ἡ κατεδάφισις τῶν οἰκοδομῶν
τῶν ἀνεγερθεισῶν ἐπὶ δημοσίων γαιῶν ἄνευ ἀδείας μέχρι τοῦ
ἔτους 1300 (1884), καὶ ὑπαχθῶσιν αὗται εἰς τὴν καταβολὴν
δεκάτης, ἐὰν δὲ τοῦ λοιποῦ κτισθῶσι τοιαῦται οἰκοδομαὶ
ἄνευ ἀδείας νὰ κατεδαφισθῶσιν ὁριστικῶς, ἀφ' ἑτέρου ὅμως,
ὥς ἐξάγεται ἐκ τῶν Ἀρχείων, αἱ γαῖαι τῆς ῥηθείσης νήσου ἀνή-
κουσιν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν φορολογουμένων καὶ ἐπειδὴ, ὥς
ἐξάγεται ἐκ τοῦ περιεχομένου τῶν διαμειφθέντων ἐγγράφων, τὰ
ὅποια μετεπέμφθησαν ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου καὶ ἀνεγνώσθησαν,
τὸ ῥηθὲν Ὑπουργεῖον τοῦ Κτηματολογίου εἶχεν ἤδη κοινοποι-
ήσῃ εἰς τὸ Κτηματολογικὸν Γραφεῖον τῆς Χίου, ὅτι αἱ διατά-
ξεις τῶν προορηθεισῶν ἀποφάσεων δὲν εἶναι δυνατόν νὰ ἐφαρ-
μοσθῶσιν ἐπὶ τῶν γαιῶν τῆς νήσου ταύτης·

Διὰ ταῦτα·

Οὐδεὶς ὑπάρχει λόγος, ὅπως μεταβληθῇ ἡ προηγουμένη ἀν-
δοσία, ἐπομένως ἀπεφασίσθη κατὰ πλειονοψηφίαν, ὅπως παραπεμ-
φθῇ ἡ ὑπόθεσις εἰς τὸ Ὑπουργ. τῶν Ἐσωτερικῶν διὰ νὰ κοινο-
ποιηθῇ εἰς τὴν ἐπιτόπιον ἀρχήν, ὅτι δεόν νὰ γίνωνται αἱ δια-

تعین اولاد و برکو تنظیماتدن صکره دخی مقطوعیت وجهله استیفا اولتقدمه
اولدینی کی بونلرک عشرندن خزینه جه انتفاع قابل اوله مامقله برابر اورالرجه
عشر و رسم استیفا و تحریر اجرامی دخی جائز و مناسب کوریه میهرک
سابق منلو معامله ایفا می مقدمه شورای دولته تحت قراره آلتش اولسنه
و کرجه اراضی امیریه اوزرینه بیک اوجیوزسنه سنه قدر بلا رخصت یا بلش
اولان ابنه نك همدندن صرف نظر ابله بونلرک بدلات عشریه به ربطی و بعدازین
بلا رخصت بو منلو ابنه یا بلدینی حالده قطعاً هدی با اراده سنیه مقرر
ایسه ده جزیره مذکوره اراضی اراضی خراجیه دن اولدینی قیداً ثابت
اولدینی جهله مقررات مذکوره حکمک جزیره مذکوره اراضیسنه تطبیق
اولته میه جفی نظارت مشارالیه سافر دفتر خاقانی مأمورینه تبلیغ اولدینی
جلب و مطالعه اولتان اوراق مخایره مؤدالرندن استیفا قلمسنه مبنی
معاقبت سابقه نك تغییرینه محل کوریه مدیکندن قرار واقع دائره سنه ایفا
معامله اولتسنک عملته لاجل التبلیغ داخله نظارتنه حواله سیله مالیه و دفتر
خاقانی نظارتنه معلومات اعطاسی اکثریتله تذکر قلمدی

۱۱ ذی القعدة سنه ۱۳۱۷ و ۲۸ شباط سنه ۱۳۱۵

مالیه دائره سنک اشبو مضبوطی برکرده ملکبه دائره سنجه مذاکره
اولتق اوزره ۱۶ ذی القعدة سنه ۱۳۱۷ تاریخی تذکره سامیه ابله شورای
دوله اعاده بیورلفله اوراق متفرعه سیله برلشدیریلرک قرائت اولندی
مندرجانندن قاربوط و لریوز و قالمیوز جزیره لری اراضی اراضی
خراجیه دن اولوب بیک ایکی بوزالی رتاریخی فرمان عالی موجب جه تعین و بینلرنده
تقسیم ایدیلن و برکولری ده بروجه تخصیص مقطوعیت وجهله هر سنه مقسطاً
استیفا قلمقدمه ایدوکی و جزایر مذکوره نك واردات عشریه سی حقده مقدمه
واقع اولان اشعار اوزرینه بونلرک قانوناً وقاعده حقوق امیریه نك استیفا
لازم کلور ایسه ده اشبو اطهرلرک سنکستان اولان اراضیلرندن انتفاع قابل
اوله مامسی حسیله به سابق وجهله معامله اولتسی لاز کله جکی شورای
دولت قراریه تبلیغ ایدلش اولدینی اکلا شلمسنه مبنی متن مضبوطه اکثریت

des formalités requises par la loi; Mais, attendu que, selon l'esprit de la notification faite au Conseil d'Etat et d'après la teneur des documents y relatifs, en ce qui concerne l'île d'Icaria ainsi que les îles de Léros, Calymnos et Patmos qui font partie des Sporades, le tribut fixé en vertu du Firman Impérial susmentionné était perçu, même après le Tanzimat, à forfait;

Attendu que le Conseil d'Etat avait décidé précédemment que, non seulement la Caisse du fisc ne saurait bénéficier d'un profit quelconque de ces îles, mais qu'il n'est pas, non plus, opportun et qu'il ne faut pas que la dîme et d'autres impôts soient perçus et que la propriété immobilière soit recensée et estimée; que par conséquent il faut appliquer la procédure précédente;

Attendu que, bien qu'en vertu d'un Firman Impérial, il eût été décidé de renoncer à la démolition des constructions élevées sans autorisation sur des terres domaniales jusqu'à l'année 1300 (1881); qu'il eût fallu assujettir ces constructions au paiement de la dîme et que, si des constructions de ce genre allaient être élevées par la suite sans autorisation, celles-ci devraient être définitivement démolies, il résulte, pourtant, des archives de l'île que les terres de la dite île appartiennent à la catégorie des terres imposables; et comme de la teneur des pièces échangées que le Conseil a fait venir et dont il a été donné lecture, il ressort que la Direction Générale du Cadastre susmentionnée avait déjà notifié à l'office du Cadastre de Chios que les dispositions des décisions susmentionnées ne sauraient être appliquées aux terres de cette île.

Par Ces Motifs:

Il n'y a aucune raison pour changer la franchise précédente. Il a été, par conséquent, décidé à la majorité

τυπώσεις ἐν τῷ κύκλῳ τῆς ληφθείσης αποφάσεως, γνωστοποιηθῶσι δὲ τὰ δέοντα εἰς τε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ εἰς τὸ τοῦ Κτηματολογίου.

11 Ζιλκαδὲ 1317 καὶ 28 Φεβρουαρίου 1315 (1896).

Ἐπειδὴ τὸ Πρακτικὸν τοῦτο τοῦ Οἰκονομικοῦ Τμήματος ἐπεστράφη εἰς τὸ Συμβούλιον τοῦ Κράτους διὰ Βεζυρικής ἀνακοινώσεως ὑπὸ ἡμερ. 16 Ζιλκαδὲ 1317, ὅπως συζητηθῇ καὶ ἐν τῷ Πολιτικῷ αὐτοῦ Τμήματι, ἀνεγνώσθη ὁμοῦ μετὰ τῶν διαφόρων σχετικῶν αὐτοῦ ἐγγράφων.

Ἐκ τῶν περιεχομένων αὐτοῦ κατενοήθη ὅτι, ἐπειδὴ δι' ἀποφάσεως τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους ἀνεκοινώθη, ὅτι αἱ γαῖαι τῶν νήσων Ἰκαρίας, Πάτμου, Λέρου καὶ Καλύμνου ἀνάγονται εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν φορολογουμένων γαιῶν, οἱ δὲ φόροι, οἱ ὅποιοι καθωρίσθησαν συμφώνως πρὸς τὸ Ὑψηλὸν Φερμάνιον ὑπὸ ἡμερομηνίαν χιλιοστοῦ διακοσιοστοῦ πεντηκοστοῦ πρώτου ἔτους καὶ κατενεμήθησαν μεταξὺ αὐτῶν, εἰσπράττονται κατ' ἔτος κατ' ἀποκοπὴν καὶ εἰς δύο μέρη, ὥς εἶναι καθιερωμένον, ὅσον δ' ἀφορᾷ εἰς τὰ τῆς δεκάτης εἰσοδήματα τῶν νήσων τούτων, συνεπεία τῆς προηγουμένως γενομένης ἀνακοινώσεως, μολονότι κατὰ τὸν νόμον καὶ τὴν τάξιν πρέπει μὲν ταῦτα νὰ εἰσπράττονται, ἀλλ' ἐπειδὴ ἀποβαίνει ἀδύνατος ἡ κάρπωσης ὠφελείας ἐκ τῶν γαιῶν, αἱ ὅποιαι εἶναι πετρώδεις, τῶν νήσων τούτων, εἶναι ἀνάγκη νὰ ἐφαρμόζονται αἱ αὐταὶ καὶ πρότερον διατάξεις, κατὰ συνέπειαν καὶ ὥς ἐδηλώθη ὑπὸ τῆς πλειονοψηφίας κατὰ τὸ κείμενον τοῦ πρακτικοῦ δὲν ὑπάρχει λόγος ὅπως τροποποιηθῇ ἡ προηγουμένη διατύπωσις. Ἐφ' ᾧ ἀπεφασίσθη, ὅπως ἡ ὑπόθεσις παραπεμφθῇ εἰς τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Ἑσωτερικῶν, ἵνα κοινοποιηθῇ εἰς τὴν Νομαρχίαν τῶν Νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, γνωστοποιηθῇ δὲ τὸ πρᾶγμα

۱۸۹

اراجه در میان قلدینی وجهله معامله سابقه نك تغییرینه محل کوریه نامش اولدیفندن کیفیتک اولوجهله جزایر بحر سفید ولایتک تبلیغک داخلیه نظارتک حواله سی و مالیہ و دفتر خاقانی نظارتلرینه ده معلومات اعطاسی تذکر قلدینی ۱۲ ربیع الآخر سنه ۳۱۸ و ۲۶ محوز سنه ۳۱۶

بیورلدی عالی

شورای دولت مالیہ و ملکیه دائرہ لریک سورتلری بالاده محرد مضبطہ لری موجبہ داخلیه و دفتر خاقانی نظارت جلیلہ لرینه تبلیغات اجرا قلمش اولمقلہ مالیہ نظارت علیہ سندن دخی اجرای ایجابہ سم بیورلری ۲۶ ربیع الآخر سنه ۳۱۸ و ۹ اغستوس سنه ۳۱۶

طورسینا مناسترلرینه عائد از میرده کی املاک و برکولری حقندہ

طورسینا مناسترلرینه عائد بالجلہ املاک هر نوع رسوم و تکالیفدن معفو اولدینی حالده بوقیلدن اوله رق از میرده بولان املاکدن و برکولرب اولمقلده بولدیفندن بخلہ استدعای معداتی حاوی مذکور مناسترلرک درسمات مرخصه سی غاویل افندی طرفندن و بریلوب شورای دولته حواله و بشقه جه شورای مذکورہ به اعطا قلمش اولان عرفخالار اوزرینه دفتر خاقانی نظارتی و آیدین ولایت جلیلہ لری و طرف دولتری ایله بعد اخبارہ ملکیه دائرہ سندن بوکره اعطا ایدیلان مضبطہ ده تفصیلات و معلومات مستحصله ایله دیوان هایون قلمندن مرسل فرامین عالیہ صورتلرینک مطالعه سندن اکلشلدینی اوزره بوبایدہ اول و آخر صادر اولان فرمان عالیلرده طورسینا مناسترلرینه عائد اولوب هر درلو رسوم و تکالیفدن عفو واستثنا بیوریلان املاک و عقاراتک اسم و نوع و عدد و موقعلری برر برر ذکر و تعداد اوله رق بومناسترلرک دیگر املاک و عقاراتک ده بوجهله معفویت و مستثنائیتی حنده برکونه قید و عبارده درج اولنامش و مؤخرآ سالف البیان مناسترلرک بعض محللرده کانن املاک و عقاراتک تکالیفدن عفو واستثناسی ایسه عاطفت مخصوصه قیلندن

des voix de renvoyer l'affaire au Ministère de l'Intérieur afin de notifier à l'autorité locale que la procédure à suivre doit être maintenue dans les limites de la décision prise et afin de faire les communications nécessaires au Ministère des Finances et au Cadastre.

Le 11 Zilkadé 1317. 28 Février 1315 (1896).

Le procès-verbal ci-dessus de la Section Financière ayant été rapporté au Conseil d'Etat par une communication du Grand Vézirat en date du 16 Zilkadé 1317 aux fins d'être discuté par la Section Civile, lecture en a été donnée en même temps que des autres pièces y relatives.

De son contenu il a été constaté que, comme il a été notifié par décision du Conseil d'Etat, les terres des îles Icaria, Léros et Calymnos appartiennent à la catégorie des terres imposables ; quant aux impôts qui ont été fixés en conformité du Firman Impérial de l'année 1251 et répartis entre ces îles, ces impôts sont perçus, selon la règle établie, à forfait et en plusieurs versements. Pour ce qui est des revenus de la dîme de ces îles, quoiqu'à la suite de la notification faite précédemment, il faudrait, il est vrai, percevoir ces revenus, conformément à la loi et selon la règle établie, comme la jouissance d'un bénéfice quelconque de ces îles qui sont couvertes de pierres est impossible, il faut appliquer les mêmes dispositions que par le passé. En conséquence et conformément à la déclaration de la majorité, selon le texte du procès-verbal, il n'y a pas de raison pour modifier la procédure précédente. Il a donc été décidé de renvoyer l'affaire au Ministère de l'Intérieur aux fins de communications nécessaires au Vilayet des Iles de l'Archipel et d'information du Minis-

εἷς τε τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν καὶ τὸ τοῦ Γενικοῦ
Κτηματολογίου.

12 *Ρεβιοῦλ Ἀχῆρ 1318 καὶ 26 Ἰουλίου 1316 (1900).*

Ὑψηλὸν Βεζυρικὸν Διάταγμα.

Συμφώνως πρὸς τὰ ἀνωτέρω ἀντίγραφα πρακτικῶν τῶν Τμη-
μάτων Οἰκονομικῶν καὶ Πολιτικῶν τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κρά-
τους, ἐπειδὴ ἐγένοντο ἀνακοινώσεις εἰς τὰ Ὑπουργεῖα τῶν Ἐσω-
τερικῶν καὶ τοῦ Γενικοῦ Κτηματολογίου, ἐπομένως παρακαλεῖται
καὶ τὸ Ὑπουργεῖον τῶν Οἰκονομικῶν, ὅπως ἐκτελέσῃ τὰ δέοντα.

*26 Ρεβιοῦλ Ἀχῆρ 1318
καὶ 2 Αὐγούστου 1316 (1900).*

tère des Finances ainsi que de la Direction Générale du
Cadastre.

Le 12 Rebi-ul-ahir 1318. 26 Juillet 1316 (1900).

Ordre Grand Véziriel.

Vu les ampliations ci-dessus des procès-verbaux de la
Section Civile du Conseil d'Etat,

Attendu que les notifications nécessaires ont été
faites au Ministère de l'Intérieur et à la Direction Gé-
nérale du Cadastre,

Le Ministère des Finances est prié de faire le né-
cessaire.

Le 26 Rebi-ul-ahir 1318. 2 Août 1316 (1900).

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

*Δηλώσεις καὶ προκηρύξεις τῆς Ἰταλίας
εἰς τὴν Δωδεκάνησον.*

Ἔγγραφον ἕνατον. Δηλώσεις τοῦ Στρατηγοῦ Ἀμέλιο εἰς
τὴν Δημογεροντίαν καὶ τὴν Μητρόπολιν Ῥόδου γενόμεναι κατὰ
Μάϊον τοῦ 1912.

Ἔγγραφον δέκατον. Προκήρυξις τοῦ Ἀντιναύαρχου Πρε-
σβύτερο εἰς τοὺς κατοίκους τῆς Νήσου Καλύμνου γενόμεναι τῇ
12ῃ Μαΐου 1912.

DEUXIÈME PARTIE

Déclarations et proclamations officielles italiennes.

Document IXème. Déclarations du Général Ameglio, à la
Démogérontie et à l'Archevêque de
Rhodes, le 4/17 Mai 1912.

Document Xème. Proclamation du Contre-amiral Pres-
bitero aux habitants de l'île de
Calymnos, le 12 Mai 1912.

— Οὕτως εἶχον τὰ πράγματα τῆς Δωδεκανήσου, ὅτε τὴν 22αν Ἀπριλίου τοῦ 1912 ἡ Ἰταλία εὐρισκομένη εἰς πόλεμον πρὸς τὴν Τουρκίαν διὰ τὴν Τριπολίτιδα καὶ τὴν Κυρηναϊκὴν καὶ θέλουσα νὰ τερματίσῃ τὸν παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν παραταθέντα πόλεμον τοῦτον, ὅστις ἐκινδύνευε νὰ χρονίσῃ, καταλαμβάνει δι' ἰσχυροῦ στόλου καὶ στρατοῦ τὴν Δωδεκάνησον καὶ δι' ἐπισήμου δηλώσεως κηρύττει τὴν ἀπελευθέρωσιν τῶν νήσων ἐκ τῆς τουρκικῆς κυριαρχίας.

Ὁ Στρατηγὸς Ἀμέλιο ἡγεῖται τοῦ ἀποβιβάσθέντος εἰς Ῥόδον ἐκ 12,000 ἰταλικοῦ στρατοῦ. Καὶ ἐπιστρέφων οὗτος τῇ 4ῃ Μαΐου 1912 ἀπὸ τὴν μάχην τῆς Ψίνθου, ὅπου εἶχε πέντε νεκροὺς καὶ τραυματίας, νικήσας τῇ βοήθειᾳ τοῦ ἐκ 32 πολεμικῶν πλοίων Ἰταλικοῦ Στόλου καὶ τῇ γενναίᾳ ἀρωγῇ τῶν Ῥοδίων, οἵτινες ἐφραντάζοντο τότε ἐλευθερωτὰς τοὺς Ἰταλοὺς, τὴν ἐκ 1,200 Νιζάμηδων τουρκικὴν φρουράν, ἐδήλωσεν εἰς τὴν Δημογεροντίαν τῆς Ῥόδου ὅτι :

Ἑγγραφὸν 9ον

« *Ἡ τουρκικὴ κυριαρχία ἔληξεν ἥδη ἐπὶ τῆς Ῥόδου καὶ τῶν λοιπῶν νήσων διὰ τῆς προσωρινῆς κατοχῆς τούτων ὑπὸ τῆς Ἰταλίας, τὸ δὲ μέλλον τῶν νήσων δὲν δύναται νὰ εἶναι ἄλλο εἰμὴ ἡ Ἀὐτονομία αὐτῶν.* »

— Κατὰ δὲ τὴν πρώτην αὐτοῦ ἐπίσκεψιν εἰς τὴν Μητρόπολιν Ῥόδου καὶ τὸν Ἀρχιεπίσκοπον, παρούσης καὶ τῆς Δημογεροντίας, προέβη ὁ Στρατηγὸς Ἀμέλιο εἰς τὰς ἐπομένας δηλώσεις :

« *Διαβεβαιῶ Ὑμᾶς διὰ τοῦ κατηγορηματικωτέρου τρόπου ὅτι μετὰ τὴν λήξιν τοῦ ἰταλοτουρκικοῦ πολέμου αἱ προσωρινῶς ὑπὸ τῆς Ἰταλίας κατεχόμεναι Νῆσοι θὰ λάβωσιν Ἀὐτόνομον Πολίτευμα, ὅπως ἐκεῖνο τῆς Σάμου, καὶ ὅτι ὁ Τούρκος δὲν θὰ ἐπιστρέψῃ ποτὲ (Avrebbero uno stato d' Autonomia come per esempio Samos, et il Turco non ritornerà mai). Ταῦτα σᾶς λέγω καὶ ὡς στρατηγὸς καὶ ὡς χριστιανὸς καὶ τοὺς λόγους μου νὰ τοὺς θεωρήσῃτε ὡς λόγους Ἐὐαγγελίου.* »

— Telle était la situation politique du Dodécannèse, lorsque le 22 Avril 1912, l'Italie, en guerre avec la Turquie pour la conquête de la Tripolitaine et de la Cyrénaïque, et anxieuse de mettre un terme à une campagne qui, ayant déjà duré au delà de toute prévision semblait s'éterniser, envoya une flotte puissante et un nombre considérable de troupes de débarquement afin prendre possession du Dodécannèse.

Le Général Ameglio, commandant une armée italienne de 12,000 hommes environ, avait débarqué à Rhodes. Le 4 Mai 1912, avec l'appui de la flotte italienne forte de 32 bâtiments, et surtout grâce à l'aide spontanée et généreuse des Rhodiens qui considéraient alors les Italiens comme des libérateurs, le Général Ameglio remportait la victoire de Psinthos sur la garnison turque comptant 1,200 soldats; les pertes italiennes s'élevaient en tout à cinq hommes tués ou blessés. Sans délai, le Général Ameglio déclara à l'Assemblée de la Démogérontie de Rhodes que :

Document IXème

« La domination turque sur le Dodécannèse était à jamais abolie et que dans l'avenir le statut de ces îles ne saurait être que le régime autonome ».

Et, au cours de sa première visite à la Métropole, le Général Ameglio procéda, devant l'Archevêque de Rhodes et en présence des Démogérontes, aux déclarations suivantes :

Je puis vous assurer catégoriquement qu'une fois la guerre italo-turque terminée, une forme de gouvernement autonome analogue à celle de l'île de Samos sera accordée aux Îles provisoirement occupées par l'Italie et que le Turc n'y reviendra jamais (Avrebbero uno stato d'Autonomia comme per esempio Samos, et il Turco non ritornerà mai). Je vous fais ces déclarations en ma double qualité de général et de chrétien, et vous pouvez vous reposer sur ma promesse comme vous le feriez sur l'Évangile même.

—Ο Ἰταλὸς Ἀντιναύαρχος Ἐρν. Πρεσβίτερο ἐτοιχοκόλλησεν ἀφ' ἐτέ-
ρου εἰς τὴν νῆσον Κάλυμνον προκήρυξιν ἔχουσαν οὕτως :

Ἔγγραφον 10ον

Ἐν τῷ λιμένι Καλύμνου 12 Μαΐου 1912

Πρὸς τοὺς κατοίκους τῆς νήσου Καλύμνου.

Κατὰ διαταγὴν τῆς Κυβερνήσεως τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως
τῆς Ἰταλίας, ἡμεῖς Ἀντιναύαρχος Ἐρνέστος Πρεσβίτερο διὰ
τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησίν μου πλοίων ἠχμαλωτίσαμεν τὸν Λιοικη-
τὴν, τὴν φρουρὰν καὶ τοὺς ὑπαλλήλους τῆς Ὀθωμανικῆς Κυ-
βερνήσεως.

Ἀπὸ σήμερον παύει πᾶσα ἐξουσία τῆς Ὀθωμανικῆς Κυ-
βερνήσεως ἐπὶ τῆς νήσου, ἥτις ὑπὸ τὴν ἐπιτήρησιν τῆς Ἰταλι-
κῆς Κυβερνήσεως θὰ αὐτοδιοικῇται.

Ἀνεκοινώσαμεν εἰς τοὺς κυρίους Δημάρχους Καλύμνου ὁδη-
γίας, ἃς δέον προσωρινῶς ν' ἀκολουθήσωσι διὰ τὴν διοίκησιν
τῆς νήσου.

Ἐλπίζοντες ὅτι διοικουμένη ἐλευθέρως ἡ νῆσος αὕτη θὰ προ-
οδεύσῃ εἰς τὸ ἐμπόριον καὶ τὰς συναλλαγὰς εὐχόμεθα ἀπὸ καρ-
δίας εἰς πάντας τοὺς εὐγενεῖς κατοίκους νέαν πρόοδον καὶ
εὐτυχίαν.

Ο Ἀντιναύαρχος
Ε. ΠΡΕΣΒΙΤΕΡΟ

Porto Kalymnos, 12 maggio 1912

COMANDO II DIVISIONE I. SQUADRA

FORZE NAVALI RIUNITE

AGLI ABITANTI DELL'ISOLA DI KALYMNOI

N.

D'ORDINE DEL GOVERNO DI S.M. IL RE D'ITALIA
NOI, CONTRAMIRAGLIO ERNESTO PRESBITERO, COME NAVI
AL NOSTRO COMANDO ABBIAMO FATTO PRIGIONIERI IL
LIEUTENANT, LA GUARDIA E I FUNZIONARI DEL GOVERNO
OTTOMANO.

OGGETTO

DA OGGI CESSA OGNI AUTORITA' DEL GOVERNO OT-
TOMANO SULL'ISOLA, CHE, SOTTO LA SORVEGLIANZA DEL
GOVERNO ITALIANO, DOVERA' RITENERSI DA SE'.

ABBIAMO COMUNICATO AI SIGNORE SINDACI DI
KALYMNO LE DIRETTIVE CHE INTENDIAMO STANO PROVVISO-
RIAMENTE SEGUITE NELL'AMMINISTRAZIONE DELL'ISOLA.
CONFIDIAMO CHE, RITORNANDO LIBERAMENTE QUESTA
ISOLA PROSEGUIRA' NEI SUOI COMMERCII E NEI SUOI TRAF-
FICI, ED AUGURIAMO DI CUORE A TUTTI I SUOI NOBILI
ABITANTI NOVA PROSPERITA' E FORTUNA.

IL CONTRAMIRAGLIO

E. Presbitero

Porto Kalimnos, 12 Maggio 1912.

Agli abitanti dell'isola di Kalimno !

D'ordine del governo di S. M. Il Re d'Italia, noi, contrammiraglio Ernesto Presbitero, colle navi al nostro commando abbiamo fatto prigionieri il kaïmakan, la guarnigione e i funzionari del governo ottomano.

Da oggi cessa ogni autorità del governo ottomano sull'isola, che, sotto la sorveglianza del governo italiano, dovrà reggersi da se.

Abbiamo comunicato ai signori sindaci di Kalimno le direttive che intendiamo siano provvisoriamente seguite nell'amministrazione dell'isola.

Confidiamo che, reggendosi liberamente, questa isola progredirà nei suoi commerci e nei suoi traffici. ed auguriamo di cuore a tutti i nobili abitanti nuova prosperità e fortuna.

Il Contrammiraglio

E. PBESBITERO

—D'autre part, le Contre-Amiral Ernest Presbitero, commandant des forces navales italiennes, fit, quelques jours après, afficher sur les murs de Calymnos la proclamation ci-dessous :

Document Xème

Port de Calymnos, le 12 Mai 1912.

Aux habitants de l'île de Calymnos !

D'ordre du gouvernement de S. M. le Roi d'Italie, nous, contre-amiral Ernest Presbitero, avec les navires sous nos ordres, avons fait prisonniers le caïmakam, la garnison et les fonctionnaires du gouvernement ottoman.

A partir d'aujourd'hui, cesse toute autorité du gouvernement ottoman sur l'île, laquelle, sous la surveillance du gouvernement italien, devra se gouverner elle-même.

Nous avons communiqué à Messieurs les Maires de Calymnos les instructions auxquelles ils devront provisoirement se conformer dans l'administration de l'île.

Nous avons la conviction qu' en se gouvernant librement, l'île progressera dans son commerce et ses trafics et nous souhaitons cordialement à tous ses nobles habitants une nouvelle prospérité et fortune.

Le Contre-amiral

E. PRESBITERO

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Συμφωνίαι, Ἐθνικὰ Δίκαια καὶ Συνθήκαι

τῆς Δωδεκανήσου.

Ἔγγραφον ἐνδέκατον. Συμφωνία Προκαταρκτικὴ μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Τουρκίας ἐν Λωζάννῃ τῇ 15ῃ Ὀκτωβρίου 1912.

Ἔγγραφον δωδέκατον. Συνθήκη Εἰρήνης μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Τουρκίας ἐν Λωζάννῃ τῇ 18ῃ Ὀκτωβρίου 1912.

Ἔγγραφον δέκατον τρίτον. Συνθήκη Μυστικὴ τοῦ [Λονδίνου] τῇ 26ῃ Ἀπριλίου 1915.

Ἔγγραφον δέκατον τέταρτον. Τὰ Ἐθνικὰ Δίκαια τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς Δωδεκανήσου, ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου τῆς Εἰρήνης τῇ 30ῃ Δεκεμβρίου 1918 καὶ 21ῃ Ἰανουαρίου 1919.

Ἔγγραφον δέκατον πέμπτον. Συμφωνία Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος περὶ Δωδεκανήσου (Τιττόνι - Βενιζέλου) τῇ 29ῃ Ἰουλίου 1919.

Ἔγγραφον δέκατον ἕκτον. Καταγγελία ὑπὸ τῆς Ἰταλίας τῆς ἰταλο — ἐλληνικῆς Συμφωνίας (Τιττόνι — Βενιζέλου) περὶ Δωδεκανήσου τῇ 22ῃ Ἰουλίου 1920.

Ἔγγραφον δέκατον ἑβδομον. Συνθήκη Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας περὶ Δωδεκανήσου ἐν Σέβραις τῇ 28ῃ Ἰουλίου / 10 Ἀυγούστου 1920.

TROISIÈME PARTIE

Accords, Conventions, Traités et Droits Nationaux du Dodécanèse.

Document XIème. Accord préliminaire de paix entre l'Italie et la Turquie, signé à Lausanne, le 15 Octobre 1912.

Document XIIème. Traité de paix entre l'Italie et la Turquie, signé à Lausanne, le 18 Octobre 1912.

Document XIIIème. Traité secret de Londres; 26 Avril 1915.

Document XIVème. Les Droits de la Grèce sur le Dodécanèse exposés à la Conférence de la Paix le 30 Décembre 1918 et le 21 Janvier (a. s.) 1919.

Document XVème. Accord du 29 Juillet 1919 entre la Grèce et l'Italie relatif au Dodécanèse. Convention Tittoni-Vénisélos.

Document XVIème. Dénonciation par l'Italie de l'accord italo-grec relatif au Dodécanèse (Convention Tittoni-Vénisélos) le 22 Juillet 1920.

Document XVIIème. Traité entre la Grèce et l'Italie, signé le 10 Août 1920 à Sèvres et relatif au Dodécanèse.

"Εγγραφον δέκατον ὄγδοον. Συνθήκη Ειρήνης μεταξύ τῶν Συμμάχων καὶ τῶν Συνησπισμένων Δυνάμεων καὶ τῆς Τουρκίας ἐν Σέβραις τῇ 28ῃ Ἰουλίου / 10 Αὐγούστου 1920.

"Εγγραφον δέκατον ἑνατον. Ἐγγραφος ὑπόσχεσις τῆς Ἰταλίας διὰ τὴν αὐτονομίαν τῆς νήσου Μεγίστης (Καστελλορίζου) τῇ 10ῃ Αὐγούστου 1920.

"Εγγραφον εἰκοστόν. Διαβατήριο τῆς Ἰταλίας ἰσχύον μέχρι τῆς ἐκχωρήσεως τῶν Δωδεκανήσων εἰς τὴν Ἑλλάδα. Διαβατήριο τῆς νήσου Καλύμνου.

"Εγγραφον εἰκοστόν πρῶτον. Καταγγελία ὑπὸ τῆς Ἰταλίας τῶν ἐν Σέβραις Συνθηκῶν τῆς Δωδεκανήσου τῇ 25ῃ 8/9/1922.

"Εγγραφον εἰκοστόν δεύτερον. Συνθήκη τῆς Λοζάννης. Διατάξεις τῶν ἐπὶ τῆς Δωδεκανήσου δικαιωμάτων τῆς Ἑλλάδος τῇ 29ῃ Ἰανουαρίου 1923.

"Εγγραφον εἰκοστόν τρίτον. Συνθήκη Ειρήνης μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ λοιπαὶ πράξεις ὑπογραφεῖσαι ἐν Λοζάννῃ τῇ 30ῃ Ἰανουαρίου καὶ τῇ 24ῃ Ἰουλίου 1923.

Document XVIIIème. Traité de Paix entre les Puissances Alliées et Associées et la Turquie du 10 Août 1920 à Sèvres.

Document XIXème. Lettre du plénipotentiaire d'Italie pour l'autonomie de l'île de Megisti (Castelloriso), du Dodécanèse, le 10 Août 1920.

Document XXème. Passeport italien délivré en Dodécanèse et valable jusqu'à la cession du Dodécanèse à la Grèce. Passeport de l'île de Calymnos.

Document XXIème. Dénonciation par l'Italie de l'accord italo-grec (Tittoni-Vénisèlos) et du traité de Sèvres relatif au Dodécanèse, le 25/8/9/1922.

Document XXIIème. Traité de Lausanne et réserve faite le 29 Janvier 1923 par la Grèce au sujet de ses droits sur le Dodécanèse.

Document XXIIIème. Traité de Paix avec la Turquie et autres actes signés à Lausanne, le 30 Janvier et le 24 Juillet 1923.

—Τὰς ὑποσχέσεις αὐτῆς ταύτας, τὰς ὁποίας ἔδωκεν εἰς τοὺς Δωδεκανησίους διὰ τῶν Στρατηγῶν καὶ τῶν Ναυάρχων τῆς, δὲν ἐξετέλεσεν ἡ Ἰταλία, ἀλλ' ὅταν, μετὰ τὴν κήρυξιν τοῦ βαλκανικοῦ πολέμου ἡ Τουρκία, ὅπως ὑποστηρίξῃ τὰς εὐρωπαϊκὰς αὐτῆς Ἐπαρχίας, ἠναγκάσθῃ νὰ ὑποχωρήσῃ, τότε ἡ Ἰταλία ἐγκαταλείψασα τὴν Δωδεκάνησον συνῆψε τὴν μετὰ τῆς Τουρκίας Συνθήκην τῆς Λωζάννης τῇ 1912, τῆς ὁποίας τὰ ἐνδιαφέροντα τὴν Δωδεκάνησον ἄρθρα ἔχουσιν οὕτως:

Ἔγγραφον 11ον

Προκαταρκτικὴ Σύμφωνία Εἰρήνης

μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Τουρκίας,

ὑπογραφεῖσα ἐν Λωζάννῃ τῇ 15^η Ὀκτωβρίου 1912

συννοδευομένη ὑπὸ Αὐτοκρατορικοῦ Φερμανίου, Βασιλικοῦ

Διατάγματος καὶ Αὐτοκρατορικοῦ Ἰραδέ.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 3ον.

Θέλουσιν ἐφαρμοσθῇ διοικητικαὶ καὶ δικαστικαὶ μεταρρυθμίσεις, ὅπως ἐξασφαλισθῇ εἰς τοὺς κατοίκους τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, τῶν ὑποκειμένων εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν κυριαρχίαν, ἡ ἴση διανομὴ τῆς δικαιοσύνης, ἡ ἀσφάλεια καὶ ἡ εὐημερία ἄνευ διακρίσεως θρησκευματος.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι καὶ οἱ δικασταὶ θέλουσι διορίζεσθαι μεταξὺ προσώπων παγκοίνως γνωστῶν γνωριζόντων τὴν ἐπιτόπιον γλῶσσαν καὶ ἔχόντων τὴν ἀπαιτουμένην ἱκανότητα.

Χορηγεῖται πλήρης ἀμνηστία εἰς τοὺς ὀφθέντας κατοίκους, οἵτινες ἔλαβον τυχὸν μέρος εἰς τὰς ἐχθροπραξίας ἢ οἵτινες ἐξέτεθησαν ἐπὶ τῇ αὐτῇ εὐκαιρίᾳ, ἐξαιρέσει τῶν ἐγκλημάτων κοινοῦ δικαίου. Ἐπομένως οὐδὲν ἄτομον, εἰς οἵανδήποτε ἀνῆκον τάξιν,

— L'Italie n'a pas tenu les promesses données aux Dodécanésiens par ses généraux et ses amiraux. Mais quand, après le déclenchement de la guerre balkanique, la Turquie, pour sauver ses Provinces européennes, a été obligée de céder, l'Italie a abandonné le Dodécanèse et conclu avec la Porte le Traité de Lausanne de 1912, dont les articles intéressant le Dodécanèse sont ainsi conçus :

Document XIème

Accord préliminaire de paix entre l'Italie et la Turquie,

signé à Lausanne, le 15 Octobre 1912,

suivi d'un Firman Impérial, d'un Décret Royal

et d'un Iradé Impérial

(Document officiel).

ANNEXE N. 3.

Il sera procédé à des réformes administratives et judiciaires afin d'assurer aux habitants des îles de la mer Egée (Dodécanésos) sujettes à la souveraineté ottomane, la distribution égale de la justice, la sécurité et le bien-être sans distinction de culte et de religion.

Les fonctionnaires et les juges seront nommés parmi les personnes notoires connaissant la langue locale et ayant la capacité voulue.

Pleine et entière amnistie est accordée aux susdits habitants qui aient pris part aux hostilités ou qui se seraient compromis en leur occasion, sauf les crimes de droit commun. En conséquence aucun individu de

δὲν θὰ εἶναι δυνατόν νὰ καταδιωχθῇ ἢ ἀνησυχηθῇ, ὅσον ἀφορᾷ τὸ πρόσωπον ἢ τὴν περιουσίαν αὐτοῦ ἢ ἐν τῇ ἐξασκήσει τῶν δικαιωμάτων αὐτοῦ λόγῳ τῶν πολιτικῶν ἢ στρατιωτικῶν αὐτοῦ πράξεων ἢ λόγῳ τῶν ἰδεῶν, ἃς ἐξεδήλωσε τυχὸν κατὰ τὴν διάρκειαν τῶν ἐχθροπραξιῶν. Ὅσα πρόσωπα εἶναι ὑπὸ κράτησιν ἢ ἐξόριστα ἐκ τοιοῦτου λόγου θέλουσιν ἀπελευθερωθῇ ἀμέσως.

Ἔγγραφον 12ον

ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΙΡΗΝΗΣ,

ΜΕΤΑΞΕΥ ΙΤΑΛΙΑΣ ΚΑΙ ΤΟΥΡΚΙΑΣ,

ὑπογραφεῖσα ἐν Λωζάννῃ τῇ 18ῃ Ὀκτωβρίου 1912

(Ἐκ τῆς Ἱταλικῆς Ἐπισήμου Ἐφημερίδος 1912. ἀριθ. 300).

Ἄρθρον 2.

Αἱ δύο Κυβερνήσεις ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν νὰ δώσωσιν ἀμέσως μετὰ τὴν ὑπογραφὴν τῆς παρούσης συνθήκης τὴν διαταγὴν τῆς ἀνακλήσεως τῶν ἀξιωματικῶν τῶν στρατευμάτων ὡς καὶ τῶν πολιτικῶν αὐτῶν ὑπαλλήλων, ἢτοι ἡ μὲν Ὀθωμανικὴ Κυβέρνησις ἐκ τῆς Τριπολίτιδος καὶ τῆς Κυρηναϊκῆς, ἡ δὲ Ἱταλικὴ ἐκ τῶν Νήσων, ἃς κατέλαβεν ἐν τῷ Αἰγαίῳ Πελάγει.

Ἡ πραγματικὴ ἐκκένωσις τῶν εἰρημένων νήσων ὑπὸ τῶν Ἱταλῶν ἀξιωματικῶν, τῶν στρατευμάτων καὶ τῶν δημοσίων ὑπαλλήλων θέλει γίνεαι ἀμέσως, ἀφοῦ ἡ Τριπολίτις καὶ ἡ Κυρηναϊκὴ θέλουσιν ἔχει ἐκκενωθῇ ὑπὸ τῶν Ὀθωμανῶν ἀξιωματικῶν, τῶν Τουρκικῶν στρατευμάτων καὶ τῶν Ὀθωμανῶν πολιτικῶν ὑπαλλήλων.

quelque classe ou condition qu'il soit ne pourra être poursuivi ou troublé dans sa personne ou ses biens ou dans l'exercice de ses droits en raison de ses actes politiques ou militaires ou bien des opinions qu'il aurait exprimées pendant les hostilités. Les personnes détenues et déportées de ce fait seront immédiatement remises en liberté.

Document XIIème

Traité de paix entre l'Italie et la Turquie,

signé à Lausanne, le 18 Octobre 1912.

(Gazzetta ufficiale 1912. No. 300).

Art. 2.

Le deux Gouvernements s'engagent à donner immédiatement après la signature du présent Traité l'ordre de rappel de leurs officiers, de leurs troupes, ainsi que de leurs fonctionnaires civils, respectivement le Gouvernement Ottoman de la Tripolitaine et de la Cyrénaïque, et le Gouvernement Italien des îles qu'il a occupées dans la mer Egée (Dodécanésos).

L'effective évacuation des îles susdites par les officiers, les troupes et les fonctionnaires civils italiens aura lieu immédiatement après que la Tripolitaine et la Cyrénaïque auront été évacuées par les officiers, les troupes et les fonctionnaires civils ottomans.

—Τὰς ὑποχρεώσεις αὐτῆς ταύτας δὲν ἐξετέλεσεν ἡ Ἰταλία. Καὶ οὐ μόνον δὲν ἐξετέλεσεν αὐτάς, ἀλλὰ καὶ ἐναβρύνεται καὶ κομπάζει ἐπὶ τούτῳ, ὥς εἰς τὰς πρὸς τὸ Ἀνακτοβούλιον τῆς Βιέννης ἀνακοινώσεις τῆς καὶ τὰ ἐπίσημα αὐτῆς ἔγγραφα διακηρύττει, ἅτινα ἐδημοσίευσεν αὐτὸς ὁ κ. Σοννίνο ἐν τῇ Πρασίνῃ Ἰταλικῇ Βίβλῳ ὡς Ὑπουργὸς τῆς Ἰταλίας.

Οὕτως οἱ βαλκανικοὶ πόλεμοι τοῦ Σεπτεμβρίου 1912 - Ἰουλίου 1913 εὔρον τὴν Δωδεκάνησον διπλωματικῶς μὲν καὶ νομικῶς τουρκικὴν Ἐπαρχίαν, πραγματικῶς δὲ καὶ οὐσιαστικῶς ὑπὸ τὴν Ἰταλίαν.

Καὶ ἔνεκα τούτου ὁ Ἑλληνικὸς Στόλος, ὅστις ἐντὸς ὥρων τινῶν κατὰ τὸν ἑλληνοτουρκικὸν πόλεμον ἀπηλευθέρωσεν ὅλας τὰς πέριξ τῶν Δωδεκανήσων μεγάλας ἀδελφὰς νήσους, Χίον, Σάμον, Μυτιλήνην κλπ., δὲν ἠδυνήθη νὰ ἐκτελέσῃ τὸ αὐτὸ καὶ διὰ τὴν Δωδεκάνησον, διότι αὕτη κατεῖχeto τότε στρατιωτικῶς ὑπὸ τῆς Ἰταλίας.

Τὸν Ἰούλιον τοῦ 1914 κροτεῖ τὸ τηλεβόλον τῆς παγκοσμίου Γιγαντομαχίας καὶ ἐν ἔτος περίου βραδύτερον ἡ Συνεννόησις εἰς στιγμὰς κρίσεως τοῦ ἀγῶνος ἐκβιάζεται ὑπὸ τῆς Ἰταλίας. Αὕτη διαπραγματευομένη τότε πρὸς ἀμφοτέρω τὰ ἀντιμαχόμενα μέρη καὶ ἐκμεταλλευομένη τὰς περιστάσεις κατορθοῖ καὶ λαμβάνει πλουσιωτάτας παραχωρήσεις διὰ τῆς Μυστικῆς Συνθήκης τοῦ Λονδίνου τῷ 1915.

Μεταξὺ τῶν τοιούτων παροχῶν συγκαταλέγεται καὶ ἡ Δωδεκάνησος.

Ἔγγραφον 13ον

Μυστικὴ Συνθήκη τοῦ Λονδίνου.

26 Ἀπριλίου 1915.

Ἄρθρον 8.

Ἡ Ἰταλία θὰ λάβῃ ὑπὸ τὴν ὀριστικὴν αὐτῆς κατοχὴν καὶ κτῆσιν πάσας τὰς νήσους τοῦ Δωδεκανησιακοῦ Συμπλέγματος, τὰς καταληφθεῖσας καὶ ἐπὶ τοῦ παρόντος διακατεχομένας ὑπ' αὐτῆς.

— De ces engagements l'Italie n'a rien tenu. Bien plus : elle se vante de ce manquement à ses engagements, notamment dans ses notifications officielles au cabinet de Vienne et dans les documents officiels, publiés par Mr Sidney-Sonino lui même¹⁾.

Ainsi, le Dodécannèse, pendant les guerres balkaniques, de Septembre 1912 à Juillet 1913, était considéré, au point de vue diplomatique et *de jure*, une province turque, mais était effectivement et *de facto* sous la domination italienne.

C'est pour cette raison que la flotte grecque qui, quelques heures après le commencement des hostilités contre la Turquie, avait libéré toutes les grandes sœurs et voisines du Dodécannèse, Chios, Samos, Mitylène etc. n'avait pu faire de même pour le Dodécannèse, toujours occupé militairement par les Italiens.

A la fin de Juillet 1914, le bruit du canon annonça la lutte mondiale des Titans et moins d'un an après, l'Entente, dans un moment critique, se laisse tromper par l'Italie qui, tout en essayant de ménager les deux groupes de belligérants, cherche à profiter de toute occasion et obtient les concessions stipulées dans le Traité secret de Londres de 1915.

Parmi ces concessions ainsi arrachées à l'Entente par l'Italie, figure celle relative au Dodécannèse :

Document XIIIème

Traité Secret de Londres.

26 Avril 1915.

Art. 8.

L'Italie recevra l'entière souveraineté sur les îles du Dodécannèse qu'elle occupe actuellement.

¹⁾ Royaume d'Italie. Documents Diplomatiques échangés entre l'Italie et l'Autriche-Hongrie etc. par S.E.M. Sonnino, Ministre des Affaires Étrangères. Paris 1915. Librairie Hachette et Cie.

—Ἡ Ἰταλία ὁμῶς εἰσελθοῦσα εἰς τὸν πόλεμον δὲν ἔκρινε βεβαίως καὶ τὴν τύχην αὐτοῦ. Ἐνεκα δὲ τούτου ὑπῆρξεν ἀνάγκη βραδύτερον νὰ προσέλθωσιν εἰς τὸν ἀγῶνα καὶ ἄλλα Ἔθνη. Καὶ οὕτως ἡ εἴσοδος τῆς Βορείου Ἀμερικῆς ἐχούσης ἔμβλημα τὰ γνωστὰ ἄρθρα τοῦ Οὐίλσονος καὶ ἡ συμμετοχὴ τῆς Ἑλλάδος, ἥτις πρώτη διέσπασε τὸ Ἀνατολικὸν Μέτωπον, ὁπότε καὶ μόνον κατέρρευσε καὶ τὸ Δυτικὸν καὶ οὕτως ἐτερματίσθη ὁ μέγας πόλεμος, ἐτροποποίησαν ἄρδην τὴν διεθνῇ πολιτικὴν κατάστασιν καὶ τὰ μέχρι τότε συμπεφωνημένα ὑπὸ τὴν σπάθην τῆς βίας καὶ διὰ τοῦ ἐκβιασμοῦ τῆς Συνεννοήσεως.

Τῇ 30ῇ Δεκεμβρίου 1918 ὑπέβαλεν ὁ κ. Ἐλευθέριος Βενιζέλος τὸ ἑαυτοῦ ὑπόμνημα ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου τῆς Εἰρήνης, ὅπερ ἀνέπτυξε καὶ διὰ ζώσης τῇ 21ῃ Ἰανουαρίου 1919 ἐνώπιον τοῦ αὐτοῦ Συνεδρίου τῆς Εἰρήνης, παρουσιάζων τὰ ἐθνικὰ δίκαια τῆς Ἑλλάδος καὶ ὅπερ τερματίζεται οὕτως:

Τὰ

Ἑθνικὰ δίκαια τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῶν

Δωδεκανήσων.

Ἑγγραφον 14ον

Αἱ Νῆσοι

Ὅσον ἀφορᾷ τὴν τύχην τῶν Νήσων, αὗται εἶναι ἐλληνικαὶ ἀπὸ χιλιετηρίδων καὶ ὥς τοιαῦται ὀφείλουσιν ἅπασαι νὰ ἐπανέλθωσιν εἰς τὴν Ἑλλάδα, μὴ γενομένης ἐξαιρέσεως μηδὲ δι' ἐκείνας, αἱ ὁποῖαι διὰ λόγους στρατηγικοὺς δὲν ἐπεδικάσθησαν εἰς αὐτὴν κατὰ τοὺς βαλκανικοὺς πολέμους.

Εἶναι ἀληθὲς ὅτι διὰ τῆς Συνθήκης τῆς 26ης Ἀπριλίου τοῦ 1915 εἶχε συμφωνηθῇ μεταξὺ τῶν Δυνάμεων τῆς Συνεννοήσεως

—Mais l'entrée en guerre de l'Italie ne pesa pas assez sur la balance pour que le sort des armes fût, *ipso facto*, décidé. Aussi, fallut-il que d'autres nations s'engageassent dans la lutte. Ce fut d'abord l'Amérique avec, pour mot de ralliement, les principes connus du décatétralogue de Mr Wilson. Ce fut ensuite la Grèce qui, en Macédoine, pratiqua, la première brèche. Et c'est alors seulement que le front occidental s'effondra. Et c'est ainsi seulement que la grande guerre put prendre fin.

Mais ces événements ultérieurs avaient complètement renversé la conjoncture politique et aussi les accords conclus sous l'effet d'une nécessité inéluctable.

Le 30 Décembre 1918, M. Eleuthère Vénisèlos soumit à la Conférence de la Paix son mémoire qui exposait les droits de la Grèce et se terminait comme suit :

LES DROITS DE LA GRÈCE SUR LE DODÉCANÈSE

Document XIVème

Les Iles

En ce qui concerne les îles, elles sont grecques depuis des milliers d'années et comme telles elles doivent revenir toutes à la Grèce, sans faire d'exception pour celles qui, pour des raisons stratégiques, ne lui ont pas été adjugées lors des guerres balkaniques.

Il est vrai que, par le Traité du 26 Avril 1915, il a

καὶ τῆς Ἰταλίας, ὅτι αὕτη θὰ προσήρτα τὴν Ῥόδον καὶ τὴν Δωδεκάνησον. Ἀλλὰ κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ὑπογραφῆς τῆς συνθήκης ταύτης ὁ πόλεμος δὲν εἶχεν εἰσέτι προσλάβει τὸν χαρακτῆρα, τὸν ὁποῖον προσέδωκαν εἰς αὐτὸν βραδύτερον αἱ σχέσεις τῶν Συμμάχων Κυβερνήσεων καὶ αἱ ὑπὸ τοῦ Προέδρου Οὐίλσονος διακηρυχθεῖσαι ἀρχαί. Εἶναι σήμερον παραδεδεγμένον ὅτι αἱ ἀρχαὶ αὗται θὰ ἀποτελέσωσι τὴν βάσιν τῆς μελλούσης εἰρήνης.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις δὲν ἀμφιβάλλει ὅτι τὸ μέγα γειτονικὸν Ἔθνος (ἡ Ἰταλία) θὰ ἀναλάβῃ τὴν πρωτοβουλίαν νὰ προτείνῃ τὴν ἀπόδοσιν τῶν νήσων τούτων εἰς τὴν Ἑλλάδα, δθέντος ὅτι, ἀπὸ διεθνοῦς ἀπόψεως, αἱ νῆσοι αὗται ἐξακολουθοῦσιν ν' ἀποτελῶσι τμημα ἀναπόσπαστον τῆς Ὀθωμανικῆς Αὐτοκρατορίας.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις παραμένει πεπεισμένη ὅτι ἡ Ἰταλία δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ θέλῃ νὰ ἐπιβάλῃ τὴν κυριαρχίαν αὐτῆς εἰς πληθυσμοὺς καθαρῶς ἑλληνικοὺς καὶ νὰ δημιουργήσῃ οὕτω διαρκῇ αἰτίαν προστριβῶν μεταξὺ τῶν δύο λαῶν, τοὺς ὁποίους τὸ παρελθὸν αὐτῶν, συγχρόνως δὲ καὶ ἡ γειτνίασίς των συνενώνει καὶ συμβουλεύει αὐτοὺς νὰ ἐπιδιώξωσιν ἐν τῷ μέλλοντι στενὴν συνεργασίαν.

été convenu entre les Puissances de l'Entente et l'Italie que celle-ci s'annexerait Rhodes et le Dodécanèse. Mais, au moment de la signature de ce traité, la guerre n'avait pas encore revêtu le caractère que lui ont donné plus tard les déclarations des Gouvernements alliés et les principes proclamés par le Président Wilson. Il est aujourd'hui admis que ces principes formeront la base de la paix future.

Aussi le Gouvernement grec ne doute-t-il pas que la grande nation voisine (l'Italie) ne prenne l'initiative de proposer la rétrocession de ces îles à la Grèce, étant donné que, du point de vue international, elle continue à former partie intégrante de l'Empire ottoman.

Il demeure convaincu que l'Italie, ne saurait vouloir imposer sa souveraineté à des populations purement grecques et créer par là une cause continuelle de froissements entre deux peuples que leur passé réciproque unit et invite, en même temps que leur voisinage, à poursuivre dans l'avenir une étroite collaboration.

—Παρήλθον πολλοὶ ἀκαρποὶ μῆνες χωρὶς μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας ν' ἀνταλλαγῇ καὶ μία ἔστω λέξις περὶ Δωδεκανήσου. Καὶ τότε τῇ ἐπεμβάσει κοινῶν εἰλικρινῶν φίλων ἀμφοτέρων τῶν γειτόνων Κρατῶν ἐπῆλθε πλήρης συνεννόησις, ἥτις καὶ ἀπεκρυσταλλώθη εἰς τὴν ἰταλο—ελληνικὴν Συμφωνίαν Τिटτόνι—Βενιζέλου, τὸ πέμπτον ἄρθρον τῆς ὁποίας ἀφορῶν τὴν Δωδεκάνησον ἔχει οὕτως:

”Εγγραφον 15ον

Συμφωνία Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας

τῆς 29ης Ἰουλίου 1919

[ΣΥΜΦΩΝΙΑ ΤΙΤΤΟΝΙ — ΒΕΝΙΖΕΛΟΥ].

”Αρθρον 5.

Ἡ Ἰταλία παραχωρεῖ εἰς τὴν Ἑλλάδα τὴν κυριαρχίαν τῶν νήσων, τὰς ὁποίας κατέχει ἐν τῷ Αἰγαίῳ (Δωδεκάνησον).

Ἡ νῆσος Ῥόδος θέλει παραμείνει ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἰταλίας, ἥτις θὰ παράσχη ἐντὸς δύο μηνῶν μετὰ τὴν ἀπόφασιν τῆς Διασκέψεως τὴν σχετικὴν πρὸς τὰς ὑπὸ τῆς Ἰταλίας κατεχομένας νήσους τοῦ Αἰγαίου εὐρείαν τοπικὴν αὐτονομίαν. Αἱ Ἑλληνικαὶ Κοινότητες τῆς νήσου θὰ ἀπολαύωσιν ἐν πάσῃ περιπτώσει τοῦ δικαιώματος τῆς ἐλευθέρως συντηρήσεως τῶν σχολικῶν, φιλελεημόνων καὶ φιλανθρωπικῶν ἰδρυμάτων αὐτῶν καθὼς καὶ τῶν θρησκευτικῶν τοιούτων, ὑπὸ τὴν ἐξάρτησιν τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου.

Ἡ Ἑλλάς ἀναλαμβάνει ν' ἀποζημιώσῃ τὴν Ἰταλίαν δι' ὅλας τὰς δαπάνας ὑπὲρ ἔργων μονίμου χαρακτῆρος μὴ ἀποκλειστικῶς χρησιμευόντων εἰς στρατιωτικὰς ἀνάγκας καὶ ἐκτελεσθέντων ἐν ταῖς παραχωρουμέναις εἰς τὴν Ἑλλάδα νήσοις (ὁδοί, δημόσια κτίρια, λιμενικὰ ἔργα, σχολεῖα).

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις ἀναλαμβάνει νὰ μεσολαβήσῃ φιλικῶς παρὰ τῷ Οἰκουμενικῷ Πατριαρχείῳ, ὅπως ἐν περιπτώσει κενώσεως τοῦ Μητροπολιτικοῦ θρόνου τῆς Ῥόδου προτιμηθῇ ὑπὸ τούτου πρόσωπον εὐνοούμενον ὑπὸ τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως.

—Des mois et des mois s'écoulèrent sans qu'un seul mot au sujet du Dodécanèse ne fût échangé entre la Grèce et l'Italie. Enfin, grâce à l'intervention d'amis sincères de ces deux pays voisins, un accord complet put intervenir. Cet arrangement amical se traduisit par l'accord italo-grec Tittoni-Vénisélos, dont l'article 5, relatif au Dodécanèse, est ainsi conçu :

Document XVème

Accord du 29 Juillet 1919 entre la Grèce et l'Italie.

(CONVENTION TITTONI - VENISELOS)

Art. 5.

L'Italie cède à la Grèce la Souveraineté des îles qu'elle occupe dans la mer Egée.

L'île de Rhodes demeurera sous la Souveraineté de l'Italie qui accordera dans les deux mois qui suivront la décision de la Conférence relativement aux îles de l'Egée occupées par l'Italie, une large autonomie locale. Les Communautés grecques de l'île jouiront de toute façon de la faculté d'entretenir librement leurs établissements scolaires, charitables ou de bienfaisance, ainsi que leurs établissements religieux, sous la dépendance du Patriarcat Oecuménique.

La Grèce s'engage à rembourser à l'Italie tous les frais pour les œuvres de caractère permanent, ne servant pas exclusivement à des besoins militaires, qu'elle a exécutées dans les îles cédées à la Grèce (routes, édifices publics, travaux pour les ports, écoles).

Le Gouvernement Grec s'engage à prêter ses bons offices auprès du Patriarcat Oecuménique pour que, en cas de vacance du trône Métropolitain de Rhodes, son choix se porte sur un prélat qui soit *persona grata* auprès du Gouvernement Italien.

—Τὴν ἰταλο—ἐλληνικὴν ταύτην περὶ Δωδεκανήσου Συμφωνίαν δὲν ἐσεβάσθη ἡ Ἰταλία, οὔτε καὶ ἐξετέλεσε τὰς ἐαυτῆς ὑποχρεώσεις ἡ Ἰταλία, ἀλλὰ κατήγγειλε ταύτην, τὴν παραμονὴν αὐτὴν τῆς ἐκτελέσεως καὶ ἐφαρμογῆς αὐτῆς, διὰ τοῦ ἐπομένου ἐγγράφου τῆς:

Καταγγελία ὑπὸ τῆς Ἰταλίας
τῆς μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος περὶ Δωδεκανήσου
ΣΥΜΦΩΝΙΑΣ TITTONI—BENIZEΛΟΥ.

Ἔγγραφον 16ον

(*Σημείωμα ἐπιδοθὲν εἰς τὸν κ. Κορομηλᾶν ὑπὸ τοῦ Κόμητος Σφόρτσα.*)

Ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις θεωρεῖ ἀναγκαῖον νὰ προβῇ εἰς τὴν ἐπομένην ἀνακοίνωσιν πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν.

Ἡ περὶ τῆς Μικρᾶς Ἀσίας ἀπόφασις τῶν Συμμάχων καὶ αἱ διαβεβαιώσεις τῶν Ἐθνικοφρόνων (νασιοναλιστῶν) τοῦ Ἀλβανικοῦ λαοῦ ἐδημιούργησαν διὰ τὴν Ἰταλικὴν Κυβέρνησιν τὴν ἀνάγκην νὰ τροποποιήσῃ τοὺς οὓς προτιθέτο νὰ ἐπιτύχῃ σκοποὺς καὶ καθορίσῃ νέαν πολιτικὴν ἀναφορικῶς πρὸς τὴν περιφρούρησιν τῶν ἐν ταῖς χώραις ταύταις συμφερόντων αὐτῆς.

Οὕτως ἔχόντων τῶν πραγμάτων ἡ ἀπόφασις ἡ ληφθεῖσα ὡς βάσις τῆς μεταξὺ τῶν δύο Ὑπουργῶν τῶν Ἐξωτερικῶν τῆς Ἰταλίας καὶ τῆς Ἑλλάδος, πρὸς καθορισμὸν ἐκ συμφώνου τῆς τηρητέας κατευθύνσεως, εὔρηται οὐσιωδῶς μεταβληθεῖσα.

—L'Italie, cette fois encore, n'a respecté ni exécuté ce Traité italo-grec relatif au Dodécanèse; elle l'a dénoncé à la veille même de sa mise en vigueur par le document suivant:

Dénonciation par l'Italie
de l'accord italo-grec relatif au Dodécanèse
(*Convention Tittoni-Vénisèlos*)

Document XVIème

(*Note du Comte Sforza remise à Monsieur Coromilas.*)

Le Gouvernement Italien croit nécessaire de faire au Gouvernement Grec la communication suivante:

La décision des alliés au sujet de l'Asie Mineure et les affirmations des nationalistes du peuple albanais ont créé au Gouvernement Italien la nécessité de modifier les buts qu'il s'était proposé d'atteindre, et d'établir une nouvelle politique relativement à la sauvegarde de ses intérêts dans ces régions.

Dans ces conditions, la décision prise comme base de l'entente survenue entre les deux Ministres des Affaires Etrangères d'Italie et de Grèce pour déterminer d'un commun accord la ligne de conduite à suivre à la Conférence de Paris, se trouve substantiellement changée.

Ἐπομένως, κατὰ τὰ ῥητῶς εἰς τὸ 7^{ον} σημεῖον τῆς Συμφωνίας ταύτης καθορισθέντα, ἡ Ἰταλία ἀναλαμβάνει τὴν πλήρη αὐτῆς ἐλευθερίαν δράσεως ὥς πρὸς ὅλα τὰ σημεία περὶ τῶν ὁποίων ἡ Συμφωνία αὕτη πραγματεύεται.

Ἐν τούτοις ἡ Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ἐξακολουθεῖ διαπνεομένη ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐγκαρδίου ἐπιθυμίας πρὸς συνεννόησιν ἐπὶ τῶν ἀμοιβαίων συμφερόντων, δὲν ἀμφιβάλλει δὲ ὅτι ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις διαπνέεται ὑπὸ τῆς αὐτῆς ἐπιθυμίας. Ἐλπίζει δὲ ὅτι, ἐξετάζουσα ἐκ συμφώνου τὴν νέαν κατάστασιν, θέλει φθάσει εἰς συνεννόησιν ἱκανοποιητικὴν, ὑποκειμένην εἰς τινὰς ὅρους.

Ἡ παροῦσα ἀνακοίνωσις, ἀναφερομένη εἰς Συνεννόησιν ἥτις, καθ' ἃ συνεφωνήθη, δεόν νὰ μείνῃ μυστικὴ. πρέπει νὰ θεωρηθῇ ὡσαύτως ὥς ἀπόρρητος.

Ἐν Ῥώμῃ, τῇ 22^α Ἰουλίου 1920.

Suivant donc tout ce qui est expressément établi au point sept de cette même entente, l'Italie reprend sa pleine liberté d'action au sujet de tous les points qu'elle traite.

Cependant le Gouvernement Italien demeure animé du même cordial désir d'entente entre les intérêts réciproques dont il ne doute pas que le Gouvernement Hellénique est aussi animé et il se propose, en examinant d'un commun accord la nouvelle situation, d'arriver à une entente satisfaisante et conditionnelle.

La présente communication, se référant à une entente qui, d'après ce qui fut convenu, doit rester secrète, doit être également considérée comme secrète.

Rome 22 Juillet 1920.

—Τότε ἐπενέβησαν οἱ μεγάλοι φίλοι καὶ σύμμαχοι ἀμφοτέρων τῶν ἐνδι-
αφερομένων Κρατῶν καὶ τῇ μεσολαβήσει τούτων ὑπεγράφη ἡ μεταξὺ Ἰτα-
λίας καὶ Ἑλλάδος Συνθήκη τῆς Δωδεκανήσου ἔχουσα οὕτως:

Ἔγγραφον 17ον

ΣΥΝΘΗΚΗ

ΜΕΤΑΞΥ ΕΛΛΑΔΟΣ ΚΑΙ ΙΤΑΛΙΑΣ

ΠΕΡΙ ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ,

ὑπογραφεῖσα ἐν Σέβραις τῇ 28^η Ἰουλίου

10^η Αὐγούστου 1920.

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων καὶ

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας,

Ἐπιθυμοῦντες νὰ καθορίσωσι τὴν τύχην τῶν κατωτέρω
ἀναφερομένων νήσων, διώρισαν ἐπὶ τούτῳ Πληρεξουσίους Τῶν:

Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῶν Ἑλλήνων:

Τὸν Κύριον Ἐλευθέριον Κ. Βενιζέλον, Πρόεδρον τοῦ
Υπουργικοῦ Συμβουλίου τῆς Ἑλλάδος·

Τὸν Κύριον Ἀθω Ρωμάνον, Ἐκτακτον Ἀπεσταλμένον καὶ
Πληρεξούσιον Ὑπουργὸν τῆς Α. Μ. τοῦ Βασιλέως τῶν Ἑλλή-
νων ἐν Παρισίοις·

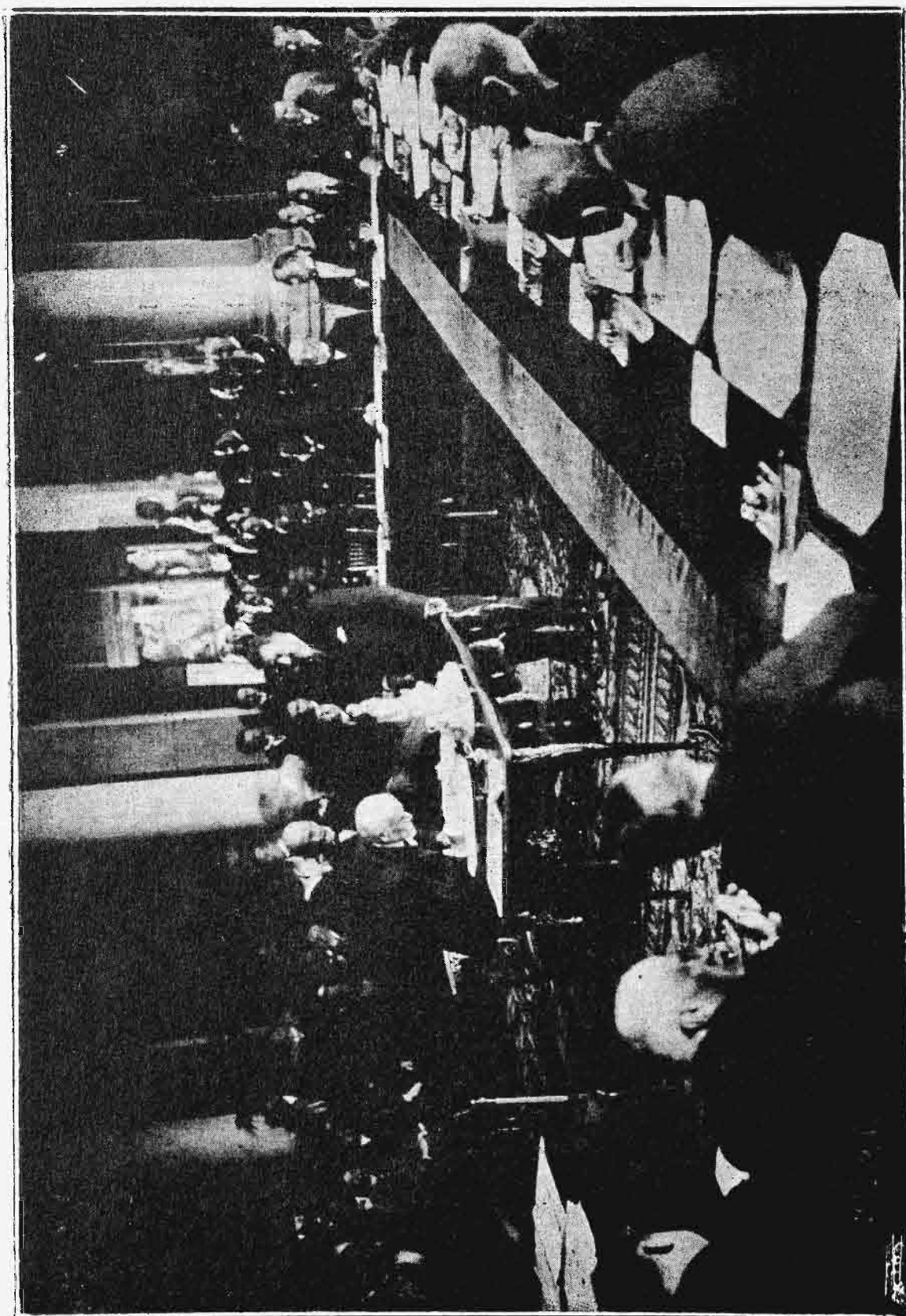
Ἡ Αὐτοῦ Μεγαλειότης ὁ Βασιλεὺς τῆς Ἰταλίας:

Τὸν Κόμητα *Lelio Bonin Longare*, Γερουσιαστὴν τοῦ
Βασιλείου, Ἐκτακτον καὶ Πληρεξούσιον Πρεσβευτὴν τῆς Α. Μ.
τοῦ Βασιλέως τῆς Ἰταλίας ἐν Παρισίοις·

Τὸν Κύριον *Carlo Galli*, Πρόξενον τῆς Α. Μ. τοῦ Βασι-
λέως τῆς Ἰταλίας·

Οἵτινες, ἐφωδιασμένοι διὰ τῶν πληρεξουσίων των, συνε-
φώνησαν ἐπὶ τῶν ἀκολούθων ὅρων:

Ἡ ὑπογραφὴ τῆς Συνθήκης τῆς Δωδεκανήσου ἐν Σέβραις. Οἱ Ἀντιπρόσωποι τῆς Ἰταλίας καθίστανται δεξιά,
οἱ τῆς Ἑλλάδος, Τουρκίας καὶ Δωδεκανήσου ἀριστερά. Ὁ κ. Βενιζέλος ὑπογράφει τὴν Συνθήκην.

La signature du Traité du Dodécacanèse à Sèvres. Les Délégués d'Italie sont assis à droite,
ceux de la Grèce, de la Turquie et du Dodécacanèse à gauche. M. Vénizélos appose sa signature
au-dessous du Traité du Dodécacanèse.

—Les grands amis et alliés des deux pays intéressés sont alors intervenus et c'est grâce à leur intervention qu'a pu être signé, à Sèvres, le Traité du Dodécanèse entre la Grèce et l'Italie. Voici le texte de ce Traité :

Document XVIIème

Traité
entre la Grèce et l'Italie
signé
le 10 Août 1920 à Sèvres.

Sa Majesté le Roi des Hellènes et
Sa Majesté le Roi d'Italie,

Désireux de régler le sort des îles ci-dessous désignées,

Ont nommé à cet effet pour leurs plénipotentiaires:

Sa Majesté le Roi des Hellènes :

M. Eleftherios K. Vénisélos, Président du Conseil des Ministres de Grèce;

M. Athos Romanos, Envoyé extraordinaire et Ministre plénipotentiaire de S. M. le Roi des Hellènes à Paris ;

Sa Majesté le Roi d'Italie ;

Comte Lelio Bonin Longare, Sénateur du Royaume, Ambassadeur extraordinaire et plénipotentiaire de S. M. le Roi d'Italie à Paris ;

M. Carlo Galli, Consul de S. M. le Roi d'Italie ;

Lesquels, munis de leurs pleins pouvoirs, ont convenu des dispositions suivantes :

Ἄρθρον 1.

Ἡ Ἰταλία παραιτεῖται ὑπὲρ τῆς Ἑλλάδος πάντων τῶν δικαιωμάτων καὶ τίτλων αὐτῆς ἐπὶ τῶν παρ' αὐτῆς κατεχομένων νήσων τοῦ Αἰγαίου Πελάγους, ἥτοι τῆς Ἀστυπαλαίας, Χάλκης μετὰ τῆς νησίδος Λιμνιών¹⁾, Καρπάθου, Κάσου, Τήλου, Νισύρου, Καλύμνου, Λέρου, Πάτμου, Λειψοῦς, Σύμης καὶ Κῶ, ὡς καὶ τῶν ἐξ αὐτῶν ἐξηρητημένων νησίδων.

Ἄρθρον 2.

Ἡ νῆσος Ῥόδος καὶ αἱ ἐξ αὐτῆς ἐξηρητημέναι νησίδες θὰ παραμείνωσιν ὑπὸ τὴν κυριαρχίαν τῆς Ἰταλίας, ἥτις θέλει παραχωρήσει αὐταῖς εὐρείαν τοπικὴν αὐτονομίαν ἐντὸς δύο μηνῶν ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς παρούσης Συνθήκης. Αἱ ἑλληνικαὶ κοινότητες τῆς νήσου θὰ ἀπολαύωσι παντοιοτρόπως τοῦ δικαιώματος νὰ συντηρῶσι καὶ συνιστῶσι σχολικά, εὐαγῇ καὶ κοινωφελῇ ιδρύματα, ὡσαύτως δὲ ἐκκλησίας καὶ θρησκευτικὰ ἱδρύματα ἐξαρτώμενα ἀπὸ τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πατριαρχείου. Ἡ Ἰταλία ἀναλαμβάνει νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐλευθέραν λειτουργίαν πάντων τῶν ἱδρυμάτων τούτων.

Ἡ Ἰταλία ὑποχρεοῦται νὰ ἀφήσῃ ἐλεύθερον τὸν πληθυσμὸν τῆς Ῥόδου ὅπως ἀποφανθῇ περὶ τῆς τύχης τῆς νήσου Ῥόδου, ἀφ' ἧς ἡμέρας ἡ Ἀγγλία θὰ ἐλάμβανε τὴν ἀπόφασιν νὰ παραχωρήσῃ τὴν νῆσον Κύπρον εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἐν πάσῃ περιπτώσει ὁ πληθυσμὸς τῆς Ῥόδου δὲν θέλει ἀποφανθῇ περὶ τούτου πρὸ τῆς παρελεύσεως 15 ἐτῶν ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς παρούσης Συνθήκης.

Ἡ Κοινωνία τῶν Ἑθνῶν θέλει καθορίσει τότε τοὺς ὅρους τῆς συμμετοχῆς εἰς τὸ δημοψήφισμα.

Ἄρθρον 3.

Ἡ Ἑλλὰς ὑποχρεοῦται νὰ ἀποδώσῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν πάντα

¹⁾ Κοινῶς Ἀλιμνιάς.

Article 1er.

L'Italie renonce en faveur de la Grèce à tous ses droits et titres sur les îles de la mer Egée occupées par elle, savoir Stampalia, Chalki avec Alimnia, Scarpanto, Cassos, Episcopi, Nisyros, Calymnos, Léros, Patmos, Lipsos, Symi et Cos ainsi que sur les îlots qui en dépendent.

Article 2.

L'île de Rhodes et les îlots qui en dépendent resteront sous la souveraineté de l'Italie qui leur accordera dans les deux mois à partir de la signature du présent Traité une large autonomie locale. Les communautés grecques de l'île jouiront de toute façon de la faculté de conserver et d'ouvrir des établissements scolaires, charitables et de bienfaisance ainsi que des églises et établissements religieux, sous la dépendance du Patriarcat Oecuménique. L'Italie s'engage à garantir le libre fonctionnement de tous ces établissements.

L'Italie s'engage à laisser la population de Rhodes se prononcer librement sur le sort de l'île de Rhodes le jour où l'Angleterre prendrait la décision de donner l'île de Chypre à la Grèce.

Dans tous les cas, la consultation de la population de Rhodes n'aura pas lieu avant un délai de 15 ans à partir de la signature du présent Traité.

A cette date, la Société des Nations établira les conditions de participation au plébiscite.

Article 3.

La Grèce s'engage à rembourser à l'Italie tous les

τὰ γενόμενα ἔξοδα δι' ἔργα διαρκείας καὶ δημοσίου συμφέροντος, ἅτινα δὲν προορίζονται ἀποκλειστικῶς διὰ στρατιωτικὰς ἀνάγκας καὶ ἅτινα κατεσκευάσεν ἐν ταῖς παραχωρουμέναις τῇ Ἑλλάδι νήσοις (ὁδοὺς, λιμένας, δημόσια κτίρια, σχολεῖα κλπ.).

Ἐπιτροπή, ἐν ἣ ἢ τε Ἑλλάς καὶ ἡ Ἰταλία θέλουσιν ἀντιπροσωπευθῇ ἐξ ἴσου, θὰ καθορίσῃ τὴν ἀξίαν αὐτῶν, ἐκλέγουσα διαιτητὴν ἐν περιπτώσει διαφωνίας.

Ἄρθρον 4.

Οἱ ὑπήκοοι Ὀθωμανοί, οἱ κατοικοῦντες τὰς νήσους ὧν ἡ κυριαρχία θὰ περιέλθῃ εἰς τὴν Ἑλλάδα, θὰ γίνωσιν αὐτοδικαίως ὑπήκοοι Ἑλληνας ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς Συνθήκης Εἰρήνης μετὰ τῆς Τουρκίας.

Οὐχ ἥτιον οἱ ἄγοντες ἡλικίαν πλεον τῶν 18 ἐτῶν θὰ ἔχωσιν, ἐπὶ ἐν ἔτος ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς Συνθήκης Εἰρήνης μετὰ τῆς Τουρκίας, δικαίωμα ἐπιλογῆς, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ Τμήματος IB' τοῦ Μέρους Γ' τῆς εἰρημένης Συνθήκης, εἴτε ὑπὲρ τῆς ὀθωμανικῆς εἴτε ὑπὲρ τῆς ἰταλικῆς ἰθαγενείας. Οἱ κάτοικοι τῶν νήσων οἵτινες θὰ εἶχον ἤδη ἀποκτήσει νομίμως τὴν ἰταλικὴν ἰθαγένειαν ἀπαλλάσσονται τῆς δηλώσεως ταύτης.

Ἄρθρον 5.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις θὰ χορηγήσῃ εἰς πάντας τοὺς κατοίκους τῶν παρὰ τῆς Ἰταλίας παραχωρουμένων αὐτῇ νήσων τὰ ὑπὸ τῆς Συνθήκης περὶ προστασίας τῶν μειονοτήτων, ἣν ὑπέγραψεν ἡ Ἑλλάς, προβλεπόμενα δικαιώματα.

Ἄρθρον 6.

Αἱ ἐν ἰσχύϊ μετὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἑλλάδα παντοῖαι Συνθήκαι καὶ Συμβάσεις ἐπεκτείνονται αὐτοδικαίως καὶ εἰς τὰς διὰ τῆς παρούσης Συνθήκης παραχωρουμένας νήσους παρὰ τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἄρθρον 7.

Ἡ Ἑλλάς παραχωρεῖ εἰς τὴν Ἰταλικὴν Ἀρχαιολογικὴν Σχο-

frais pour les œuvres de caractère permanent et d'intérêt public, ne servant pas exclusivement à des besoins militaires et qu'elle a exécutées dans les îles cédées à la Grèce (routes, ports, édifices publics, écoles etc.)

Une Commission où la Grèce et l'Italie seront également représentées en établira la valeur en choisissant un arbitre en cas de désaccord.

Article 4.

Les ressortissants ottomans habitant les îles dont la souveraineté passera à la Grèce deviendront de plein droit ressortissants hellènes à partir du moment de la mise en vigueur du Traité de Paix avec la Turquie.

Toutefois les personnes âgées de plus de 18 ans auront la faculté, pendant une période d'un an à partir de la mise en vigueur du Traité de Paix avec la Turquie, d'opter, conformément aux dispositions de la section XII de la Partie III dudit Traité, soit pour la nationalité ottomane, soit pour la nationalité italienne. Les habitants des îles, qui auraient déjà obtenu légalement la nationalité italienne, seront exempts de ladite déclaration.

Article 5.

Le Gouvernement Hellénique accordera à tous les habitants des îles qui lui sont cédées par l'Italie les droits prévus par le Traité de protection des minorités signé par la Grèce.

Article 6.

Les Traités et Conventions de toute nature en vigueur entre l'Italie et la Grèce seront de plein droit étendus aux îles cédées par l'Italie à la Grèce par la présente Convention.

Article 7.

La Grèce accorde à l'Ecole Archéologique italienne

λήν τῶν Ἀθηνῶν τὸ δικαίωμα νὰ ἐνεργήσῃ ἐπὶ δεκαπενταετίαν ἀνασκαφὰς ἐν τῷ Ἱερῷ τοῦ Ἀσκληπιοῦ τῆς νήσου Κῶ, συμμορφουμένη πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ ἐλληνικοῦ νόμου.

Ἡ Ἑλλὰς ὑποχρεοῦται νὰ χορηγήσῃ εἰς τὴν Ἰταλίαν, κατὰ προτίμησιν ὅλων τῶν ἄλλων ξένων Ἐθνῶν, τὸ δικαίωμα ἐνεργείας ἀρχαιολογικῶν ἐρευνῶν καὶ ἀνασκαφῶν ἐν ταῖς παραχωρουμέναις νήσοις. Ἡ ἐνέργεια καὶ ἡ ἐκτέλεσις τῶν ἀνασκαφῶν τούτων θέλουσι γίνεαι συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τοῦ αὐτοῦ νόμου.

Αἱ προθεσμίαι ἄρχονται ἀπὸ τῆς ὑπογραφῆς τῆς παρούσης Συνθήκης.

Ἄρθρον 8.

Ἐν συναφείᾳ πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ἄρθρων 65—83 τῆς Συνθήκης Εἰρήνης μετὰ τῆς Τουρκίας συμφωνεῖται ὅτι πᾶσαι αἱ ἐν ἰσχύϊ μετὰ τὴν Ἰταλίαν καὶ Ἑλλάδα Συνθήκαι, Συμφωνίαι καὶ Συμβάσεις ἐπεκτείνονται εἰς τὴν ἐδαφικὴν περιοχὴν τῆς Σμύρνης, ὡς αὕτη καθορίζεται ὑπὸ τῶν προειρημένων ἄρθρων τῆς ἐν λόγῳ Συνθήκης.

Ἡ Ἑλλὰς ὑποχρεοῦται νὰ σέβηται τὰς θρησκευτικὰς ἐλευθερίας τῶν ὑπὸ τὴν διοίκησιν αὐτῆς ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ Ἰταλῶν. Οἱ ὑπὸ τὴν ἰταλικὴν ἐξουσίαν τὰ ἐκ τῆς δικαιοσύνης νὰ διατηρῶσι καὶ συνιστῶσιν ἐντὸς τῆς εἰρημένης ἐδαφικῆς περιοχῆς σχολικὰ, εὐαγῆ, κοινωφελῆ ἱδρύματα, ὡς καὶ ἐκκλησίας καὶ θρησκευτικὰ ἱδρύματα. Ἡ Ἑλλὰς ἀναλαμβάνει νὰ ἐξασφαλίσῃ τὴν ἐλευθέραν λειτουργίαν πάντων τῶν ἱδρυμάτων τούτων.

Οἱ ὑπὸ τὴν ἰταλικὴν ἐξουσίαν κατὰ τὴν στιγμὴν τῆς ὑπογραφῆς τῆς παρούσης Συνθήκης θὰ ἐξασκῶσιν ἐλευθέρως ἐπαγγέλματα ἐν τῇ ἐδαφικῇ περιοχῇ τῆς Σμύρνης, συμφώνως πρὸς τοὺς ἰσχύοντας νόμους, θέλουσιν ἐξακολουθήσει ἐξασκοῦντες ἐλευθέρως αὐτὰ ὡς καὶ κατὰ τὸ παρελθόν.

Ἄρθρον 9.

Τὰ τῆς ἐνώσεως τῶν ἐν Μικρᾷ Ἀσίᾳ κατασκευασθεισῶν ἢ

d'Athènes le droit d'entreprendre pendant quinze ans des fouilles dans le sanctuaire d'Esculape de l'île de Cos en se conformant aux dispositions de la loi grecque.

La Grèce s'engage à donner à l'Italie, pour une période de 15 ans, la préférence sur toutes les autres nations étrangères en ce qui concerne les recherches et fouilles d'ordre archéologique sur les territoires des îles cédées. Ces fouilles seront entreprises et effectuées conformément aux dispositions de la même loi.

Les délais courent à partir de la signature du présent Traité.

Article 8.

En relation avec les dispositions des Articles 65 à 83 du Traité de Paix avec la Turquie, il est convenu que tous les Traités, Accords et Conventions en vigueur entre l'Italie et la Grèce seront étendus au territoire de Smyrne ainsi qu'il est délimité par les Articles précités dudit Traité.

La Grèce s'engage à respecter les libertés religieuses des Italiens placés sous son administration en Asie Mineure. Les ressortissants italiens auront la faculté de conserver et d'ouvrir sur ledit territoire des établissements scolaires, charitables ou de bienfaisance ainsi que des églises et établissements religieux. La Grèce s'engage à garantir le libre fonctionnement de tous ces établissements.

Les ressortissants italiens qui au moment de la signature du présent Traité exerceront des professions libérales sur le territoire de Smyrne, conformément aux lois en vigueur, seront autorisés à continuer comme par le passé le libre exercice de leur profession.

Article 9.

Tout ce qui concerne le raccordement de chemins de

ἐκμεταλλευομένων ὑπὸ τῆς Ἰταλίας σιδηροδρομικῶν γραμμῶν καὶ τῶν ἐν τῇ ἐδαφικῇ περιοχῇ τῆς Σμύρνης ὑφισταμένων ἤδη ἢ κατασκευασθησομένων τοιούτων θὰ κανονισθῶσι δι' ἰδιαιτέρας Συμβάσεως μεταξὺ τῆς Ἑλλάδος καὶ τῆς Ἰταλίας. Πᾶν κεκτημένον ἤδη δικαίωμα θέλει παραμείνει σεβαστόν.

Ἄρθρον 10.

Ἡ παροῦσα Συνθήκη ἐπικυρωθήσεται, ἡ δὲ κατάθεσις τῶν ἐπικυρώσεων γενήσεται ἐν Παρισίοις, συγχρόνως μετὰ τῆς καταθέσεως τῶν ἐπικυρώσεων τῆς Συνθήκης Εἰρήνης μετὰ τῆς Τουρκίας. Συγχρόνως ἐπίσης μετὰ τῆς εἰρημένης Συνθήκης ἄρξεται ἰσχύουσα ἡ παροῦσα Συνθήκη.

Πρὸς πίστωσιν τούτων οἱ ἀνωτέρω μνημονευόμενοι Πληρεξούσιοι ὑπέγραψαν τὴν παροῦσαν Συνθήκην.

Ἐγένετο ἐν Παρισίοις τῇ 10ῃ Αὐγούστου (28ῃ Ἰουλίου) τοῦ χιλιοστοῦ ἑννεακοσιοστοῦ εἰκοστοῦ ἔτους, εἰς ἓν καὶ μόνον ἀντίτυπον, ὃπερ θέλει παραμείνει κατατεθειμένον ἐν τοῖς ἀρχείοις τῆς Κυβερνήσεως τῆς Γαλλικῆς Δημοκρατίας καὶ οὔτινος ἐπίσημα ἀντίγραφα θέλουσιν ἐπιδοθῇ πρὸς ἑκατέραν τῶν ὑπογραψασῶν Δυνάμεων.

(T. Y.) E. K. BENIZEΛΟΣ
» » A. ΡΩΜΑΝΟΣ
» » BONIN
» » CARLO GALLI.

fer entre les lignes construites ou bien administrées par l'Italie en Asie Mineure et celles déjà existantes, ou qui seront construites, dans le territoire de Smyrne, fera l'objet d'une convention particulière entre la Grèce et l'Italie. Tout droit déjà acquis sera respecté.

Article 10.

Le présent Traité sera ratifié Le dépôt des ratifications sera effectué à Paris, en même temps que le dépôt des ratifications du Traité de Paix avec la Turquie. Il entrera en vigueur en même temps que ledit Traité de Paix.

En foi de quoi, les Plénipotentiaires susnommés ont signé le présent Traité.

Fait à Paris, le dix Août mil neuf cent vingt, en un seul exemplaire qui restera déposé dans les archives du Gouvernement de la République Française et dont les expéditions authentiques seront remises à chacune des Puissances signataires.

(L. S.) E. K. VENISELOS
(L. S.) A. ROMANOS
(L. S.) BONIN
(L. S.) CARLO GALLI.

—Όταν υπεγράφη ἡ ἑλληνοῖταλικὴ αὕτη περὶ Δωδεκανήσου Συνθήκη παρουσία τῶν ἀντιπροσώπων ὅλων τῶν νικητῶν Συμμάχων ἐν Σέβραις, τότε καὶ μόνον τότε εἰς τὴν αὐτὴν αἴθουσαν καὶ κατὰ τὴν αὐτὴν ὥραν υπεγράφη καὶ ἡ μετὰ τῆς Τουρκίας Συνθήκη, τῆς ὁποίας τὰ ἐνδιαφέροντα τὴν Δωδεκάνησον ἄρθρα ἔχουσιν οὕτως:

Ἔγγραφον 18ον

ΣΥΝΘΗΚΗ ΕΙΡΗΝΗΣ
ΜΕΤΑΞΥ ΤΩΝ ΣΥΜΜΑΧΩΝ ΚΑΙ ΤΩΝ ΣΥΝΗΣΠΙΣΜΕΝΩΝ
ΔΥΝΑΜΕΩΝ ΚΑΙ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ
ὑπογραφεῖσα τῇ 28^ῃ Ἰουλίου/10^ῃ Αὐγούστου 1920
ἐν Σέβραις.

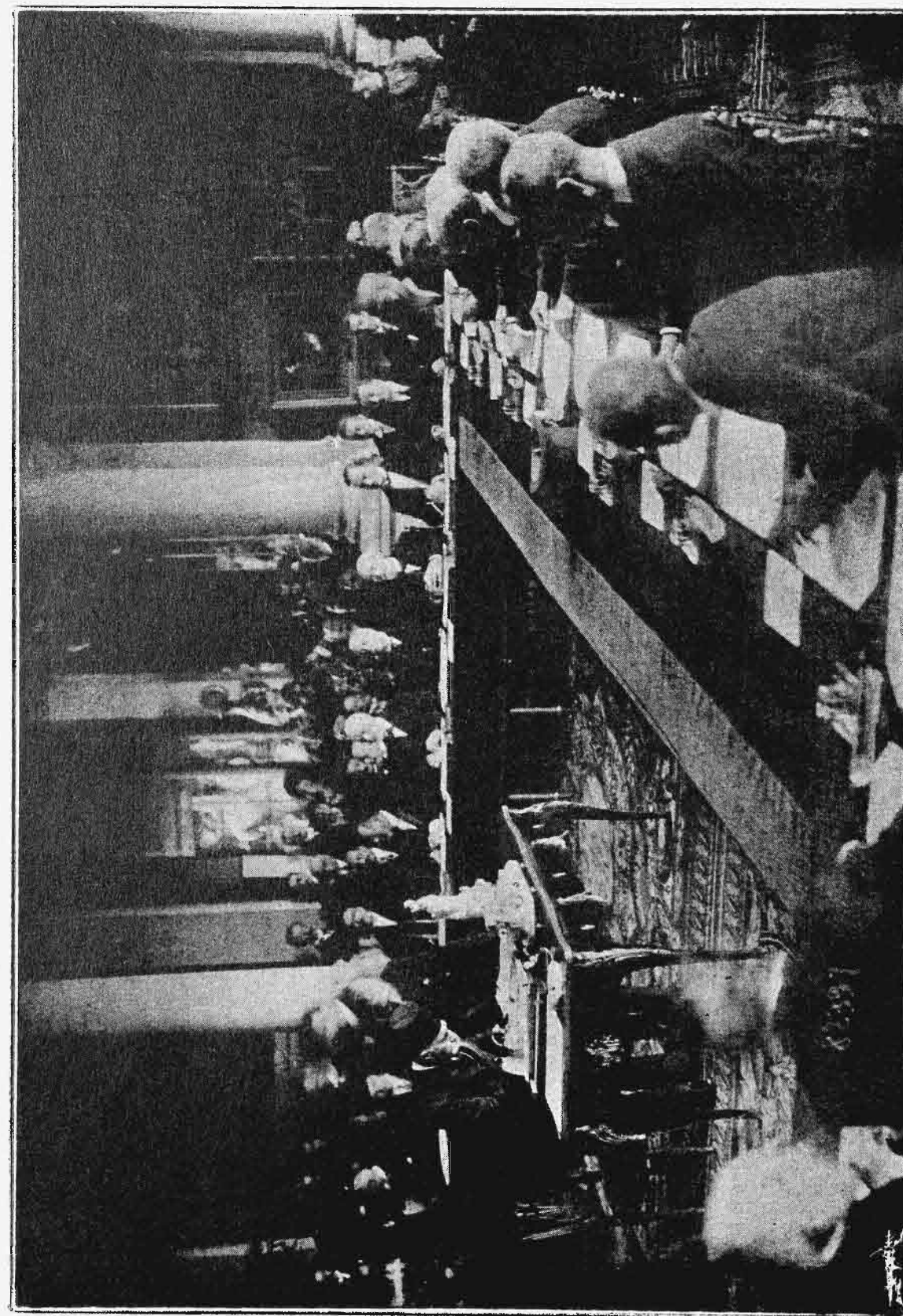
ΤΜΗΜΑ ΙΑ΄.

Νῆσοι τοῦ Αἰγαίου.

Ἄρθρον 122.

Ἡ Τουρκία παραιτεῖται ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας παντὸς δικαιώματος καὶ τίτλου ἐπὶ τῶν νήσων τοῦ Αἰγαίου, τουτέστι τῆς Ἀστυπαλαίας, Ῥόδου, Χάλκης, Καρπάθου, Κάσου, Τήλου, Νισύρου, Καλύμνου, Λέρου, Πάτμου, Λειψοῦς, Σύμης καὶ Κῶ, κατεχομένων νῦν ὑπὸ τῆς Ἰταλίας, καὶ τῶν νησίδων τῶν ἐξ αὐτῶν ἐξηρητημένων, ὡς καὶ τῆς νήσου Μεγίστης (Καστελλορίζου).

Ἡ φωτογραφία τῆς Συνθήκης τῆς Εἰρήνης μετὰ τῆς Τουρκίας ἐν Σέβραις, ὀλίγα λεπτά μετὰ τὴν ὑπογραφήν τῆς Συνθήκης τῆς Δωδεκανήσου. Ὁ Χαατὶ Πασὰς ὑπογράφει τὴν Συνθήκην.

La signature du Traité de Paix avec la Turquie à Sèvres. Quelques minutes après la signature du Traité du Dodécannèse. Haadi Pacha appose sa signature au-dessous du Traité.

—Ce traité a été signé à Sèvres en présence des délégués de toutes les Puissances victorieuses. Et c'est seulement après la signature de cet instrument diplomatique que, dans la même salle, à la même heure, a été signé le Traité de Paix avec la Turquie dont voici les articles intéressant le Dodécanèse :

Document XVIIIème

TRAITÉ DE PAIX
ENTRE
LES PUISSANCES ALLIÉES ET ASSOCIÉES
ET LA TURQUIE
du 10 Août 1920 (Sèvres).

SECTION XI.

Iles de la Mer Egée.

Article 122.

La Turquie renonce, en faveur de l'Italie, à tous ses droits et titres sur les îles de la mer Egée, savoir : Stampalia (Astropalia), Rhodes (Rhodos), Calki (Kharki), Scarpanto, Casos (Casso), Piscopis (Tilos), Nisiros (Nisyros), Calimnos (Kalymnos), Leros, Patmos, Lipsos (Lipso), Simi (Symi) et Cos (Kos), actuellement occupées par l'Italie et les îlots qui en dépendent, ainsi que sur l'île de Castellorizo.

Ἰθαγένεια.*Ἄρθρον 123.*

Οἱ ὀθωμανοὶ ὑπῆκοι, οἱ ἐγκατεστημένοι ἐντὸς τῶν ἐδαφῶν ἅτινα κατὰ τὰς διατάξεις τῆς παρούσης Συνθήκης ἀποσπῶνται τῆς Τουρκίας, γίνονται αὐτοδικαίως καὶ κατὰ τοὺς ὅρους τῆς ἐγγωρίου νομοθεσίας ὑπῆκοι τοῦ Κράτους εἰς ὃ τὸ ἔδαφος μεταβιβάζεται.

Ἄρθρον 124.

Οἱ ἄγοντες ἡλικίαν ἄνω τῶν 18 ἐτῶν, οἵτινες ἀποβάλλουσι τὴν ὀθωμανικὴν ἰθαγένειαν καὶ ἀποκτῶσιν αὐτοδικαίως νέαν τινὰ ἰθαγένειαν δυνάμει τοῦ ἁρθρου 123, ἔχουσι δικαίωμα ἐπιλογῆς ὑπὲρ τῆς ὀθωμανικῆς ἰθαγενείας ἐπὶ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης Συνθήκης.

Ἄρθρον 125.

Οἱ ἄγοντες ἡλικίαν ἄνω τῶν 18 ἐτῶν, οἵτινες εἶναι ἐγκατεστημένοι ἐντὸς ἐδάφους ἀποσπώμενου τῆς Τουρκίας συμφώνως πρὸς τὴν παροῦσαν Συνθήκην καὶ οἵτινες διαφέρουσι φυλετικῶς τῆς πλειονότητος τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ὀρηθέντος ἐδάφους, ἔχουσι δικαίωμα ἐπιλογῆς ἐπὶ ἓν ἔτος ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης Συνθήκης ὑπὲρ τῆς Ἀρμενίας, Ἀζερμπαϊτζάν, Γεωργίας, Ἑλλάδος, Ἑδζάζης, Μεσοποταμίας, Συρίας, Βουλγαρίας ἢ Τουρκίας, ἐὰν ἡ πλειονότης τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ Κράτους ὑπὲρ οὗ ἐγένετο ἡ ἐπιλογή εἶναι τῆς αὐτῆς φυλῆς μετὰ τοῦ ἀτόμου τοῦ ἀσκοῦντος τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς.

Ἄρθρον 126.

Οἱ ἀσκήσαντες τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ἁρθρων 124 καὶ 125 ὀφείλουσιν ἐντὸς τῶν ἐπομένων δώδεκα μηνῶν νὰ μεταφέρωσι τὴν κατοικίαν των εἰς τὸ ὑπὲρ οὗ ἐπελέξαντο Κράτος.

Nationalité.

Article 123.

Les ressortissants ottomans établis sur les territoires qui, en vertu des dispositions du présent Traité, sont détachés de la Turquie, deviendront de plein droit et dans les conditions de la législation locale, ressortissants de l'Etat auquel le territoire est transféré.

Article 124.

Les personnes âgées de plus de 18 ans, perdant leur nationalité ottomane et acquérant de plein droit une nouvelle nationalité en vertu de l'article 123, auront la faculté, pendant une période d'un an à dater de la mise en vigueur du présent Traité, d'opter pour la nationalité ottomane.

Article 125.

Les personnes, âgées de plus de 18 ans, qui sont établies sur un territoire détaché de la Turquie, en conformité du présent Traité, et qui y diffèrent, par la race, de la majorité de la population du dit territoire pourront, dans le délai d'un an à dater de la mise en vigueur du présent Traité, opter pour l'Arménie, l'Azerbaidjan, la Georgie, la Grèce, le Hedjaz, la Mésopotamie, la Syrie, la Bulgarie ou la Turquie, si la majorité de la population de l'État, en faveur duquel l'option est faite, est de la même race que la personne exerçant le droit d'option.

Article 126.

Les personnes ayant exercé le droit d'option, conformément aux dispositions des articles 124 et 125, devront, dans les douze mois qui suivront, transporter leur domicile dans l'État en faveur duquel elles auront opté.

Εἶναι ἐλεύθεροι νὰ διατηρήσωσι τὴν ἣν κέκτηνται ἀκίνητον περιουσίαν ἐν τῇ χώρᾳ τοῦ ἑτέρου Κράτους ἐνθα τυχὸν εἶχον τὴν κατοικίαν αὐτῶν πρὸ τῆς παρ' αὐτῶν γενομένης ἐπιλογῆς.

Δύνανται δὲ νὰ ἀποκομίσωσι τὴν πάσης φύσεως κινητὴν αὐτῶν περιουσίαν, χωρὶς νὰ ὑποβληθῶσιν εἰς οὐδὲν εἰσαγωγικὸν ἢ ἐξαγωγικὸν τέλος ἐκ τοῦ λόγου τούτου.

Ἄρθρον 127.

Τὰ Ὑψηλὰ Συμβαλλόμενα Μέρη ὑποχρεοῦνται ὅπως οὐδὲν παρεμβάλλωσι πρόσκομμα εἰς τὴν ἄσκησιν τοῦ δικαιώματος ἐπιλογῆς, ὅπερ προβλέπεται ὑπὸ τῆς παρούσης Συνθήκης ἢ τῶν συνομολογηθεῖσων Συνθηκῶν Εἰρήνης μετὰ τῆς Γερμανίας, Αὐστροίας, Βουλγαρίας ἢ Οὐγγαρίας, ἢ ὑπὸ Συνθήκης συνομολογηθείσης ὑπὸ τῶν Συμμάχων Δυνάμεων ἢ μιᾶς ἐξ αὐτῶν μετὰ τῆς Ῥωσίας, ἢ μεταξὺ αὐτῶν τούτων τῶν Συμμάχων Δυνάμεων, καὶ ἐπιτροπύσης εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους τὴν ἀπόκτησιν πάσης ἄλλης ἰθαγενείας ἣν θὰ ὥριζεν.

Εἰδικῶς ἡ Τουρκία ὑποχρεοῦται νὰ διευκολύνῃ δι' ὅλων τῶν ἐν τῇ ἐξουσίᾳ αὐτῆς μέσων τὴν ἐκουσίαν μετανάστευσιν τῶν ἐπιθυμούντων νὰ ἀσκήσωσι τὸ προβλεπόμενον ὑπὸ τοῦ ἁρθροῦ 125 δικαίωμα ἐπιλογῆς καὶ νὰ ἐκτελῇ πᾶν μέτρον ὅπερ τυχὸν ἤθελεν ὀρισθῇ πρὸς τὸν σκοπὸν τοῦτον ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν.

Ἄρθρον 128.

Ἡ Τουρκία ὑποχρεοῦται ν' ἀναγνωρίσῃ τὴν νέαν ἰθαγένειαν, ἣτις θὰ εἶχεν ἀποκτηθῇ ἢ θέλει τυχὸν ἀποκτηθῇ ὑπὸ τῶν ὑπηκόων αὐτῆς συνφδὰ τοῖς νόμοις τῶν Συμμάχων Δυνάμεων ἢ τῶν νέων Κρατῶν καὶ συμφώνως πρὸς τὰς ἀποφάσεις τῶν ἀρμοδίων Ἀρχῶν τῶν Δυνάμεων τούτων, εἴτε διὰ πολιτογραφήσεως εἴτε δυνάμει ὅρου τινὸς Συνθήκης, νὰ ἀπαλλάξῃ δὲ ἐξ ὁλοκλήρου τοὺς ὑπηκόους τούτους, κατόπιν τῆς ἀποκτήσεως τῆς νέας ἰθαγενείας, πάσης ἐξαρτήσεως ἀπὸ τοῦ Κράτους τῆς καταγωγῆς των.

Elles seront libres de conserver les biens immobiliers qu'elles possèdent sur le territoire de l'autre État, où elles auraient eu leur domicile antérieurement à leur option.

Elles pourront emporter leurs biens meubles de toute nature. Il ne leur sera imposé de ce fait, aucun droit ou taxe, soit de sortie, soit d'entrée.

Article 127.

Les Hautes Parties contractantes s'engagent à n'apporter aucune entrave à l'exercice du droit d'option, prévu par le présent Traité ou par les Traités de paix conclus avec l'Allemagne, l'Autriche, la Bulgarie ou la Hongrie, ou par un Traité conclu par les Puissances alliées, ou l'une d'elles, avec la Russie, ou entre les Puissances alliées elles-mêmes, et permettant aux intéressés d'acquérir toute autre nationalité, qui leur serait ouverte.

Notamment, la Turquie s'engage à faciliter par tous les moyens en son pouvoir, l'émigration volontaire des personnes qui désirent exercer le droit d'option prévu par l'article 125, et à exécuter toutes mesures qui pourraient être prescrites à cette fin par le Conseil de la Société des Nations.

Article 128.

La Turquie s'engage à reconnaître la nouvelle nationalité qui aurait été ou serait acquise par ses ressortissants d'après les lois des Puissances alliées ou des États nouveaux et conformément aux décisions des autorités compétentes de ces Puissances, soit par voie de naturalisation, soit par l'effet d'une clause d'un Traité, et à dégager à tous les points de vue ces ressortissants, en raison de cette acquisition de nouvelle nationalité, de toute allégeance vis-à-vis de leur État d'origine.

Εἰδικῶς, οἱ πρὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης Συνθήκης ἀποκτήσαντες τυχὸν τὴν ἰθαγένειαν μιᾶς τῶν Συμμάχων Δυνάμεων, συμφώνως πρὸς τοὺς νόμους αὐτῆς, θὰ ἀναγνωρισθῶσιν ὑπὸ τῆς ὀθωμανικῆς Κυβερνήσεως ὡς ὑπῆκοοι τῆς ὀθωμανικῆς Δυνάμεως καὶ ὡς ἀποβαλόντες τὴν ὀθωμανικὴν ἰθαγένειαν, παρὰ πᾶσαν ἀντίθετον διάταξιν τῆς ὀθωμανικῆς νομοθεσίας. Οὐδεμία δήμευσις περιουσίας ἢ ἄλλη ποινή, ἀπαγγελλομένη ὑπὸ τοῦ ὀθωμανικοῦ νόμου, θέλει ἐπιβληθῇ λόγῳ τῆς ἀποκτήσεως τῆς ἰθαγενείας ταύτης.

Ἄρθρον 130.

Αἱ σύζυγοι ἀκολουθοῦσι τὴν κατάστασιν τῶν συζύγων αὐτῶν καὶ τὰ ἡλικίας κάτω τῶν 18 ἐτῶν τέκνα τὴν τῶν γονέων τῶν διὰ πᾶν ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Τμήματος.

En particulier, les personnes qui, avant la mise en vigueur du présent Traité, auraient acquis la nationalité d'une des Puissances alliées, en conformité avec la loi de cette Puissance, seront reconnues par le Gouvernement ottoman, comme ressortissants de ladite Puissance, et comme ayant perdu la nationalité ottomane, nonobstant toute disposition contraire de la loi ottomane. Aucune confiscation de propriété ou autre pénalité édictée par la loi ottomane, ne sera encourue en raison de l'acquisition de cette nationalité.

Article 130.

Les femmes mariées suivront la condition de leurs maris et les enfants âgés de moins de 18 ans suivront la condition de leurs parents pour tout ce qui concerne l'application des dispositions de la présente Section.

— Κατὰ τὴν αὐτὴν ἡμέραν ὁ ἐν Παρισίοις Πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας ἀπέστειλεν εἰς τὸν κ. Ε. Βενιζέλον τὸ ἐπόμενον ἔγγραφον :

ΥΠΟΣΧΕΣΙΣ ΤΗΣ ΙΤΑΛΙΑΣ ΠΡΟΣ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ
ΔΙΑ ΤΗΝ ΑΥΤΟΝΟΜΙΑΝ ΤΗΣ ΝΗΣΟΥ ΜΕΓΙΣΤΗΣ
(ΚΑΣΤΕΛΛΟΡΙΖΟΥ) ΤΗΣ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΟΥ.

Ἔγγραφον 19ον

Πρὸς τὴν Α. Ε. τὸν Πρωθυπουργὸν κ. Ε. Βενιζέλον

Ἐνταῦθα.

Ἐν Παρισίοις τῇ 10ῃ Αὐγούστου 1920.

Κύριε Πρόεδρε·

Ὑπογραφείσης σήμερον τῆς μετὰ τῆς Τουρκίας Συνθήκης Εἰρήνης, ἣτις δίδει τὴν νῆσον Μεγίστην (Καστελλόριζον) εἰς τὴν Ἰταλίαν, εἶμαι ἐξουσιοδοτημένος ὑπὸ τῆς Κυβερνήσεώς μου νὰ δηλώσω ὅτι ἐντὸς προθεσμίας **δύο μηνῶν** ἀπὸ τῆς ἡμέρας τῆς ἰταλικῆς κατοχῆς ἡ Κυβέρνησίς μου θέλει χορηγήσει εἰς τὸν πληθυσμὸν τῆς νήσου Καστελλορίζου καὶ τῶν ἐξ αὐτῆς ἐξαρτωμένων νησίδων **εὐρεῖαν τοπικὴν αὐτονομίαν.**

Εὐαρεστηθῆτε κτλ.

(ὑπογρ.) ΜΗΟΝΙΝ ΛΟΓΚΑΡΕ

— Οὔτε ὅμως εὐρεῖα οὔτε στενὴ αὐτονομία ἐχορηγήθη ἔτι εἰς τὴν Μεγίστην (Καστελλόριζον) ὑπὸ τῆς Ἰταλίας, καίτοι παρῆλθον ἔκτοτε οὐχὶ μόνον δύο ἀλλ' ἐβδομήκοντα δύο μῆνες.

Ἀλλὰ καὶ τί ἐξετέλεσεν ἐξ ὅσων ὑπεσχέθη ἐπισήμως καὶ ἀνέλαβεν ἐγγράφως ἡ Ἰταλία περὶ τῆς Δωδεκανήσου; Οὐδέν, ἀπολύτως οὐδέν.

— Le même jour l'Ambassadeur d'Italie à Paris a soumis à M. El. Vénisélou le document suivant :

LETTRE DU PLÉNIPONTENTIAIRE D'ITALIE
POUR L'AUTONOMIE DE L'ILE MEGISTI (KASTELLORIZO)
FAISANT PARTIE DU DODÉCANÈSE.

Document XIXème

A Son Ex. Monsieur le Premier Ministre E. Vénisélou

En ville.

Paris le 10 Août 1920.

Monsieur le Président,

Le Traité de Paix avec la Turquie qui donne l'île de CASTELLORIZO à l'Italie ayant été signé aujourd'hui je suis autorisé par mon Gouvernement. à déclarer que dans un délai de *deux mois à partir du jour de l'occupation Italienne il accordera à la population* de l'île de CASTELLORIZO et des îlots qui en dépendent, *une large autonomie locale.*

Veuillez agréer etc.

(signé) BONIN LONGARE

— Mais ni une large autonomie ni une petite autonomie n' a encore été accordée par l'Italie à l'île de Castellorizo (Megisti), bien qu'il se soit écoulé depuis non pas deux, mais plus de soixante deux mois.

D'ailleurs qu' est-ce que l'Italie a mis en exécution de tout ce qu'elle a promis par écrit au Dodécanèse? Rien, absolument rien.

— Διὰ μίαν μόνον στιγμὴν ἡ Ἰταλία ἐσκέφθη νὰ ἐκτελέσῃ τὰς δι-
θνεῖς Αὐτῆς ὑποχρεώσεις καὶ τὰς Συνθήκας τῆς Δωδεκανήσου. Πρὸς τὸν
σκοπὸν δὲ τοῦτον ἤρξατο ν' ἀποσύρῃ τὸν στρατὸν τῆς κατοχῆς καὶ ἐξέδιδε
διαβατήρια, ἰσχύοντα μέχρις ἐκκενώσεως τῆς Δωδεκανήσου καὶ ἐκχω-
ρήσεως αὐτῆς εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἐν τοιοῦτον διαβατήριον τῆς νήσου Καλύμνου, ἀναγράφον ὅτι *ισχύει*
οὐχὶ πέραν τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἐκχωρήσεως τῆς νήσου ταύτης εἰς
τὴν Ἑλλάδα - Ed è valide non oltre la data di cessione
dell' Isola di Calimno alla Grecia -, παρουσιάζομεν ἔναντι
φωτοτυπικῶς.

Ἑγγραφον 20όν

Ἐν ὀνόματι τῆς Αὐτοῦ Μεγαλειότητος
Βίκτωρος Ἑμμανουήλ τοῦ Γ^{ου}
Ἐλέω Θεοῦ καὶ θελήσει τοῦ Ἑθνους
Βασιλέως τῆς Ἰταλίας.

Τὸ παρὸν διαβατήριον ἐξεδόθη διὰ τὴν Γαλλίαν
καὶ ἰσχύει οὐχὶ πέραν τῆς ἡμερομηνίας τῆς ἐκχωρήσεως τῆς
νήσου Καλύμνου εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ἐν Ῥόδῳ τῇ 18^ῃ Δεκεμβρίου 1920.

Κατὰ διαταγὴν τοῦ Διοικητοῦ
Ὁ Διευθυντὴς τῶν Βασιλικῶν Καραβινοφόρων

(Τ. Σ.)

(ὑπογραφή)

*Passeport Italien délivré dans le Dodécanèse
et valable jusqu'à la cession du Dodécanèse
à la Grèce.*

PASSEPORT DE L'ILE DE CALYMNOS

*In Nome di Sua Maestà Vittorio Emanuele III
Per grazia di Dio e per volontà della Nazione
Re d'Italia.*

Il presente passaporto è rilasciato per *la Francia*

ed è valido *non oltre la data di cessione
dell' Isola di Calimno alla Grecia*

Ῥόδ. τ. 18 Decemb. 1920

D'ORDINE

DEL GOVERNATORE

IL TENENTE DEL CARAB. REALE

Carab. Reale

[Signature]

(1) Stati di destinazione.
(2) Per tre anni; ovvero fino al 1° aprile (per gli iscritti
di leva di terra, o 1° gennaio per gli iscritti di leva ma-
rittima) dell'anno ... (art. 5, comma 2°, del regio decreto
81 gennaio 1901)
(3) Luogo per l'apposizione della marca speciale (o per la
dichiarazione che il passaporto viene rilasciato gratuitamente
a norma dell'art. 5, comma 1°, del regio decreto 81 gennaio 1901),
bollo, data o firma dell'autorità che rilascia il passaporto.
Se si tratta di passaporto rilasciato all'estero, in sostitu-
zione della marca speciale l'ufficiale che lo rilascia anno-
terà, accanto al bollo, l'ammontare della tassa percetta.

Document XXème

*In Nome di Sua Maestà
Vittorio Emanuele III
Per grazia di Dio e per volontà della Nazione
Re d'Italia.*

.....
Il presente passaporto è rilasciato per la *Francia*
ed è valide *non oltre la data di cessione dell'isola di
Calimno alla Grecia.*

Rodi, li 18 Dicembre 1920.

D'ORDINE
DEL GOVERNATORE

(L. S.)

Il Tenente dei Carab Reali

(Signature)

— Pour un moment seulement, l'Italie a songé à l'exécution de
ses engagements internationaux et du Traité du Dodécanèse.

A cet effet elle a commencé à retirer ses troupes d'occupa-
tion du Dodécanèse et à émettre des passeports provisoires, va-
lables jusqu'à l'évacuation du Dodécanèse et jusqu'à la cession
des douzes îles à la Grèce Voici un passeport de ce genre, de
l'île de Calymnos, valable jusqu'à la date de la cession de cette
île à la Grèce (Non oltre la data di cessione dell' Isola di Cali-
mno alla Grecia).

Document XXème

*Au Nom de Sa Majesté Victor Emmanuel III
par la grâce de Dieu et par la volonté de Nation
Roi d'Italie.*

.....
Le present passeport est délivré pour la France
et est valable non au delà de la date de la cession de
l'île de Calymnos à la Grèce.

Rhodes, le 18 Decembre 1920.

SELON L'ORDRE
DU GOUVERNEUR

(L. S.)

Le directeur des Carabiniers Royales

(Signature)

—Εὐθὺς ὁμως μετὰ ταῦτα ἡγήθη ἡ Ἰταλία καὶ πάλιν νὰ ἐκτελέσῃ τὰς ἑαυτῆς διεθνεῖς ὑποχρεώσεις, τὰς Συνθήκας καὶ Συμβάσεις Αὐτῆς. Εἰς τὴν Ῥόδον καὶ τὴν Μεγίστην (Καστελλόριζον) οὐδεμίαν ἐχορήγησεν αὐτονομίαν καὶ αὐτοδιοίκησιν, τοῦναντίον πιέζει ἔκτοτε παντοιοτρόπως τὴν ὅλην Δωδεκανήσον.

Μετὰ δὲ τὴν μικρασιατικὴν τῆς Ἑλλάδος καταστροφὴν, εἰς τὴν ὁποίαν τόσον ἐνεργὸν ἔλαβε μέρος, ἡ Ἰταλία κατήγγειλε καὶ πάλιν διὰ πολλοστήν φορὰν τὰς μετὰ τῆς Ἑλλάδος εἰδικὰς Συνθήκας τῆς Δωδεκανήσου.

*Καταγγελία ὑπὸ τῆς Ἰταλίας τῶν ἐν Σέβραις
Συνθηκῶν τῆς Δωδεκανήσου.*

Ἔγγραφον 21ον

ΤΗΛΕΓΡΑΦΗΜΑ

Ῥώμη 25/8/9/1922.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν καλέσας με σήμερον τὴν πρωίαν μοὶ ἐδήλωσεν ἑξῆς.

Προσεγγιζούσης συγκλήσεως Συνδιασκέψεως πρὸς κανονισμὸν Ἀνατολικοῦ Ζητήματος ἐπὶ τῇ βάσει νέας καταστάσεως οὐσιωδῶς διαφόρου πρὸς τὴν ὑπὸ τῆς Συνθήκης Σεβρῶν καθορισθεῖσαν, Ἰταλικὴ Κυβέρνησις ἐπιθυμεῖ νὰ γνωστοποιήσῃ εἰς τὴν Ἑλληνικὴν Κυβέρνησιν ὅτι Ἰταλία θεωρεῖ ἐκπτώτους τὰς μετὰ τῆς Ἑλλάδος εἰδικὰς Συμφωνίας περὶ τῶν Δωδεκανήσων.

Παρετήρησα μετ' ἐκπλήξεως εἰς τὸν Ὑπουργὸν τῶν Ἐξωτερικῶν ὅτι ἡ μόνη ἐπελθοῦσα μεταβολὴ εἰς τὴν κατάπτωσιν

—Mais, immédiatement après, l'Italie a, de nouveau, refusé de remplir ses engagements internationaux, savoir les Traités et les Accords qu'elle avait signés. Elle n'a accordé aucune autonomie ou self-government ni à l'île de Rhodes ni à celle de Megisti (Castellorizo) Au contraire, depuis la signature de ces traités et accords, elle ne fait qu'appliquer, dans tout le Dodécanèse, un régime oppressif.

Après la débâcle grecque en Asie Mineure, débâcle à laquelle l'Italie a tellement contribué d'une façon active, l'Italie a, derechef, dénoncé, une fois de plus, les Traités spéciaux conclus avec la Grèce et relatifs au Dodécanèse :

*Dénonciation par l'Italie de l'Accord italo-grec
(Tittoni-Vénisélos) et du Traité de Sèvres relatif
au Dodécanèse.*

Document XXIème

TÉLÉGRAMME

Rome, 25/8/9/1922.

Le Ministre des Affaires Etrangères m'ayant invité ce matin, m'a déclaré ce qui suit:

A l'approche de la convocation de la Conférence qui doit régler la Question d'Orient sur la base d'une situation nouvelle, essentiellement différente de celle arrêtée par le Traité de Sèvres, le Gouvernement italien tient à faire savoir au Gouvernement grec que l'Italie considère comme cadues les Accords spéciaux avec la Grèce relatifs au Dodécanèse.

J'ai fait remarquer avec surprise au Ministre des Affaires Etrangères que le seul changement intervenu

προῆλθεν ἐκ τῆς ἐκ μέρους τῆς Ἑλλάδος ἐκκενώσεως τῆς Μ. Ἀσίας, ἣν αἱ Τρεῖς Δυνάμεις εἶχον ἀποφασίσει ἀπὸ τοῦ παρελθόντος Μαρτίου καὶ ἦν εὐχαρίστως εἶδον πραγματοποιηθεῖσαν. Ἐπομένως κατ' οὐδὲν ἐδικαιολογεῖτο ἡ περὶ τῶν Δωδεκανήσων ἀκύρωσις Συμφωνιῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας, ἀφοῦ μάλιστα κατὰ τὸ παρελθὸν ἔτος εἶχον δοθῇ τῇ Ἑλληνικῇ Κυβερνήσει ὑποσχέσεις προφορικαὶ περὶ διαθέσεων πρὸς ἐκχώρησιν Δωδεκανήσων εἰς τὴν Ἑλλάδα.

Ὁ Ὑπουργὸς τῶν Ἐξωτερικῶν μοι εἶπεν ὅτι, ἂν ἐξεδηλοῦτο διάθεσις περὶ παραχωρήσεως νήσων εἰς τὴν Ἑλλάδα, τοῦτο θὰ ἐξέθετεν ἑλληνικὸν πληθυσμὸν αὐτῶν εἰς τὴν τουρκικὴν βίαν καὶ ἐκδίκησιν.

Παρατηρῶ καὶ πάλιν ὅτι, ἀφοῦ αἱ νῆσοι διατελοῦσι σήμερον ὑπὸ τὴν προστασίαν των, μοι φαίνονται ἀστήρικτοι οἱ φόβοι του.

Εἰς τὰς παρατηρήσεις μου ὁ Ὑπουργὸς οὐδεμίαν ἀντίρρησην ἀντέταξεν.

METAXAS

dans la situation est dû à l'évacuation de l'Asie Mineure par la Grèce, évacuation que les trois Puissances avaient décidé dès le mois de Mars dernier et qu'elles ont vue réalisée avec satisfaction. En conséquence rien ne justifiait l'annulation des Accords entre la Grèce et l'Italie relatifs au Dodécanèse, d'autant que l'année dernière des promesses verbales avaient été données au Gouvernement Hellénique au sujet de dispositions tendant à céder le Dodécanèse à la Grèce.

Le Ministre des Affaires Étrangères me dit que si des dispositions en vue de la cession des îles à la Grèce étaient manifestées, ceci exposerait la population grecque de ces îles à la violence et à la vengeance turques.

J'ai fait de nouveau remarquer que, du moment que les îles se trouvent aujourd'hui sous la protection de l'Italie, ses appréhensions me semblaient infondées.

Le Ministre n'a opposé aucune objection à mes observations.

METAXAS

— Διὰ τὸν λόγον τοῦτον ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεΐα εἰς τὴν Συνδιάσκεψιν τῆς Λωζάννης θέλουσα νὰ διατηρήσῃ πλήρη τὰ δικαιώματα τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς Δωδεκανήσου, δικαιώματα ἅτινα παρέσχον καὶ παροῦσιν Αὐτῇ αἱ μετὰ τῆς Ἰταλίας Συμφωνίαι, Συμβάσεις καὶ ἡ εἰδικὴ Συνθήκη τῆς Ἑλλάδος περὶ Δωδεκανήσου, ὑπέβαλεν εἰς τὸ Προεδρεῖον τῆς Συνδιασκέψεως τὸ ἐπόμενον ἔγγραφον :

Συνθήκη τῆς Λωζάννης
Διαφύλαξις τῶν ἐπὶ τῆς Δωδεκανήσου
δικαιωμάτων τῆς Ἑλλάδος.

Ἔγγραφον 22ον

Nº 1041

Λωζάννη τῇ 29ῃ Ἰανουαρίου 1923.

Κύριε Πρόεδρε,

Ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεΐα παρὰ τῇ Συνδιασκέψει τῆς Λωζάννης ἔχει τὴν τιμὴν νὰ ἐκφράσῃ τὰς ἑαυτῆς εὐχαριστίας εἰς τὰς Ἀντιπροσωπεΐας τῶν Τριῶν προσκαλουσῶν Δυνάμεων διὰ τὴν γενομένην αὐτῇ χθὲς ἐσπέρας ἀνακοίνωσιν τοῦ σχεδίου τῆς εἰρήνης καὶ τῶν συνημμένων αὐτῷ ἐγγράφων. Ἐπιτρέπει δ' εἰς ἑαυτὴν νὰ παρουσιάσῃ ἐπὶ τοῦ ζητήματος τούτου τὰς ἐπομένους παρατηρήσεις.

Δωδεκανήσος. Ἡ Ἑλληνικὴ Ἀντιπροσωπεΐα δὲν διατυποῖ

— C'est pour quoi et dans le désir que la Grèce conservât intacts ses droits sur le Dodécanèse, droits qui sont garantis par les Accords et Conventions passés avec l'Italie, notamment par le Traité spécial gréco-italien relatif au Dodécanèse, la Délégation Hellénique à la Conférence de la Paix de Lausanne a présenté au Bureau de la Conférence la déclaration suivante :

Traité de Lausanne
et réserve faite par la Grèce au sujet de ses droits
sur le Dodécanèse.

Document XXIIème

No 1041

Lausanne. le 29 Janvier 1923.

Monsieur le Président,

La Délégation Hellénique à la Conférence de Lausanne a l'honneur d'exprimer ses remerciements aux Délégations des trois Puissances Invitantes pour la communication du projet de traité de paix et des documents annexes, qui lui a été faite hier soir.

Elle se permet de présenter à ce sujet les remarques suivantes :

Dodécanèse. La Délégation Hellénique n'a pas d'ob-

ἀντίρροσιν τινα ἐναντίον τοῦ 15 ἄρθρου τοῦ σχεδίου Συνθήκης, δυνάμει τοῦ ὁποίου ἡ Τουρκία ὑποχρεοῦται νὰ παραιτηθῇ ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας ὅλων τῶν ἐαυτῆς δικαιωμάτων καὶ τίτλων ἐπὶ τῶν Δωδεκανήσων, τῶν ὁποίων τὰ ὀνόματα μνημονεύονται ἐν τῷ ἄρθρῳ τούτῳ. Θεωρεῖ τὴν τηρηθεῖσαν διαδικασίαν δικαίαν. Ὑπενθυμίζει ὅμως ὅτι ὑπάρχει μία Συνθήκη μὴ ἐπικυρωθεῖσα μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος περὶ τοῦ ὁριστικοῦ διακανονισμοῦ τῆς τύχης τῶν νήσων τούτων καὶ ἐπιφυλάσσει τὸ δικαίωμα τῆς Ἑλληνικῆς Κυβερνήσεως, ὅπως τῆς Τουρκίας ἅπαξ παραιτηθείσης τῶν δικαιωμάτων αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἐν λόγῳ νήσων προέλθῃ ἐν πνεύματι φιλικῷ εἰς τὰς δεούσας συνομιλίας πρὸς καθορισμὸν τῆς τύχης αὐτῶν.

Ἡ Ἑλληνικὴ Κυβέρνησις προβαίνουσα εἰς τὴν ἐπιφυλάξιν ταύτην ὑπολογίζει ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῆς δικαιοσύνης καὶ εὐθύτητος ἀπάντων καὶ ἰδίᾳ τῆς Ἰταλικῆς Κυβερνήσεως, ἵνα δοθῇ εἰς τὸ ζήτημα τῶν Δωδεκανήσων λύσις σύμφωνος πρὸς τὴν ἀρχὴν τῶν Ἐθνικοτήτων καὶ τὰς ἤδη ἐπελθούσας Συμφωνίας.

jection à formuler contre l'Article 15 du projet de traité, en vertu duquel la Turquie s'engage à renoncer, en faveur de l'Italie, à tous ses droits et titres sur les îles du Dodécanèse, énumérés dans cet article. Elle considère la procédure suivie comme juste. Elle fait rappeler cependant qu'un Traité, non ratifié, entre l'Italie et la Grèce, sur la question de l'attribution définitive de ces îles, existe, et elle réserve le droit du Gouvernement Grec, une fois la Turquie s'étant désistée de ses droits sur ces îles, d'engager dans un esprit amical les conversations nécessaires pour la détermination de leur sort. Le Gouvernement Hellénique, faisant cette réserve, compte sur l'esprit de justice et d'équité de tous et surtout du Gouvernement Italien pour donner à la question des îles du Dodécanèse une solution conforme au principe des nationalités et aux Accords déjà intervenus.

— Παρήλθον εικοσιτέσσαρες ὥραι, ὅτε τῇ 30ῃ Ἰανουαρίου 1923 ὑπεγράφησαν αἱ πρῶται ἐν Λωζάννῃ Πράξεις τῆς Συνδιασκέψεως, παρήλθον καὶ ἕξ ἔτι δλόκληροι μετὰ ταῦτα μῆνες, ὅτε τῇ 24ῃ Ἰουλίου 1923 ὑπεγράφη καὶ ἡ ὁριστικὴ Συνθήκη Εἰρήνης τῆς Λωζάννης, χωρὶς οὐδαμοῦ, οὐδαμῶς, οὐδέποτε ἡ Ἰταλία νὰ διατυπώσῃ ἐπὶ τοῦ ἀνωτέρω ἑλληνικοῦ ἐγγράφου οἰανδήποτε ἐπιφύλαξιν ἢ σχετικὴν διαμαρτυρίαν ἐγγράφως ἢ προφορικῶς, ἐπισήμως ἢ ἀνεπισήμως.

Καὶ οὕτως ὑπεγράφη ἡ μετὰ τῆς Τουρκίας Συνθήκη Εἰρήνης τῶν Συμμάχων ἐν Λωζάννῃ ἀκριβῶς ὁμοία πρὸς τὴν τῶν Σεβρῶν ἐν σχέσει πρὸς τὴν τύχην τῶν Δωδεκανήσων, ἀφοῦ οὕτως αὕτη ἦτο ἐξησφαλισμένη καὶ τὰ ἐπ' αὐτῶν δικαιώματα τῆς Ἑλλάδος ἀναμφισβήτητα ἀλλὰ καὶ διεθνῶς ἀνεγνωρισμένα.

Ἔγγραφον 23ον

Συνθήκη Εἰρήνης μετὰ τῆς Τουρκίας

καὶ λοιπαὶ πράξεις ὑπογραφεῖσαι ἐν Λωζάννῃ

τῇ 30ῃ Ἰανουαρίου καὶ τῇ 24ῃ Ἰουλίου 1923.

Ἄρθρον 15.

Ἡ Τουρκία παραιτεῖται ὑπὲρ τῆς Ἰταλίας παντὸς δικαιώματος καὶ τίτλου ἐπὶ τῶν κάτωθι ἀπαριθμουμένων νήσων, τουτέστι τῆς Ἀστυπалаίας, Ρόδου, Χάλκης, Καρπάθου, Κάσου, Τήλου, Νισύρου, Καλύμνου, Λέρον, Πάτμου, Λειψοῦς, Σύμης καὶ Κῶ, τῶν κατεχομένων νῦν ὑπὸ τῆς Ἰταλίας καὶ τῶν νησίδων τῶν ἐξ αὐτῶν ἐξαρτωμένων, ὡς καὶ τῆς νήσου Καστελλορίζου.

Ἄρθρον 16.

Ἡ Τουρκία δηλοῖ ὅτι παραιτεῖται παντὸς τίτλου καὶ δικαι-

— Vingt quatre heures s'étaient écoulées, quand, le 30 Janvier 1923, furent signés, à Lausanne, les premiers actes de la Conférence. Six mois après le Traité de Paix définitif même était signé, le 24 Juillet 1923, sans que l'Italie eût formulé la moindre réserve ni présenté une protestation quelconque, verbale ou écrite, officielle ou non, contre la déclaration hellénique citée plus haut.

C'est ainsi que fut signé le Traité de Paix avec la Turquie, absolument identique à celui de Sèvres en ce qui concerne le Dodécanèse, car le sort de ces îles était assuré et les droits de la Grèce sur ces îles se trouvaient incontestés et garantis par des actes internationaux.

Document XXIIIème

Traité de Lausanne.

Actes signés à Lausanne

le 30 Janvier et le 24 Juillet 1923.

Article 15.

La Turquie renonce en faveur de l'Italie à tous ses droits et titres sur les îles ci-après énumérées, savoir: Stampalia (Astropalia), Rhodes (Rhodos), Calki (Kharki), Scarpanto, Casos (Casso), Piscopis (Tilos), Nisirois (Nisyros), Calimnos (Kalymnos), Leros, Patmos, Lipsos (Lipso), Simi (Symi), et Cos (Kos), actuellement occupées par l'Italie et les îlots qui en dépendent, ainsi que sur l'île de Castellorizo.

Article 16.

La Turquie déclare renoncer à tous droits et ti-

ώματος πάσης φύσεως ἐπὶ τῶν ἐδαφῶν ἢ ἐν σχέσει πρὸς τὰ ἐδάφη ἅτινα κεῖνται πέραν τῶν προβλεπομένων ὑπὸ τῆς παρούσης Συνθήκης ὁρίων, ὡς καὶ ἐπὶ τῶν νήσων, ἐκτὸς ἐκείνων ὧν ἡ κυριαρχία ἔχει ἀναγνωρισθῇ αὐτῇ διὰ τῆς παρούσης Συνθήκης, τῆς τύχης τῶν ἐδαφῶν καὶ τῶν νήσων τούτων κανονισθείσης ἢ κανονισθησομένης μεταξὺ τῶν ἐνδιαφερομένων.

Αἱ διατάξεις τοῦ παρόντος ἄρθρου δὲν θίγουν τὰς συνομολογηθείσας ἢ συνομολογηθησομένας ἰδιαιτέρας Συμφωνίας μεταξὺ τῆς Τουρκίας καὶ τῶν ὁμόρων χωρῶν λόγῳ τῆς γειτνίασεως αὐτῶν.

ΤΜΗΜΑ Β΄.

Ἰθαγένεια *)

Ἄρθρον 30.

Οἱ τοῦρκοι ὑπῆκοι, οἱ ἐγκατεστημένοι εἰς τὰ ἐδάφη ἅτινα δυνάμει τῶν διατάξεων τῆς παρούσης Συνθήκης ἀποσπῶνται τῆς Τουρκίας, καθίστανται αὐτοδικαίως καὶ κατὰ τοὺς ὅρους τῆς ἐγγωρίου νομοθεσίας ὑπῆκοι τοῦ Κράτους εἰς ὃ τὸ ἐδαφος μεταβιβάζεται.

Ἄρθρον 31.

Οἱ ἄγοντες ἡλικίαν ἄνω τῶν 18 ἐτῶν, οἵτινες ἀποβάλλουσι τὴν τουρκικὴν ἰθαγένειαν καὶ ἀποκτῶσιν αὐτοδικαίως νέαν ἰθαγένειαν δυνάμει τοῦ ἄρθρου 30, ἔχουσι δικαίωμα ἐπιλογῆς ὑπὲρ τῆς τουρκικῆς ἰθαγενείας ἐπὶ δύο ἔτη ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης Συνθήκης.

*) Τὸ κεφάλαιον τοῦτο εἶναι ὁμοίον πρὸς τὸ IB^{ον} Τμῆμα τῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν, τὰ δὲ ἄρθρα 30, 31, 32, 33, 34, 35 καὶ 36 αὐτοῦ εἶναι ἀπλὴ ἀντιγραφή τῶν ἄρθρων 123, 124, 125, 126, 127, 128 καὶ 130 τῆς αὐτῆς Συνθήκης τῶν Σεβρῶν, ἣτις ἐπεβεβαίωσε τὴν παραχώρησιν τῆς Δωδεκανήσου εἰς τὴν Ἑλλάδα. Ὅρα σελ. 112—116.

tres, de quelque nature que ce soit, sur ou concernant les territoires situés au delà des frontières prévues par le présent Traité et sur les îles autres que celles sur lesquelles la souveraineté lui est reconnue par ledit Traité, le sort de ces territoires et îles étant réglé ou à régler par les intéressés.

Les dispositions du présent Article ne portent pas atteinte aux stipulations particulières intervenues ou à intervenir entre la Turquie et les pays limitrophes en raison de leur voisinage.

SECTION II.

Nationalité ¹⁾.

Article 30.

Les ressortissants turcs établis sur les territoires qui, en vertu des dispositions du présent Traité, sont détachés de la Turquie, deviendront, de plein droit et dans les conditions de la législation locale, ressortissants de l'Etat auquel le territoire est transféré.

Article 31.

Les personnes âgées de plus de 18 ans, perdant leur nationalité turque et acquérant de plein droit une nouvelle nationalité en vertu de l'Article 30, auront la faculté, pendant une période de deux ans à dater de la mise en vigueur du présent Traité, d'opter pour la nationalité turque

¹⁾ Ce chapitre est identique à la Section XIIème du Traité de Sèvres et les articles 30, 31, 32, 33, 34, 35 et 36 sont une copie des articles 123, 124, 125, 126, 127, 128 et 130 du même Traité de Sèvres, qui a confirmé la cession du Dodécanèse à la Grèce. V. aussi les pages 113—117.

Οἱ ἄγοντες ἡλικίαν ἄνω τῶν 18 ἐτῶν, οἵτινες εἶναι ἐγκατεστημένοι εἰς ἑδάφος ἀποσπώμενον τῆς Τουρκίας συμφώνως πρὸς τὴν παροῦσαν Συνθήκην καὶ οἵτινες διαφέρουσι φυλετικῶς τῆς πλειονότητος τοῦ πληθυσμοῦ τοῦ ῥηθέντος ἐδάφους, ἔχουσι δικαίωμα ἐπὶ δύο ἔτη ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης Συνθήκης νὰ ἀσκήσωσιν ἐπιλογὴν ὑπὲρ τῆς ἰθαγενείας ἑνὸς τῶν Κρατῶν, ἐνθα ἡ πλειονότης τοῦ πληθυσμοῦ εἶναι τῆς αὐτῆς φυλῆς μετὰ τοῦ ἀτόμου τοῦ ἀσκούντος τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς καὶ ὑπὸ τὸν ὅρον τῆς συγκαταθέσεως τοῦ Κράτους τούτου.

Οἱ ἀσκήσαντες τὸ δικαίωμα τῆς ἐπιλογῆς, συμφώνως πρὸς τὰς διατάξεις τῶν ἁρθρῶν 31 καὶ 32, ὀφείλουσιν ἐντὸς τῶν ἐπομένων δώδεκα μηνῶν νὰ μεταφέρωσι τὴν κατοικίαν τῶν εἰς τὸ Κράτος ὑπὲρ οὗ ἤσκησαν τὴν ἐπιλογὴν.

Εἶναι ἐλεύθεροι νὰ διατηρήσωσι τὴν ἣν κέκτηνται ἀκίνητον περιουσίαν ἐν τῷ ἐδάφει τοῦ Κράτους ἐνθα εἶχον τὴν κατοικίαν τῶν πρὸ τῆς παρ' αὐτῶν γενομένης ἐπιλογῆς.

Δύνανται δὲ νὰ ἀποκομίσωσι τὰ κινητὰ αὐτῶν πάσης φύσεως, χωρὶς νὰ ὑποβληθῶσιν ἕνεκα τούτου εἰς οὐδὲν εἰσαγωγικὸν ἢ ἐξαγωγικὸν τέλος ἢ δασμόν.

Ὑπὸ τὴν ἐπιφύλαξιν τῶν Συμφωνιῶν, αἵτινες θὰ ἀπέβαινον ἀναγκαῖαι μεταξὺ τῶν Κυβερνήσεων τῶν ἀσκουσῶν τὴν ἐν ταῖς ἀποσπώμεναις τῆς Τουρκίας χώραις ἐξουσίαν καὶ τῶν Κυβερνήσεων τῶν χωρῶν ἐνθα εἰσὶν ἐγκατεστημένοι, οἱ ἄγοντες ἡλικίαν ἄνω τῶν 18 ἐτῶν τοῦρκοι ὑπῆκοοι, οἱ καταγόμενοι ἐξ ἐδάφους ἀποσπώμενου τῆς Τουρκίας δυνάμει τῆς παρούσης Συνθήκης καὶ ἐγκατεστημένοι εἰς τὸ ἐξωτερικὸν κατὰ τὴν ἑναρξιν τῆς ἰσχύος αὐτῆς, δύνανται νὰ ἀσκήσωσιν ἐπιλογὴν ὑπὲρ τῆς ἐπικρατοῦσης ἐν τῇ χώρᾳ ἐξ ἧς κατάγονται ἰθαγενείας, ἐὰν συνδέωνται φυλε-

Les personnes, âgées de plus de 18 ans, qui sont établies sur un territoire détaché de la Turquie en conformité du présent Traité, et qui y diffèrent, par la race, de la majorité de la population dudit territoire, pourront, dans le délai de deux ans à dater de la mise en vigueur du présent Traité, opter pour la nationalité d'un des Etats où la majorité de la population est de la même race que la personne exerçant le droit d'option, et sous réserve du consentement de cet Etat.

Les personnes ayant exercé le droit d'option, conformément aux dispositions des Articles 31 et 32, devront, dans les douze mois qui suivront, transporter leur domicile dans l'Etat en faveur duquel elles auront opté.

Elles seront libres de conserver les biens immobiliers qu'elles possèdent sur le territoire de l'autre Etat où elles auraient eu leur domicile antérieurement à leur option.

Elles pourront emporter leurs biens meubles de toute nature. Il ne leur sera imposé, de ce fait, aucun droit ou taxe, soit de sortie, soit d'entrée.

Sous réserve des accords qui pourraient être nécessaires entre les Gouvernements exerçant l'autorité dans les pays détachés de la Turquie et les Gouvernements des pays où ils sont établis, les ressortissants turcs, âgés de plus de 18 ans, originaires d'un territoire détaché de la Turquie en vertu du présent Traité, et qui, au moment de la mise en vigueur de celui-ci, sont établis à l'étranger, pourront opter pour la nationalité en vigueur dans le territoire dont ils sont ori-

τικῶς μετὰ τῆς πλειονότητος τοῦ πληθυσμοῦ τῆς χώρας ταύτης καὶ ἐὰν ἡ ἀσκοῦσα τὴν ἐξουσίαν Κυβέρνησις συναινέσῃ εἰς τοῦτο. Τὸ δικαίωμα τοῦτο τῆς ἐπιλογῆς δέον νὰ ἀσκηθῇ ἐντὸς δύο ἐτῶν ἀπὸ τῆς ἐνάρξεως τῆς ἰσχύος τῆς παρούσης Συνθήκης.

Ἔκθεσις 35.

Αἱ συμβαλλόμεναι Δυνάμεις ἀναλαμβάνουσι τὴν ὑποχρέωσιν ὥπως οὐδὲν παρεμβάλλωσι πρόσκομμα εἰς τὴν ἀσκήσιν τοῦ δικαιώματος ἐπιλογῆς τοῦ προβλεπομένου ὑπὸ τῆς παρούσης Συνθήκης, ἢ τῶν συνομολογηθεῖσων Συνθηκῶν Εἰρήνης μετὰ τῆς Γερμανίας, Αὐστρίας, Βουλγαρίας ἢ Οὐγγαρίας, ἢ ὑπὸ Συνθήκης συνομολογηθείσης μεταξὺ τῶν συμβαλλομένων τούτων Δυνάμεων πλὴν τῆς Τουρκίας, ἢ μιᾶς ἐξ αὐτῶν καὶ τῆς Ρωσίας, ἢ μεταξὺ αὐτῶν τούτων τῶν συμβαλλομένων Δυνάμεων, καὶ ἐπιτρεπούσης εἰς τοὺς ἐνδιαφερομένους τὴν ἀπόκτησιν πάσης ἄλλης προσιτῆς αὐτοῖς ἰθαγενείας.

Ἔκθεσις 36.

Αἱ σύζυγοι ἀκολουθοῦσι τὴν κατάστασιν τῶν συζύγων αὐτῶν καὶ τὰ ἡλικίας κάτω τῶν 18 ἐτῶν τέκνα τὴν τῶν γονέων τῶν διὰ πᾶν ὅτι ἀφορᾷ εἰς τὴν ἐφαρμογὴν τῶν διατάξεων τοῦ παρόντος Τμήματος.

ginaires, s'ils se rattachent par leur race à la majorité de la population de ce territoire, et si le Gouvernement y exerçant l'autorité y consent. Ce droit d'option devra être exercé dans le délai de deux ans à dater de la mise en vigueur du présent Traité.

Article 35.

Les Puissances contractantes s'engagent à n'apporter aucune entrave à l'exercice du droit d'option prévu par le présent Traité ou par les Traités de paix conclus avec l'Allemagne, l'Autriche, la Bulgarie ou la Hongrie, ou par un Traité conclu par lesdites Puissances autres que la Turquie, ou l'une d'elles, avec la Russie, ou entre elles-mêmes, et permettant aux intéressés d'acquérir toute autre nationalité qui leur serait ouverte.

Article 36

Les femmes mariées suivront la condition de leurs maris et les enfants âgés de moins de 18 ans suivront la condition de leurs parents pour tout ce qui concerne l'application des dispositions de la présente Section.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Οὕτως ἔχει τὸ Ζήτημα τῆς Δωδεκανήσου, οὕτως ἔχει ὁ ἀπὸ αἰῶνος Αὐτονομικὸς Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Δωδεκανήσου, οὕτως αἱ διεθνεῖς Συμφωνίαι καὶ αἱ Συνθῆκαι αὐτῆς ἀπὸ τῆς ἐκεῖ ἀποβιβάσεως τῆς Ἰταλίας μέχρι σήμερον.

Παρακαλοῦμεν θερμῶς τὸν ἀναγνώστην, ὅπως εὐαρεστούμενος μελετήσῃ ἐπισταμένως καὶ μετὰ προσοχῆς τὰ ἔγγραφα ταῦτα, ἀνεπηρέαστος δὲ καὶ ἀμερόληπτος οὗτος κριτὴς σχηματίσῃ τὴν ἑαυτοῦ γνώμην περὶ τοῦ ζητήματος τῆς Δωδεκανήσου ἀπὸ περιοπῆς καὶ αὐστηρᾶς δικαιοσύνης, σαφῆ καὶ κατηγορηματικὴν. Ἡ πτωχὴ καὶ μαρτυρικὴ μου πατρίς Δωδεκάνησος θὰ εἶναι αὐτῷ εὐγνώμων.

Ἡμεῖς ὅμως οἱ Δωδεκανήσιοι ἀναμένομεν ἀγωνιωδῶς τὴν Ἰταλίαν, ὅπως ἐνθυμουμένη τὸ τόσον χυθὲν πολυτιμον αἷμα ὑπὲρ τῆς ἱερότητος τῶν Συνθηκῶν καὶ τῆς ἐλευθερίας τῶν λαῶν ἐκτελέσῃ τὰς ἑαυτῆς διεθνεῖς ὑποχρεώσεις καὶ ὑποσχέσεις Της.

Ἀναμένομεν ἀγωνιωδῶς τὴν Ἰταλίαν οἱ Δωδεκανήσιοι, ὅπως ἀνταξία τῶν ἐνδόξων φιλελευθέρων Αὐτῆς παραδόσεων ἀπελευθερώσῃ τὴν Δωδεκάνησον, ἥτις εἶναι Ἑλληνικὴ καὶ μόνον Ἑλληνικὴ ἀπὸ χιλιετηρίδων, τὴν Δωδεκάνησον εἰς τὴν ὁποίαν ἐπανειλημμένως ὑπεσχέθη ἡ Ἰταλία τὴν ἐλευθερίαν αὐτῆς ἐπισήμως καὶ διεθνῶς καὶ κάτωθεν τῶν Συνθηκῶν τῆς ὁποίας πλειστάκις ἔθηκε

EPILOGUE

Telle est la Question du Dodécanèse, tel le Statut Autonome du Dodécanèse, tels les Accords et Traités internationaux depuis l'occupation italienne jusqu'à ce jour.

Nous prions instamment le lecteur de bien vouloir étudier sérieusement et avec attention les documents qui précèdent. En juge impartial, il pourra, d'un point de vue élevé et dans un esprit de stricte justice, se faire un jugement clair, précis et catégorique sur la Question du Dodécanèse.

Ma pauvre patrie, le Dodécanèse, tellement martyrisée, lui sera reconnaissante.

Cependant nous autres Dodécanésiens attendons anxieusement que l'Italie, se souvenant de tant de sang précieux versé pour assurer le caractère sacré des traités et les libertés des peuples, tienne Ses engagements internationaux et Ses promesses.

Tous les Dodécanésiens attendent que l'Italie, se montrant digne de Ses traditions glorieuses et de Ses idéals libéraux, rende la liberté au Dodécanèse qui, depuis des milliers d'années, est grec et seulement grec. Ils s'attendent à ce que l'Italie tienne les promesses tant de fois données et qu'Elle respecte les traités

τὴν ὑψηλὴν Τῆς ὑπογραφῆς ἡ Ἰταλία, χωρὶς ὅμως
δυστυχῶς καὶ νὰ σεβασθῇ ποσῶς ταύτην.

Ἡμεῖς οἱ Δωδεκανήσιοι διαβεβαιοῦμεν ἐνώπιον Θεοῦ
καὶ ἀνθρώπων τὴν Ἰταλίαν, ὅτι δὲν θὰ καταπνίξῃ ποτὲ
Αὕτη τὴν ἐθνικὴν μας συνείδησιν καὶ ὅτι ἀνένδοτοι θὰ
ἐπιμείνωμεν εἰς τὰ ἐθνικά μας δίκαια, τὰς ἱεράς μας
Συμβάσεις, τὰς διεθνεῖς μας Συνθήκας, τοὺς ἐθνικοὺς μας
πόθους, τὴν ἐθνικὴν μας ἀποκατάστασιν, τὴν ἐλευθερίαν
μας. Υπομιμνήσκομεν δ' ὅτι δὲν συμφέρει ποσῶς εἰς ἓν
Κράτος, ὅσονδήποτε ἰσχυρὸν καὶ ἂν εἶναι—καὶ ἡ Ἰτα-
λία θὰ πεισθῇ περὶ τούτου—νὰ καταδυναστεύῃ λαὸν
ἀλλόφυλον, ὅσον καὶ ἂν εἶναι οὗτος μικρός. Οἱ Δωδε-
κανήσιοι ὑπήρξαμεν Ἕλληνες ἀπὸ πολλῶν χιλιάδων
ἐτῶν, εἴμεθα Ἕλληνες καὶ θὰ παραμείνωμεν Ἕλληνες.

Δ^Ρ ΣΚΕΥΟΣ Γ. ΖΕΡΒΟΣ

Ἀθῆναι, Ἀύγουστος 1926.

qu'Elle a honorés de Sa signature sans, pourtant, les observer,
jusqu'à ce moment, en ce qui concerne les Douze Îles.

Nous autres Dodécanésiens nous affirmons devant Dieu et
devant les hommes que l'Italie ne saura jamais étouffer notre
conscience nationale. Nous affirmons que nous insisterons, sans
nous lasser, sur nos droits nationaux, sur nos Traités sacrés, sur
nos Actes internationaux. Nous maintiendrons nos vœux natio-
naux, nous réclamerons toujours notre reconstitution nationale,
notre pleine liberté.

Et nous nous permettons de rappeler qu'il ne convient point
qu'un Etat, si puissant soit-il—et l'Italie en sera convaincue—
opprime un peuple et une nation, appartenant à une autre race,
si faibles qu'ils soient.

Nous autres Dodécanésiens, nous fûmes depuis plusieurs
milliers d'années Grecs, nous sommes Grecs et nous resterons
Grecs.

Dr SKEVOS ZERVOS

Athènes, Août 1926.

ΜΕΡΟΣ ΤΕΤΑΡΤΟΝ

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

QUATRIÈME PARTIE

TABLE DES MATIÈRES

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

<i>Πρόλογος.</i>	Σελίς 8.
------------------	-------------

ΜΕΡΟΣ ΠΡΩΤΟΝ

<i>Ὁ Αὐτονομιακὸς Καταστατικὸς Χάρτης τῆς Δωδεκανήσου.</i>	10—66.
<i>Ἔγγραφον πρῶτον.</i> Αὐτοκρατορικὸν Φερμάνιον τοῦ Σουλτάνου Μαχμούτ τοῦ Βου ἐν ἔτει 1835.	12-18.
<i>Ἔγγραφον δεύτερον.</i> Διακοίνωσις τοῦ διοικητοῦ Ῥόδου Σουζιοῦρ Πασᾶ πρὸς τοὺς προεστώτας καὶ λοιποὺς κατοίκους τῆς νήσου Σύμης τῷ 1835.	22.
<i>Ἔγγραφον τρίτον.</i> Ἔγγραφον τοῦ Δηλαβέρ Πασᾶ ἡγεμόνος Ἀνατολῆς καὶ Ῥόδου κλπ. τῷ 1836.	26.
<i>Ἔγγραφον τέταρτον.</i> Κοινοποίησις τοῦ Χαφίζ Ἀχμέτ Πασᾶ, Μουχαβουζῆ τῆς Ῥόδου καὶ τῶν Σποράδων Νήσων, πρὸς ὅλας τὰς ὑπὸ τὴν Ῥόδον ὑποκειμένας νήσους τῷ 1838.	32.
<i>Ἔγγραφον πέμπτον.</i> Διαβατήριον τῆς Αὐτονόμου Δωδεκανήσου. Διαβατήριον τῆς νήσου Πάτμου τῷ 1847.	36—37.
<i>Ἔγγραφον ἕκτον.</i> Ἀνακοίνωσις τῆς Ὑψηλῆς Πύλης πρὸς τὴν Ἀγγλίαν ἀναγνωρίζουσα τὰ Προνόμια τῆς Δωδεκανήσου τῷ 1869.	40—42.
<i>Ἔγγραφον ἑβδομον.</i> Ἐπιβεβαιωτικὸν ἔγγραφον τῶν Προνομίων τῶν Δωδεκανήσων κοινοποιηθὲν αὐταῖς ὑπὸ τοῦ Ἀχμέτ Καϊσαρλίη Πασᾶ διοικητοῦ Ῥόδου τῷ 1869.	44.
<i>Ἔγγραφον ὀγδοον.</i> Ἐπικυρωτικὸν ἔγγραφον τῶν Προνομίων τῆς Δωδεκανήσου ὑπὸ τοῦ Συμβουλίου τοῦ Κράτους καὶ Βεζυρικὸν Διάταγμα τοῦ Σουλτάνου Ἀλτοῦλ Χαμίτ Χάν τοῦ Βου τῷ 1900.	46—66.

TABLE DES MATIÈRES

<i>Préface</i>	Pages 9.
----------------	-------------

PREMIÈRE PARTIE

<i>Statut Organique Autonome du Dodécanèse</i>	11-67.
<i>Document Ier</i> Firman Impérial du Sultan Mahmoud II en 1835	13-19.
<i>Document IIème</i> Communication du pacha de Rhodes Mehmed Choukiour aux notables et autres habitants de l'île de Symi en 1835	23-25.
<i>Document IIIème</i> Acte du Prince d'Anatolie et de Rhodes Dilaver Pacha en 1836	27-31.
<i>Document IVème</i> Communication du vali de Rhodes Hafiz Ahmed pacha à toutes les îles du Dodécanèse en 1838	33-35.
<i>Document Vème</i> Passeport du Dodécanèse Autonome. Passeport de l'île de Patmos en 1847.	39.
<i>Document VIème</i> Note de la Porte sur les privilèges du Dodécanèse, communiquée à l'Angleterre en 1869.	41-43.
<i>Document VIIème</i> Acte confirmatif des privilèges du Dodécanèse communiqué aux îles par le gouverneur de Rhodes Ahmed Kaïsserli pacha, en 1869	45.
<i>Document VIIIème</i> Décision confirmative des privilèges du Dodécanèse rendue par le Conseil d'Etat, et Ordre Grandvéziriel sous le Sultan Abdul Hamid Khan II en 1900.	47-67.

ΜΕΡΟΣ ΔΕΥΤΕΡΟΝ

	Σελίς
Ἐπίσημοι δηλώσεις καὶ προκηρύξεις τῆς Ἰταλίας εἰς τὴν Δωδεκάνησον	68—72.

Ἐγγραφοὶ ἑνατοῦ. Δηλώσεις τοῦ στρατηγοῦ Ἀμέλιο εἰς τὴν Δημογεροντίαν καὶ τὸν Μητροπολίτην Ῥόδου τὸν Μάϊον 1912.	70.
Ἐγγραφοὶ δέκατοῦ. Προκήρυξις τοῦ ἀντιναυάρχου Πρεσβί- τερο εἰς τοὺς κατοίκους τῆς νήσου Καλύμνου.	72.

ΜΕΡΟΣ ΤΡΙΤΟΝ

Συμφωνίαι, Συμβάσεις, Ἐθνικὰ Δίκαια καὶ Συνθήκαι τῆς Δωδεκανήσου	76—138.
---	---------

Ἐγγραφοὶ ἐνδέκατοῦ. Προκαταρκτικὴ Συμφωνία Εἰρήνης μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Τουρκίας ἐν Ἀωζάννῃ τῇ 15ῃ Ὀκτωβρίου 1912.	80.
Ἐγγραφοὶ δωδέκατοῦ. Συνθήκη Εἰρήνης μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Τουρκίας ἐν Ἀωζάννῃ τῇ 18ῃ Ὀκτωβρίου 1912.	82.
Ἐγγραφοὶ δέκατοῦ τρίτου. Μυστικὴ Συνθήκη τοῦ Λονδί- νου τῇ 26ῃ Ἀπριλίου 1915.	84.
Ἐγγραφοὶ δέκατοῦ τέταρτου. Τὰ Ἐθνικὰ Δίκαια τῆς Ἑλλάδος ἐπὶ τῆς Δεδεκανήσου ἐνώπιον τοῦ Συνεδρίου τῆς Εἰρήνης τῇ 30ῇ Δεκεμβρίου 1918 καὶ τῇ 21ῃ Ἰανουαρίου (π. ἡμ.) 1919.	86.
Ἐγγραφοὶ δέκατοῦ πέμπτου. Συμφωνία Ἑλλάδος καὶ Ἰτα- λίας περὶ Δωδεκανήσου (Τιττόνι - Βενιζέλου) τῇ 29ῃ Ἰουλίου 1919.	90.
Ἐγγραφοὶ δέκατοῦ ἑκτοῦ. Καταγγελία ὑπὸ τῆς Ἰταλίας τῆς μεταξὺ Ἰταλίας καὶ Ἑλλάδος Συμφωνίας (Τιτ- τόνι - Βενιζέλου) περὶ Δωδεκανήσου τῇ 22ῃ Ἰου- λίου 1920.	92—94.

DEUXIÈME PARTIE

<i>Déclarations et proclamations officielles italiennes relatives au Dodécanèse</i>	Pages 69-75.
---	-----------------

<i>Document IXème</i> . Déclarations du Général Ameglio à la Démogérontie et à l'Archevêque de Rhodes, le 4/17 Mai 1912	71.
<i>Document Xème</i> . Proclamation du Contre-amiral Pres- bitero aux habitants de l'île de Caly- mnos, le 12 Mai 1912	73-75

TROISIÈME PARTIE

<i>Accords, Conventions, Traités et Droits Nationaux du Dodécanèse</i>	77-139.
--	---------

<i>Document XIème</i> . Accord préliminaire de paix entre l'Italie et la Turquie, signé à Lausan- ne, le 15 Octobre 1912.	81.
<i>Document XIIème</i> . Traité de paix entre l'Italie et la Tur- quie, signé à Lausanne, le 18 Octobre 1912	83.
<i>Document XIIIème</i> . Traité Secret de Londres ; 26 Avril 1915	85.
<i>Document XIVème</i> . Les Droits de la Grèce sur le Dodé- canèse exposés à la Conférence de la Paix le 30 Décembre 1918 et le 21 Jan- vier (a.s.) 1919	87.
<i>Document XVème</i> . Accord du 29 Juillet 1919 entre la Grèce et l'Italie relatif au Dodécanèse. Convention Tittoni-Vénisèlos	91.
<i>Document XVIème</i> . Dénonciation par l'Italie de l'Accord italo-grec relatif au Dodécanèse (Con- vention Tittoni-Vénisèlos) le 22 Juillet 1920	93-95.

	Σελίς
"Εγγραφον δέκατον ἑβδομον. Συνθήκη μεταξύ Ἑλλάδος καὶ Ἰταλίας περὶ Δωδεκανήσου, ἐν Σέβραις τῇ 28ῃ Ἰουλίου / 10ῃ Αὐγούστου 1920.	96-106.
"Εγγραφον δέκατον ὀγδοον. Συνθήκη Εἰρήνης μεταξύ τῶν Συμμάχων καὶ τῶν Συνησπισμένων Δυνάμεων καὶ τῆς Τουρκίας, ἐν Σέβραις τῇ 28ῃ Ἰουλίου / 10ῃ Αὐγούστου 1920.	108-116.
"Εγγραφον δέκατον ἑνατον. Ἐγγραφον τῆς Ἰταλίας διὰ τὴν αὐτονομίαν τῆς νήσου Μεγίστης (Καστελλορίζου) τῇ 10ῃ Αὐγούστου 1920.	118.
"Εγγραφον εἰκοστόν. Διαβατήριον τῆς Ἰταλίας ἰσχύον μέχρι τῆς ἐκχωρήσεως τῶν Δωδεκανήσων εἰς τὴν Ἑλλάδα. Διαβατήριον τῆς νήσου Καλύμνου.	120.
"Εγγραφον εἰκοστὸν πρῶτον. Καταγγελία ὑπὸ τῆς Ἰταλίας τῶν ἐν Σέβραις Συνθηκῶν τῆς Δωδεκανήσου τῇ 25/8/9/ 1922.	124-126.
"Εγγραφον εἰκοστὸν δεύτερον. Συνθήκη τῆς Λωζάννης καὶ διαφύλαξις τῶν ἐπὶ τῆς Δωδεκανήσου δικαιωμάτων τῆς Ἑλλάδος τῇ 29ῃ Ἰανουαρίου 1923.	128-130.
"Εγγραφον εἰκοστὸν τρίτον. Συνθήκη Εἰρήνης μετὰ τῆς Τουρκίας καὶ λοιπαὶ πράξεις ὑπογραφεῖσαι ἐν Λωζάννῃ τῇ 30ῃ Ἰανουαρίου καὶ 24ῃ Ἰουλίου 1923.	132-138.
Ἐπίλογος.	140-142.

ΑΙ ΕΙΚΟΝΕΣ ΣΥΝΟΔΕΥΟΥΣΙ
ΤΑ ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΑ ΟΜΩΝΥΜΑ ΚΕΙΜΕΝΑ.

	Pages
<i>Document XVIIème</i> . Traité entre la Grèce et l'Italie, signé le 10 Août 1920 à Sèvres et relatif au Dodécanèse	99-107.
<i>Document XVIIIème</i> . Traité de Paix du 10 Août 1920, à Sèvres, entre les Puissances Alliées et Associées et la Turquie	111-117.
<i>Document XIXème</i> . Lettre du plénipotentiaire d'Italie pour l'autonomie de l'île de Megisti (Castelloriso), faisant partie du Dodécanèse, le 10 Août 1920	119.
<i>Document XXème</i> . Passeport italien délivré dans le Dodécanèse et valable jusqu'à la cession du Dodécanèse à la Grèce. Passeport de l'île de Calymnos	121-123.
<i>Document XXIème</i> . Dénonciation par l'Italie de l'Accord italo-grec (Tittoni-Vénisélos) et du Traité de Sèvres relatif au Dodécanèse, le 25/8/9/1922	125-127.
<i>Document XXIIème</i> . Traité de Lausanne et réserve faite le 29 Janvier 1923 par la Grèce au sujet de ses droits sur le Dodécanèse	129-131.
<i>Document XXIIIème</i> . Traité de Paix avec la Turquie et autres actes signés à Lausanne, le 30 Janvier et le 24 Juillet 1923	133-139.
<i>Epilogue</i>	141-143.

LES CLICHÉS CORRESPONDENT
AUX DOCUMENTS RESPECTIFS

